

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

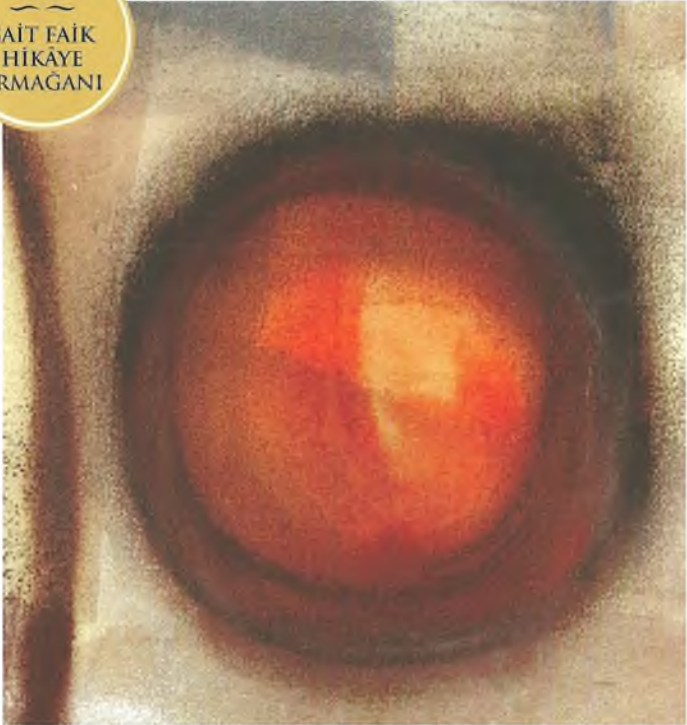
BEHÇET ÇELİK

GÜN ORTASINDA ARZU

2008

SAİT FAİK
HİKÂYE
ARMAĞANI

ÖYKÜ

GANI

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

2.
BASKI

Can Yayınları 1937

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2011

2. basım: Mart 2011

Bu kitabın 2. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Renee Deschamps

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1259-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BEHÇET ÇELİK GÜN ORTASINDA ARZU

ÖYKÜ

2008 SAİT FAİK HİKÂYE ARMAĞANI

Behçet Çelik'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Diken Ucu, 2010

Yazalnızı-İki Deli Derviş, 2011

Herkes Kadar, 2011

Düğün Birahanesi, 2011

Dünyanın Uğultusu, 2011

BEHÇET ÇELİK, 1968'de Adana'da doğdu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*'ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgöl* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı; pek çok dergi ve gazetede öykü, deneme ve çevirileri yayımlandı. 1989 yılında Akademi Kitabevi Öykü Başarı Ödülü'nü kazandı. *Gün Ortasında Arzu* adlı kitabı 2008 Sait Faik Hikâye Armağanı'na layık görüldü. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazalınızı* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007), *Diken Ucu* (2010) adlı öykü kitaplarının yanı sıra *Dünyanın Uğultusu* (2009) adlı romanı yayımlandı.

Behçet Çelik'in internet adresi:
www.behcetcelik.com

İçindekiler

Gün Ortasında Arzu	13
İyi Olacak, İyi... ..	19
Yoğurtlu Makarna	25
Güzel Ortam	29
Tutmayan Fal	37
Bundan İbareti	43
Kuşluk Vaktinin Karanlığı	49
Islak Muşamba	55
Kedi Bakıcısı	61
“Yaz Bitti” Diyorlar.....	69
Olağan Cumartesi	77
Hayatlarımızın Aldığı Haller	83
Müstesna Eylül	87
Hâkim Amca Beni Sormuş	95
İntikam Peşinde	105
Kukumav	113
Hikâyeden Bir İş	121
Dolunayda Doğum Günü	129

“Gün batmasa her kente dönebilir”

OKTAY RİFAT, “Dilmeceler”

GÜN ORTASINDA ARZU

İşte oradalar, aradan geçen neredeyse çeyrek yüzyıldan sonra, bıraktığım yerde. Seyyar kasetçinin tezgâhından artık Kürtçe şarkılar yükseliyor da olsa, makam aynı, sesteki kırıgın tını değişmemiş; işportadaki gömlekler kalem cebi olmayan, daha dar şeyler, ama yine bedenlerini saracağı insanların sarı siyah benizlerindeki sıkıntıyı açığa çıkaracak tonlar hâkim hepsine; meyveler toz toprak içinde, silip de ne yapacağım demiş olmalı satıcı, böyle daha doğal göründüklerini düşündüğünden değil, silerken geçireceği zamanla silmeden geçirdiği zaman arasında bir fark olmadığını çoktan öğrendiğinden; minibüs değnekçisinin bağırıp çağırması da alışkanlık, neşe ya da kederden değil; şoförler aynı şakaları yapmaktan sıkılmış besbelli; beyaz gömleği pantolonundan sarkan delikanlı gözüne kestirdiği kızın peşinden minibüse atlayacak az sonra, arzusu dinmiş değil, yerli yersiz öldürüldükçe pörsümüş, her an o kızın yerine tombul memeli bir kadına yönelebilir; gri yeşil takım elbiseli adamın çantasında önemli bir evrak yok, sabah kaydattığı yumurta olabilir içinde, belki bir de diş fırçası ya da tarak, görüşeceği arkadaşının onu ciddiye almasını istiyor, almayacağını bildiği halde, belki bir başkası olur yanında, o en azından mühim bir şahsiyet sanmalı, bakarsın bir iş imkânı çıkar

bu varlığı şüpheli adamla tanışmasından; deminki oğlanın birazdan arzulayacağı tombul memeli kadının makyajı da yalapşap, yıllarca özendim de ne oldu, bugün de böyle olsun, demiş –bir süredir her gün dediği gibi–, makyajı hepten bırakmamasını takdir edebilirim, aynaya bakarken bir an gülümsediğinden, çapkın baktığından emin olsam; çok katlı mağazanın cephesini yenilemişler, bina içeriden çürüyor, bir bilseler.

Bir bilseler, geldikten sonra onları görmek için ne olduğunu bilmediğim bir şeyi, özel bir günü beklediğimi, bu sabah uyandığımda aralarına karışma gücünü bulunca işi kırdığımı –kırmakla kimsenin bir şey kaybetmeyeceği bir iş olmasının ne önemi var–, onların arasında olmaktan her zaman tuhaf bir rahatlık duyduğumu –yıllar önce dışarıydılar, başka bir hayat, sahici bir hayatlılar, bir gün, uzun olmayan bir gelecekte onlardan biri olmayı ummanın, bunun kesinkes olacağı inancının ispatıydılar–, bunları bilseler ne değişir? “Aha lan, kurtarıcımız geldi,” mi diyecekler? “Sen önce kendini kurtar,” deyip durmaz mıydı babam. Bunu derken kendini, işini gücünü batırdı. Hiç kızmıyorum ona, hatta sevimli geliyor. Akşamları onu karalar bağlamış halde gördüğümde, “Herkes kendini batırırsa düzeler dünya,” diyesim geliyor – bilsem, saçmaladığımı, bu bakış açısının yanlış olduğunu söylemeyecek.

“Bak, baba,” derim söyleyeceklerimi dinleyeceğini bilsem, “insan bir dolu şey kaybediyor, en kötüsü, dediklerine göre, umudunu kaybetmek, ama ben böyle düşünmüyorum. Umudunu da kaybedince başlıyor dünya. Hiçbir şeye hayıflanmıyor insan o zaman. Mütarekeden bu yana üç ay mı geçti, beş ay mı? Ne mi mütareke? Silahların terki, bilmez misin? Yoo, silahım olmadı hiç, bildiğin manada. Bıraktığım her şey benim cephanemdi, onları terk edip gelmedim mi? Masamdaki takvimde gel-

diğim günü bulup ‘mütareke’ yazdım geçenlerde. Mütarekeden bu yana buralara hiç gelmedim, şehrin en sevdiğim yerlerine. Şimdi, inanmazsın ya, kanımın aktığını hissediyorum, az şey değil, bıraktığın içkiden bir yudum alsan, anlarsın beni. Buraya onca zaman neden gelmediğime yanmıyorum. Kanım akmamışsa akmamış. Yarın da akmayacak gene.”

Kaldırım taşına –özgürlüğün üzerine– oturdum, bir türkü takıldı dilime: “Bugünüm harap oldu / Dünden iyi midir ki?” O güzel sesli berbat heriften de olsa, bunu çalsa ya şimdi kasetçi. Fon müziği olsa şehre inmemin. Bu bizim şarkımız olsun ey şehir. Yanık bir uzun hava başladı, Kürtçe. Bu da olur emmi. İyi olur. Emmi dediğim adamla yaşıt olma ihtimalimiz yüksek. Aynaya hiç bakmaz mısın be adam! Kasetçi çaldığı şarkıları dinlediğimin farkında. Kürtçe bildiğimi, yanık sesli kadının haykırdığı ağıtın kime, neden yakıldığını anladığımı, bu nedenle çököverdiğimi düşünüyor kaldırıma. Tek kelime anlamıyorum. Kasetçi ilk gördüğümde gizli saklı şarkılar, türküler dinlediğimiz günler, geceler gelmişti aklıma. Ilıktı akmaya başlayan kan damarlarımda. Hatırlamak bazen iyidir. Şimdi buz kesti. Kaldırımın altında cinayetlerden, katliamlardan, sahipsiz cesetlerden, tuzaklardan, havaya uçan, uçuran, uçurulan hayatlardan oluşmuş, katılaştıkça katılaşmış, yanık kokan bir alaşım akıyor. Dünya kanıyor, çürüyor kaldırımın altında; kimse farkında değil. Kaldırımın üstünde oyunlar oynuyoruz; evlilik oyunları, para kazanma, kaybetme oyunları, tatile çıkma, dinlenme, yorulma, sevişme, hatta dünyayı değiştirme oyunları. En fenası, “biz oyunun farkındayız” oyunu. “Oynamıyorum, havlu attım,” deyip bunu pek güzel sahneye koyan, başkalarından, daha havlu atmamışlardan ya da hiç atmayacak olanlardan alkış bekleyenler de az değil. Onları görünce kimselere söylemeden –söyle-

yecek kimse bırakmadan çevremde– sessizce havlu attım. Fark mı bu?

Kaldırım taşına oturmak çocukça şeyler düşürüyor insanın aklına. Her yılbaşında alınan kararlar gibi, akşamüstleri gelip burada müzik dinlemeye, kaldırımın altındaki homurtuya kulak kabartmaya karar vereceğim neredeyse. O kadar mümkün ki kulak çevirmek bu sese. Peşi sıra sökün edecek kararlar. Spor yapmak değil, eti azaltıp sebze kürü yapmak hiç değil.

Ama onu aramak bir kez daha, son kez daha. Kasetçi emminin bilmediğim dildeki repertuarının işi bu. Kan bir kez akmaya başlayınca her yerine doluyor insanın. Gene susacağım, konuşacağıma söz veremem. Alıp buralara getiremem. Çocukça davranmaktan korkmam da, çocukça bulmasından çekinirim bu hallerimi. Diyelim, tam burada oturduk kaldırım taşına, önemsemedik onun gibi alımlı bir kadına her gelip geçenin bakmasını; hissettiklerimi hissedecek mi? Öyleyse neye yarar. Bu da bana kalsın, çok şey gibi. Yine de aklıma düştüğünde havluyu mavluyu unutuveriyor, aramak istiyorum – gün ortasında arzu. Gene kaçamak buluşmayı alışveriş merkezlerinde. Gene birkaç saat en fazla. Gene susacağım, yanıtını bilmediğim sorular sorduğunda. Tabii, son aradığımdaki gibi telefonu açtığında, “Kimsiniz, tanıyamadım,” demezse.

O beyaz gömlekli oğlanın yaşlarındaki halimi anlatamam. Göstersem de olur oğlanı, bir farkım yoktu. Az ötede bir yerlere giderdik –eski bir arkadaşla– saklanarak. O eski arkadaş da anlatamam. Söylenmekten korkarım arkasından. Taşıyamayacağım bir öfkeye bürünmekten. Bırakayım orada kalsın densiz. Yaptıklarının hiçbirine kızmıyorum onun, şu kaldırımda otururken beni yalnız bırakmış olmasına bile. Şimdi park yapmışlar onunla sokaklarını aşındırdığımız mahalleyi. Başka bir şey yap-

mazlardı; yılların teri, akan kirli sular, kavgalar, dövüşler, çekilen bıçaklar, atılan, haykırılan çığlıklar, oraya ne bina etseler çıkar gelir diye korkarlardı. Parkta da oturan yoktur. Belki bir gün gider otururum orada, saygı duruşunda bulunurum.

İçeri girerken –tahrif ettiğimiz kimliklerimizle– dalga geçerdik kendimizle. Az önce gazeteyle kaplanmış kitaplar değiş tokuş etmiş olduğumuzu anımsatırdık birbirimize. Birkaç adım sonra, sessizleşirdik. Yok, utanmazdık birbirimizden, birbirimize sığınırdık. Yıllar sonra, kocaman kahkahalarla andık o günleri. Büyümüştük – öyle sanmıştık. Geride kalmıştı bir dolu macera. Maceranın adı, tanımı değişmişti.

Bir bilse, aramaya çekindiğim kadının bana neden küstüğünü, çağrıldığımda gidemediğimi, bulaşıcı bir hastalıklıymışım gibi kendimi uzak tuttuğumu, uzakta durmanın bile bulaşıcı olduğunu –yüzüme çok önce yapışıp kalan, her şeyi bilen adam edalarımı donduran bir heybetle– öğrendiğimi, başka bir bedenin sıcaklığını etimde hissetmenin ne olduğunu bilmediğim ama delicesine özlediğim yaşlardaki halimi aratmayan bir tutkuyla buluşmaya gittiğim akşamüzerlerinde bir türlü harekete geçemediğimi, maceranın bundan ibaret olduğunu, bazen ona dokunmamanın heyecanı ile yetindiğimi, elini bile tutabilecekken tutmadığımı, bunun bir ceza olmayıp bir ödül olduğunu ona anlatmayı düşünmediğimi, söylediğim an her şeyin tepetaklak olacağını, içimi dışa yaracağını, belki de çoktan yardığımı, iç miç kalmadığını...

Koskocaman kahkahalar atıp geçer dalgayı. “Bitmişin sen,” der.

“Ben daha başlamadım,” diyemez, susarım.

Evine dönerken tombul memeli kadının gözü takılır bu şaşkın kaldırım adamına. Başlayayım demişim de, kabul etmiş gibi bakarım arkasından. Değnekçi bile “Oha,”

der, “yedin be adam, bitirdin kadını.” Kasetçi emmi başını sallar, tasvip etmez bakışlarımı. Yeter dinlediğin şarkılar dercesine seyyar gazinosunu itekler götürür şehrin güney ucuna. Oynak bir hava koyar, pili bitmeye yüz tutmuş kasetçalara. Oynak hava ağır aksak akar.

İYİ OLACAK, İYİ...

Baykuşun tünediği daldayım. Baykuş değil yarasa – baş aşağı asılıyım. Bu karanlık asmakat şehrin en huzurlu yeri şimdi. Bir zamanlar nasıl da görkemli, gösterişli bir odaydı, pırıl pırıl lambriler, deri koltuklar... Şimdi adım atar atmaz gıcırdamaya başlayan ahşap merdiven o zamanlar atölyeden yukarı, ayrı bir evrene yükselirdi. Babamın iyi zamanları; patronun oğlu olmaktan utandığım yıllar. Şimdi patron benim. Önümde ödenmesi gereken faturaların, senetlerin listesi. Aşağıda, artık aynı evrende yaşadığımız, benden mucize bekleyen altı adam. İşleri düzeltip birikmiş paralarını ödeyeceğim. Nasıl olacaksa? Tufan Usta, her karşılaştığımızda gözlerimin içine bakıyor, bakışıyla umut verecek aklı sıra. “Başka iş bak istersen... Birkaç aydan önce bir şey değişmez,” demeye kalktım geçende, “Olur mu hiç,” dedi, “zor zamanda gitmek olmaz.” Kendi sözünden duygulanmasa –sesi titremişti–, “Deli olma usta,” derdim, “zoru kolayı yok. Kaç, kendini kurtar.”

Babama anlattığımda o da duygulandı, annemin gözleri doldu. Bense şaşırdım. Yanlış bir şeyler vardı Tufan Usta’nın sözünde, tavrında. Yanlışlığını kendisinin de bilmediği – ne kolay kandırıyoruz kendimizi. Ya iş bulması zor bu yaştan sonra ya da yeni bir işe alışamayaca-

ğını biliyor olmalı. Kolay mı yeniden başlamak? Bunu bildiğim için dönmedim mi? Hele eş dost, akraba “hayırlı evlat” demiyor mu benim için. Kimse bilmiyor ne halde döndüğümü buralara. Ben bile bildiğimi söyleyemem, işte böyle asmakata tünerken azıcık öğreniyorum. Kalmakla dönmek arasında fark kalmasa döner miydim? Kalsaydım, kendi yapıp ettiklerimin, yapamadıklarımın bedelini ödeyecektim. Buradaki rahatlığım bundan. Başarı mucize, başarısızlığım kimseyi düş kırıklığına uğratmayacak.

Yeniden başlamak dünyanın en zor işi. Sıfır noktasını bulacaksın. Mutlak bir hafıza kaybı gerek. Deneyim en ağır yük. Hiç denememiş olmak bile bir deneyim. Hiç gitmemiş olsaydım buralardan, bir dolu şey yaşanmamış olsaydı – ayrılmak istediğini söylediğinde Ayşe’ye dediğim gibi...

“Birlikte geçirdiğimiz yılların hiç yaşanmamış gibi olmasından korkuyorum,” mu demiştim?

Ne laf ama! Duygu sömürüsü bile değil, olsa olsa cahillik. Üç ay önceki sözümden, cahilliğinden utanıyorum şimdi, “Keşke öyle olsaymış,” diyorum. Cahillik bile değil. Öğrenmiş olmalıydım. Bastığım zemin daha önce de kaydı altımdan. Zemin kayıyor kaymasına, ama hatırlamayı sürdürüyoruz – mutlak bir hafıza kaybı bu yüzden şart. Yaşanmışlar yaşanmamışa kaç kez döndü. Bir baktık, yapayalnızız. Yakın bildiklerimiz hasım olmuş, herkes kismaya başlamış içindekileri. “İyi oldu, iyi,” diyordu Ayşe o zamanlar, “yeni bir başlangıç için bu gerekli.” Ne başlangıç ama!

Masamdaki sumenin içinden Necati’nin getirdiği gazete kesiğini çıkarttım. Gülerek elime tutuşturmuş, “Bak... Bak... Bunu yazan da senden,” demişti. Necati, döndüğümünden bu yana en sık görüştüğüm arkadaşım. Eğleniyor benimle her seferinde. “Patron oldun işte,” di-

yor. Savunma yapmayı, “Böyle patron mu olur oğlum?” demeyi bıraktır. Zamanında ne sivri sözler söylemiş olmalıyım; bitmemiş kini, yontulmuş belki, ama işte lafı bir şekilde patronluğuma getiriyor. İyi oluyor, iyi... Kaza- ra unutmuş olsaydı her şeyi. Yakınlık duyar, dert yanar- dım ona. Onu değil kendimi kandırırdım. “Gözüm uyku tutmuyor, nasıl toparlayacağım işleri,” falan der miydim? Demek neyse, inanır mıydım? Dedikçe inanırdım. Uyu- yamadığım doğru, ama şu asmakattan indim mi, unutu- veriyorum burayı, işçilerin ödenmeyen maaşlarını, kapı- daki alacaklıları.

Gelmekle doğru yapıp yapmadığım değil sorun. Bu, gelmeden önceki uykusuz gecelerin konusuydu. Onu aş- tım artık. Geldim, kapandı o mesele. Şimdi tuhaf bir kor- ku kaplıyor içimi geceleri. Bir daha dönemeyeceğimi bili- yorum, ama ya kalamazsam burada da. Bu asmakat iyi kötü eğliyor beni. Biraz asılıyorsam işlere, kredi mredi derdine düşüyorsam bundan aslında. Anamın, babamın vefakâr oğulları olmadığımı biliyorum, Necati’nin inana- rak mı, dalga geçerek mi söylediğini bilmediğim o iddialı sözün de ilgisi yok benimle. Meydan okuyormuşum. Hadi canım! Meydanları bırakalı çok oldu, okumayı da...

Ayşe’nin, “İyi olacak, iyi,” dediği günler, aylar boyun- ca okumaya vermiştik kendimizi. Geri çekilmiş, eşi dos- tu aramaz olmuş, ha bire bir şeyler okumuştuk. Daha önce okuduklarımız yanılttı, eksikti; daha doğrusunu bulacaktık elbette. Eskisi gibi kalabalık gruplar içerisin- de tartışmıyorduk okuduklarımızı. En çok o tartışma ge- celerini özlüyorum şimdi. Saçma da olsa o zaman tartış- tıklarımız, kavgayla küskünlük de bitmiş olsa, sıkıntıdan boğulacağımı sanmış da olsam kimi zaman, yaşadım di- yebildiğim bir tek o geceler var sanki. Çoktan “yaşanma- mış gibi” oldular ama kalan tortu içimi titretiyor – hafı- zanın ihaneti.

Herkes bizim gibi çekildi, kendisini okumaya verdi sanıyordum o sıralar. Kimseden çıt çıkmıyordu. Kimse kimseyi aramıyordu. Yolda rastladığım eski arkadaşlar aynı ifadeyle neler yaptığımı soruyorlardı. “Neler yapıyorsun?” Bu sorudaki şifre belliydi. Bunu sorup duruyorduk birbirimize. Birimiz bir şeylere başlamış olsun, ötekileri çağırırsın beklentisi miydi? O da bir şey yapmıyor deyip rahatlama arayışı mı? Bir keresinde Artun’a rastlamıştım. Okul yıllarında bizim okuduklarımızı küçümser, adını duymadığımız yazarların kitaplarını okurdu. Bir yerlerde oturmayı önermiştim. Neler okuduğunu, neler düşündüğünü merak ediyordum. İki saat boyunca işini anlatmıştı, çok çalıştığını, kitap bile okuyamadığını.

Zaman hızlandı sanki o arada. Yayımlanan kitaplara yetişemez oldum. Yetişebildiklerimi doğru dürüst anlasam gam yemezdim. Bir eşikte kalakalmış hissedip durdum kendimi. Aşamadım, gerilip sıçramam gerekiyordu – kımıldayamadım. Birileri vardı o yarım yamalak anladığım kitapları, yazıları yazan, ne zaman neler okumuşlardı da bunları yazıyorlardı, bilemiyordum. Geri kaldığımı hissetmeye başladım, hiçbir zaman yetişemeyecektim. Aldığım notlar, altını çizdiğim satırlar zavallı görünmeye başladı; zaman yavaşladı. Durdu. Durdum.

Nasıl da aklıyor insan kendini! Bıraktım sanıyordum bunları. “Kimselerle konuşmazsam, birilerine ne yapıp ettiğimi anlatmazsam, yeniden yazmam gerekmez tarihi,” diyordum. Böyle boş boş oturmuş, birilerini aramam, borç bulmam, vade uzatmam gerekirken gene kaptırdım gittim. Arkadaşları bırakmışlar onu, yeni kitaplar anlaşıl-mazmış... Ne demişti Ayşe: “Tembelliğin teorisini ne güzel yapıyorsun.” Bilmiyorum Ayşe. Bilip bilemeyeceğimi de bilmiyorum. Bunların hepsi yanlış olsun. Her şeye yeniden başlayayım. Sıfır noktasından. Bulamıyorum o noktayı. Gittim, gördüm, döndüm. Bu kadar yalın – olsa.

Yıllar önce bu şehirden gitmeye hazırlandığım sıralar gidip de dönmüş birkaç kişiyi tanımıştım. Selo Ağbi kalmış en çok aklımda – nerededir acaba? Arkadaşları konuşur, o dinlerdi. Biz yeniyetmeler en çok ondan çekinirdik; arkadaşlarının da tuhaf bir saygısı vardı ona. Pokerci suratı vardı Selo Ağbi'nin. Arkadaşları olup bitenlere öfkelenir, eski günlerden konuşurken heyecanlanırlardı, Selo'nun yüzü hiç değişmezdi. Benzedi mi yüzüm onunkine? Bir akşam Necati'yi de çağırmıştım Selolarla buluştuğumuz birahaneye. Eve dönerken, "Uzak dur bunlardan," demişti. En çok Selo Ağbi'den ürktüğünü söylemişti. Bana ta o zaman yakın gelen bir şey vardı Selo Ağbi'nin halinde – kader mi? Susarak konuşanları yargılayanlardan değildi. Sadece susuyordu.

Necati sadece ondan değil konuşulanlardan da korkmuş, korumak istemişti beni. Yüzüne de söylemiş miydim korktuğunu? Söylemedimse de hissettirmiş olmalıyım; bunca dalga geçmesi boşuna mı? Bir gün Selo Ağbi'ye benzeyeceğimi hissetmişti belki de Necati.

Benzedim mi sahiden? Kendi istekleriyle dönmedi ki onlar. Suçladıkları birileri, bir şeyler vardı. Belki Selo Ağbi farklıydı, bilemiyorum, hikâyesini hiç anlatmadı yanımda. Sessizliğini öfkesine verirdim, sağlamlık sanırdım. Başka bir şeymiş, şimdi anlıyorum. Arasam bulsam Selo Ağbi'yi, karşılıklı sussak. Nasıl da iyi gelir bana. Ya konuşmaya başlamışsa, beni de konuşturursa. Kimil-damamak en iyisi.

Ayşe'yi bile aramak gelmiyor içimden. İlk günler en çok onu arasam mı, aramasam mı sorusuyla boğuşup durdum. Senaryolar yazdım kafamdan. Arıyorum, sesi mi duyunca ağlıyor, "Ben de geleyim," diyor. Ya da buz gibi bir sesle konuşuyor, halimi hatırlımı soruyor, "Kolay gelsin, bir şeye ihtiyacın olursa ara," diyor – aramamam için bir neden daha. Asıl senaryoda onu aramak yokmuş.

Onu koydum sahneye. Merak ediyorum; aklına gelmiyor muyum hiç? Bir kez bile aramadı. Kafam karışmasın diye aramıyor, beni koruyordur. O da yeni bir başlangıç yaptım sanıyor olmalı, beyaz bir sayfa açtığımı. Zeki kızdır aslında, en azından önceki defterin bittiğini benden önce sezdi. Defter mefter kalmadığını sezmemiş olabilir mi?

Yarın pazar. Gelip tünemeyeceğim bu odaya – dalıma. Önceki pazar gibi olmasın da. Sabah erken yürüyüşe çıkmıştım. Ortalık kavrulmaya başlamadan dolaşayım biraz, belki açılırım, demiştim. Eskisi gibi dışarıda kahvaltı edeyim, bir dolu gazete alıp okuyayım. Buralardan kaçmayı kafaya koyduğum yıllarda defterimi, kalemini alıp her zaman gittiğim çay bahçesinde oturdum. Gazetelerde başka bir hayat vardı. Elimdeki defterin boş sayfalarına, kalemin ucundaki siyah lekeye bakıp tek kelime yazmadan coştüğüm, bir gün bütün sayfaları deli gibi yazıp çizip dolduracağımı düşlediğim zamanlar geldi aklıma. Gazetelerdeki hayat nasıl da albeniliydi. Sonraları çok yakınında oldum o hayatın. Burnumun dibinde yaşandı. İçine almadı beni ya da ben girmedim, ama tuhaf bir huzur vardı yakınında olmasında. O sabahsa huzursuz oldum. Her şey kâğıttaydı, kâğıttandı. Bütün dünya hatta. Döndükten sonra beni sakın tutan, iyi kötü güzel zamanlarım da oldu hissiymiş. Bir daha dönemeyeceğimi o saat anladım. Sayfa boştu, hep boş olmuştu, boş kalacaktı.

YOĞURTLU MAKARNA

Mutfakta birlikte çalışıyoruz. Daha tanışalı iki saat olmuş olmamış. Üstelik bir başkasının mutfağındayız. Akşam iş çıkışı sersem sepelek yürürken önüme çıkıveren, bir iki hoşbeşten sonra beni yaka paça evine davet eden Atilla'nın. Sabah uyandığımda ne Atilla vardı hayatımda –unutmuş gitmişim beş altı yıl önce memlekete döndüğünü– ne de gece yarısına doğru acıkan bir oda dolusu tanımadığım insana, yıllar önceki gibi makarna yapacağım gelirdi aklıma. Bunu düşününce, neşeleniyorum sanki. Sadece bundan mı, bilmiyorum.

“Peçete var mı oralarda?” diyorum, uzatıyor. Uzak durmasını istiyorum, tezgâhın üstü savaş alanı.

“Üstün kirlenmesin,” diyorum, yanıt vermeyip mutfak balkonuna çıkıyor. Tezgâhı toparlamaya çalışıyorum. Domatesle salatalığı tezgâha gazete serip soymalıydım. Makarna yumuşamış, yenecek kıvamda. İyi de, bu mutfakta süzgeç var mıdır? Dolapları açıp kapıyorum. Sesi duyunca içeri dönüyor.

“Şehir çok sessiz, içeriye göre.”

“Çok mu gürültü oldu?” diyorum, “Makarnayı süzeceğim de... Şeyi anyordum.”

“Yok... yok...” diyor, “içerdekileri kastettim.”

“Hoşlanmıyor musun içerdeki muhabbetten?”

“Bilmem,” diyor. Ben tezgâhın altındaki dolapları kurcalarken makarnayı ocaktan alıp suyunu dökmeye başlıyor evyeye. Hiç beceremediğim şey tencerenin kapağıyla makarnanın suyunu süzmek. Bir parçasını bile dökmeden bütün suyu boşaltıyor.

“İşte oldu.”

“Eline sağlık.”

“Sosa karışmam. Üstüm kirlenir.” Üstündekilere dikkatlice bakabiliyorum bu söz üzerine; mavi bir tişört, siyah pantolon – tanıştırıldığımızda dikkatimi çeken şıklığı üstündekilerden değil.

Tavalardan birine küçük küçük doğramaya çalıştığım soğanları boşaltıp kavurmaya başlıyorum. Ocağın altını kısıyorum iyice. Zaman kazanacağım bununla. Domatesleri rendelemek için değil kazanacağım zaman.

“Aslında sohbeti severim ya,” diyor, “bunlar bazen tartışmaya öyle dalıyorlar ki...”

Ben de biraz o yüzden makarna işini üstlendim ya. İkiye ayrılıverdiler hemen. İki tarafa da uzağım. Belki üç ay önce, yerleşmeye değil gezmeye gelmiş olsaydım, makarnayı Atilla yapıyor olurdu. Ben de içeride laf yetiştiriyor olurum ötekilere. Taraf bile olurum.

Üç aydır insan içine çıkmadım doğru dürüst, üç aydır yemek yapmak için mutfağa girmedim. Eski zamanlar düşüyor aklıma. Evimin küçük mutfağı, yemeğe çağırdığım kadınlar, aldığım iltifatlar, yemek sonrası. Yüzüm kızarıyor, dönüp bakamıyorum yüzüne. Ayaklarını görüyorum sadece. Biçimli, beyaz... Bir iki saat sonra bu ayakların atacağı adımları düşünüyorum, şehrin ıssız sokaklarında başka bir çift ayakla uyum içinde. Belki biraz sarsak – uykusuzluktan, şaraptan. Nerede olduğunu bilmediğim, hiçbir zaman öğrenemeyeceğim bir evin eşiğinde çıkıverecekler şu zarif yazlık ayakkabılardan, yatak odasına geçerken terlik olmayacak, hoş bir ses duyulacak yer-

deki taşlarla temasından. İyice kızarmış olmalı yüzüm. Yahu, tam eski zamanlara, yirmi yıl öncesine döndüm ha. Lise zamanları. Gördüğüm yüzden yüzgörümlüğü istediğim zamanlar. Şimdi daha fena. Ayağa düştüm.

Biberleri doğruyorum, acı mı tatlı mı bakmadan, ince ince, çiğköfte yapacakmışım gibi. Oysa makarnanın sosunda biberin biraz dişe gelmesi gerek – öyle severim.

Kaç dakika kazanır ki insan bundan?

“Elin yatkın mutfak işlerine.”

“Yirmi yıl bekâr yaşadım.”

Sırtım dönük hâlâ. Bu cümleme nasıl tepki verdiğini göremedim. Ne anladı acaba?

“Annenlerin evine dönmüşsün.”

“Hangi arada söyledi bunu Atilla?”

“Mutfağa ilk girdiğinde.”

Başka neler söylemiş olabilir? İçerideki gürültülü sohbetten mi kaçtı, beni mi merak etti?

Hâlâ merak edilecek biri sanıyorum ya kendimi?

Pat diye döküyorum rendelendiğim domatesleri tavaya. Biberler tam kızarmadan. Ocağı açıyorum iyice. Makarnanın tuzu az olmuştu, boca ediyorum tuzu domateslerin üzerine.

“Salatayı götürebiliriz,” diyorum, “makarna da oldu sayılır.” Yanıt vermiyor, bakışlarımdan mı rahatsız oldu yoksa?

Balkonda olduğunu fark ediyorum. Ocağın altını kısıp balkona çıkıyorum. Şehir ısıltılar içinde. Karanlık bütün çirkinlikleri örtmüş. Gece yolculuklarında, şehirlerin, kasabaların yanından, içinden geçerken her seferinde ürperdiğim ışıklar – yaşıyorlar, ışıklar bunu ifadesi, ışıkların altında yalnızlıklar, kalabalık odalarda.

Yoldayım sanki. Aynı ürperti içimde, yanından, içinden geçiyorum, içinde değilim. Anlatmaya kalksam anlar mı?

“Makarnayı sossuz severim,” diyor, “yoğurtla.”

GÜZEL ORTAM

Uzun yoldan gelip rahat bir döşeğe çöküvermek, yorgunluk çayını beklerken yolun sarsıntısının bitmiş olduğunu fark edip gerinmek gibiydi. Tanışma faslının ardından gösterdikleri koltuğa oturduğumda, nasıl olup da böyle hissettiğime şaşırdım. Eskiden annemlerin evine indiğimde duyardım bunu. Aylar sonra gelip hiçbir şeyin değişmemiş olduğunu gördüğümde o evde geçen yılları yeniden yaşayacakmışım sanırdım – dertsiz, tasasız. Bu gelişimde yolun sarsıntısı bitmek bilmemişti oysa.

Bir dolu insanla tanıştırıldım. Gelirken gözümde en çok büyüyen buydu. Tanımadığım insanlar, bakışlar, verilmesi gereken yanıtlar. İyi ki ısrar etmişti Atilla. İyi ki mi dedim? Sözlüğümden bu kelime düştü sanırdım.

Atilla'nın evini sevdiğimi düşündüm, sıcak gelmişti. Neden ola ki? İnsanlar? Duruşları, oturuşları, tanıştırılırken gözümün içine bakıp gülümseyişleri, el sıkışmalarındaki sertlik. Etkisi yok diyemem ama bu değil. Kitaplar, dergiler gelişigüzel atılmıştı ortalığa. Az eşya; birbirine uymayan koltuk, masa, hoş bir dağınıklık. Bunlar da tanıdık, sıcak.

Gerinmesi bitmişti anlaşılan dünyanın, dürtüverdi içerden bir yerden, “Bu da bir tarz, gelme oyuna,” – mı dedi biri?

Sahi, nesini sevdim ben bu evin? Son seçenek: “D” hepsi. Deyip çıkabilir miyim işin içinden? İş mi dedim, işim bu mu benim yani? “Neyi neden sevip neden sevmediğimi araştırırım ben,” diyebilsem işimi sorduklarında. Aval aval baksalar. Evet, desem, boş durmamasıyla övünürüm zihnimin. Boşluklara tahammül edemeyenlerdenim. Düşünürüm böyle. Düşünürüm deyince felsefeci sanıp sorarlar mı, “Spinoza kimdi, sen bilirsin,” diye. Nasıl da çuvallamıştım. Töz möz bir şeyler kalmış aklımda. Eveleyip gevelemiştim. Her şeyi bildiğimi sanırdı Saniye okuldayken. “Aman canım, bunun bildiği yanıldığına yetmez,” demiş midir o gün? Sahi, nerde şimdi Saniye? Hatırlar mı, bir yaz günü, arka bahçedeki çay ocağında, “Sen bilirsin, kimdi Spinoza,” diye sorduğu çocuğu? “Sahi, nerededir şimdi,” diye sorar mı? Bir arkadaşının girer girmez beğeniverdiği evinde, yeni tanıştığı insanların kaçamak bakışlarından kendini korumaya çalışıyor, bir yandan da bu evi neden beğendiğini merak ediyor. Bulaçağı, hayır, aklına gelecek ilk yanıtı razı olup başka bir dala konacak kadar dağınık zihniyle tam şu anda seni düşünüyor.

Atilla’nın arkadaşları da bir garip. Yahu, meclisinize yeni bir adam geldi – adam? Bunu sormayın, tamam. Ben de sormayacağım. Bugünlük. Bir konu açın, bir şeyler sorun. Birazdan kendisini yokmuş gibi hissedecek, siz böyle kaldığınız yerden konuşmaya devam ederseniz. Benden daha mühim bir şey olmalı konuştukları. O bitince bana döner, kimin neyi, kimin fesi olduğumu sorarlar. Bu evi neden beğendiğimi bir kenara bırakıp sorulması muhtemel sorulara yanıt bulmalıyım. Atilla’nın eski arkadaşıyım. Evet, milattan öncesinden. Bu milat esprisi olmaz. Çok klişe. Hem belli ki, bu arkadaşlar için duvarların yıkılması bir milat değil. Onlar bana bir şey sormadan, meraklı tazeler gibi, hayatlarındaki milatları

sorsam. Bunu, böyle pat diye sorabilsem... Ben, ben olmaktan çıkarım o saat. Merkez olmaya meraklı tiplere benzerim. Aslında gayet iyi biliyorum, onlardan biriyim. Bana bir şey sormamalarına neden bozulayım yoksa. Ama çaktırmam ben bunu. Belki çok içtiğimde birkaç kez yapmışlığım vardır. İçlerinden birisi de anında sorar: “Ya senin miladın?” Ben olsam, senin değil, sizin miladınız diye sorarım. Daha yeni tanıştık. İnsanlara sen diye bilmem için karşımdakinin beş on kez “sen” demesi lazım. Siz demeye ayarlı benim dilim. Mesafeyi böyle koruyorum. Dakka bir, gol bir, “Sizin miladınız ne zaman?” diye soramamam da bundan. Aman Allah korusun. Ya öyle biri olsaydım. Merkez olmak için atılıverip anında pişman olan biri. Hiçbir şey olamadımsa, böyle biri de olmadım şu hayatta. Kendimi sevmem için bir neden bu. Yazmalı bir kenara.

Allah Atilla’dan razı olsun. Ne içeceğimi sordu. Orta sehпасındaki şarap şişesini işaret ettim. Sevdim sizi, merkez olmama izin vermediğiniz gibi, kadeh tokuşturmayı da sevmiyorsunuz. Atilla içeriden, sanırım mutfaktan getirdiği kadehe şarap doldururken –bak, bu da güzel, salonda değil kadehler– beni tanıtmayı akıl etti sonunda. Beklediğim gibi, “eski bir arkadaş” olarak “lanse” edildim. Yıllardır görüşmediği, akşamüzeri rastladığı arkadaşımı ben onun. Ayaküstü ona özetlediklerimi özetledi. Özetin özeti bir adamım işte. İşleri kötüye giden babasının işinin başına geçmek için memleketine dönmüş eski arkadaş. Şimdi de yeni arkadaşlarını bana yeniden tanıtıyor. İsimlerine bir iki şey daha ekleyip. İsimleri öğrenmem zaman alacak. Unuttum bile. Şu kazaklı adam mühendismiş, yanındaki de karısıymış. Güzel kadın. Hüznü güzelleştirenlerden. Kırgın bir yanı var. Gelmeden kavga mı ettiler, yakışıklı, yapılı kocasıyla? Kıvrıkcık saçlı kadınsa üniversitedeymiş. Hüzünlü kadının işini duyamadım.

Şu gözlüklü adam avukatmış, adını ilk kez duyduğum bir derginin buradaki temsilcisiymiş. Temsilciliğin şanından olsa gerek, meclise yeni katılanla tanıştırılırken, önündeki gazeteyi karıştırmak. Kâseye doldurduğu çerezi kadehimin yanına koyanın adı Yeşim'miş. Onun adı var, çünkü Atilla ondan daha önce söz etti bana. Sevgili-si. Hoş kız. Temsilcinin ortağıymış. Kibarca, istediğim zaman arayıp bir şeyler danışabileceğimi, Atilla'nın işle ilgili sıkıntılarımdan söz ettiğini söyledi. Teşekkür ettim. İleri gidip ilk uzun cümlemi kurdum:

“İş saatlerinde ararım sizi bir gün. Bu güzel ortamı sıkıntılarımla bozmak istemem.”

Ben kurdum bu iğrenç cümleyi. Yüzüm kızardı. “Güzel ortam,” dedim ha! Şapşallık. Üzerinde durmamalıyım bu gafın. Kimse gaf olduğunu anlamamalı. Anlayanlar da yabancılığımıza vermeli. Arkamdan dalga geçmezler umarım. Cümlemi yineleyip dururum onların yerinde olsam. Bir de isim takarım bu iğrenç cümleyi kurana. “Güzel ortam” derim. Hatta her gördüğümde yeniden hatırlarım bunu. İğnelemek ister, zor tutarım kendimi. Diyelim, bir caddede karşıdan karşıya geçerken rastladım. “Güzel bir ortam değil mi?” demek isterim, “Ne güzel işte, arabalar durmuş, biz yayalar güven içerisinde karşıdan karşıya geçiyoruz. Nicedir böylesi güzel bir ortamda bulunmamıştım.” Bütün güzellikler gibi geçici, derim arkamdan. Karşı kaldırıma vardığımda. Bu da geçti. Düzensiz, aceleci kalabalıkların içerisindeyim. Mazide kaldı az önceki güzel ortam.

Zihnimin bir köşesinde “güzel ortam” sözünü didikler, kendimle dalga geçtikçe daha da yerin dibine batarken Yeşim'le konuştuk bir parça. Liseyi nerede okuduğumu sordu. Oturduğumuz semti. Yanıtlarım kısa olmuş olacak, son yanıtlarım bitmeden mühendisle avukatın tartışmalarına katıldı. Mühendis birinden söz ediyordu.

Dayaklık bir söz etmiş bir yerde. –“Güzel ortam,” demiş olabilir mi?– Kulak kabartınca anladım ki dayaklık adam ısrarla bir şeyler eklemek istiyormuş hazırlanan bildiriye. Çok boş bakmış olmalıyım, Atilla ne bildirisi olduğu belirtti. Bizimkiler –ne güzel, anında “bizimkiler” oldular– liberal politikalara karşı bildiri hazırlarken dayaklık zat liberal bir cümle eklemeye kalkmış. Çekeceğimiz varmış onlardan. Sol gösterip sağ vuruyorlarmış sürekli. Benim ne düşündüğümü sorarlar diye korktum bir an. “Bilmem mi,” derdim sorsalardı, her anlama gelebilecek bir gülümsemeyle mi bakardım yüzlerine? Ellerimi iki yana açar, “Böyledir bunlar, takmayın canım,” demeye mi getirirdim?

Atilla, canım arkadaşım, yetişti imdadıma. Benden söz etmeye başladı. Kalemim güçlüymüş. –“Güzel ortam,” diyen birinin kalemi batsın be Atilla.– Üniversiteyken yayımladığımız dergide yazdığım yazıları anlatırken o eski hikâyeyi anlattı. Başka bir isimle yazdığım yazıya, kendi imzama yanıt vermiştim. Sıkı bir polemik doğmuştu benimle sahte ben arasında. (Bunun ne ilk ne son kavga olduğunu öğrenmemin zaman aldığını bu odadakilere anlatamayacağıma göre, gülüp geçebilirim şimdilik.) Temsilcinin takdir dolu bakışlarının yarattığı mahcubiyetin hazzını yaşarken hüznü kadın söze girip gerçekten merak ettiğini hissettiren tatlı bir sesle neden böyle bir şey yaptığımı sordu.

“Dergiciliği böyle bir şey sanırdık,” dedim. “Polemige başkaları da katılır diye ummuştuk. Dergi iyi kötü satıyordu, ama dışarıdan pek yazı gelmiyordu. Böyle bir çözüm gelmişti aklımıza.”

“Katılanlar oldu mu?”

“Hatırlamıyorum,” dedim. Polemiğin konusunu sordu. Onu da hatırlamıyordum.

“Gençliğin sorunları gibisinden bir şeydi sanırım,”

dedim. Yanıtımı beğenmedim, konuşmayı sürdürmeye imkân tanımayan bir yanıtı. Oysa sürdürmek istiyordum bu hüznü, tatlı sesli kadınla sohbeti. Sürdürdüm de.

“Gençtik biz de ama gençlik dergisine yazarken gençlere dışarıdan bakan bir dille yazardık. Yanlış hatırlamıyorsam, polemik bu dilin genç bir dil olup olmadığı hakkındaydı.”

“İlginç bir polemikmiş,” dedi, konuştuğça tatlanan sesiyle.

“O yazılardaki dil de genç bir dil değildi, korkarım.”

“Hâlâ genç sayılırsınız ama yaşlı gibi konuşuyorsunuz,” dedi gülümseyerek. Ellerimi iki yana açıp en sevdiğim –her anlama gelebilen– jestimle sessiz yanıtladım. Ne anladı bilmem. Sahi, ben ne dedim? “Gençlik bizden geçti,” mi dedim olgun bir bakışla? “Sen ne kadar gençsin benim yanımda,” mı dedim çaresiz?

Yaşımı sordu, söyledim. Yaşıt sayılırmışız, kocasıyla yaşıtılmışım. Bu arada kocasının adını unutmamak üzere öğrendim. İlhan’mış. İlhan, adı geçince dönüp karısına baktı. Hâlâ dayaklık adamı pataklamayı mı düşünüyordu, dinlemiş miydi karısıyla konuştuklarımızı? Dinlemiş, beni de katmış mıydı “dayaklıklar” listesine? Korkarak baktım. Gülümsedi İlhan. Ankara’da okurken o da bir gençlik dergisinde çalışmış, ondan söz etti.

“Biz o gözle hiç bakmazdık,” dedi, “bizim amacımız sisteme muhalefet etmektir.”

“Dil mühimdir,” demek isterdim. Hatta muzipçe, “Dil mühümdür,” demeliydim. Elimi bir kez daha iki yana açamazdım. Çerez kâsesini karıştırıp antepfıstığı arandım. Gözümü çevirince yanıt beklediğini anladım. Çalıştığı dergiyi sordum yanıt yerine. Sorduğum başka bir şeydi aslında. Yıllardır duymadığım, unuttuğumu sandığım bir sözcük çıktı ağzından.

“Yoldaş” deyip buğulanmış gözlerle sarılsam ne ya-

pardı acaba? Atilla da şaşırmıştı İlhan'ın verdiği yanıtla. O da bilmiyormuş İlhan'la bir zamanlar "yoldaş" olduğumuzu. Durum az sonra aydınlandı. Bizim dergi bölündüğünde İlhan'la ayrı düşmüştük.

"Olsun," dedim, "bugün beraberiz."

Yavşakçaydı sözüm, kabul ediyorum. Daha fenası, İlhan'la neyde beraber olduğumuzu asla söylemem, söyleyemem.

TUTMAYAN FAL

“Sen her şeyi kitaplardaki gibi sanıyorsun,” dedi. Gülümsedim. Gülümserken yorulduğum, yanağımda gerilen kasların ne anlama geldiğini bilmemekten, onun da bilemeyecek olmasından.

Söyleyebileceği en yumuşak şey olmalıydı bu. Günlerce düşündüğü, aklından geçirdiği bir dolu cümleyi değil de bunu seçmişti söze başlamak için. Çoğu kez gözlerimin içine bakan gözlerini kaçırıyordu, ellerini nereye koyacağını bilemez gibiydi. Sessizliğim –ne anlama geldiğini ikimizin de bilmediği, o kısacık, anlamsız gülümseme– belli ki daha da kızdırıyordu onu. Birazdan masadan kalkıp arkasına bakmadan gidecek diye korktum. Bir şeyler söylememeliydim. Kızmak için de olsa kalmalıydı, gitmemeliydi.

“Bilmem ki,” diyebilirdim ya da, “Kitaplar mı?” diye sorabilirdim. Sustum.

“Şaşıyorum bazen nasıl olup da bu şehre geldiğine,” dedi. “Nasıl oldu da kımıldadın?”

Bir gün hiçbir şey yapmak istemediğimi fark ettim. Yapabileceğimi düşündüğüm hiçbir şeyi yapmak istemiyordum. Bundan sıkılmıyordum da. Suçluluk da duymuyor, üzülüyor, hayıflanmıyordum. Kalmakla gitmek arasında fark kalmamıştı. Söyleyemedim bunları. Savunma

yapmak istemiyordum – en azından onun karşısında.

Boşalmış kahve fincanını çeviriyordu elinde. Elini tutsam, gözlerini kaldırır bakardı yüzüme. Yeniden gülümseyebilsem, belki gülümserdi de. Bu kez bir anlamı olurdu – becerebilseydim. Ertelemekti bunu yapmak. Masadaki gerilimi azaltırdı belki ama kalırdı bir şeyler.

Kim bilir neler geçiyordu aklından? Konuşmayı sürdürüyordu belki de. Veryansın ediyor olmalıydı, bana, bir zamanlar okuduğum, alıntılar yaptığım kitaplara, tutukluğuma, kımıltısızlığıma.

“Sen aslında gelmedin belki de,” dedi. “Hâlâ oradasın. Onun yanındasın.”

Kafamı kaşımışım farkında olmadan. Bakmadan görmüş. Sinirlendiğimi söyledi. Kafamı kaşıyarak bunu belli etmişim.

“Bilmem,” dedim. Ağzımdan çıkacak ilk sözcüğün bu olacağını düşünmüşüm gibi geldi.

“Neyse,” dedi kızgın bir gülümsemeyle. “Bütünüyle de tepkisiz değilsin. Arada kafanı falan kaşıyorsun da yalnız olmadığımı, beni dinleyen biri olduğunu anlıyorum bu sayede.”

Oysa yanı başındaydım. Ellerim dokunma mesafesindeydi ellerine. Azıcık yaklaşısam, nefesini bile hissedebilirdim. Fincanı evirip çevirmeyi sürdürüyordu. Ellerine baktığımı görünce çevirip kapattı fincanı.

“Soğumuştur, tutmaz o fal,” dedim.

“Hah,” dedi. Ne geçtiyse aklından? “Ben de biliyorum tutmayacağını, ama geldim seninle buluşmaya, sense susmuş bakıp duruyorsun ellerime,” dediğini düşündüm.

Neden sustuğumu sordu bir kez daha. Sesi azıcık yumuşamıştı sanki. Birkez daha, “Bilmem,” diyemezdim, ama bilmiyordum sahiden de. Aklıma televizyonda izlediğim belgesel geldi. Bir fizik kuralıymış, gözlenen nesne değiştirmiş. Nazar mı değermiş, diye geçirmiştim ak-

lımdan. Onun karşısında, onun bakışlarının altında değişiyor muyum yoksa? O gidince mi kendim oluyorum, onun yanında mı? Sahici diye bir şeyin olmadığını kestiriyorum. Varsa da, bunu bilemeyeceğimi. Yani yok. Tek bildiğim, onun yanındayken farklı olduğum. İçim içime sığmıyor, diyemem. Kalbin farklı atması falan da değil. O yokken düşündüğüm, kurduğum, kaygılandığım, telaşlandığım şeyler uzaklaşıyor onu gördüğümde. Söylemek istediklerimin hepsi anlamsızlaşıyor. Yanında oturmak, ona bakmak... Sessizleşiyorum. Sorduğu soruları anlamıyorum. O gittikten sonra kavriyorum sorduklarını, o yokken yanıtlar buluyorum. Onun yanındayken aklıma gelse, “mazeret” deyip söylemeyeceğim yanıtlar, yalnız kaldığımda mantıklı, tumturaklı, adamakıllı cümlelere dönüşüyor. Bu fizik kuralından söz etmenin de mazeret olacağını biliyorum – susmayı sürdürmenin de.

“Bildiğim tek şey,” dedim, “bu şehirde seninle geçirdiğim zamanlar çok farklı.”

Anlamaz gözlerle baktı.

“Yani,” dedim, “bu zamanlar dışında yapıp ettiğim her şey, konuştuklarım, sustuklarım, uyuduklarım hatta, çok tatsız.”

“Sağ ol be,” dedi. Oysa ne zor çıkmıştı cümleler ağızımdan. Kızgındı. Kavga istiyordu belki de. Tartışsak, onu suçlasam, sevinecekti. Kıyamazdım. Anlatamazdım neden kıyamadığımı.

“Yaşamıyorsun sen,” dedi. “Yaşamak değil bu.”

Evet, kavgaya çağırıyordu beni. Ne kolaydı o an, “Ya seninki,” diye başlayan bir cümle kurmak. Bir o kadar da zordu ama. Yaşamak buydu benim için. Bu da yaşamaktı. Azıcık da olsa, haftada bir iki saat de olsa. Sonrasında sıkılmak falan; bunlar da yaşamaktı. Beklemek de, neyi beklediğimi bilmeden. Düşsüz uykular uyumak, terleye-

rek uyanmak, belirsiz gelecek, belirli saatler, hepsi yaşamaktı işte. Ertelemek bile.

“Seni ne çok sevmişim,” deyip bir sigara yaktı. “Kalkıp gidemediğim için nefret ediyorum kendimden. Bir şeyler söyler misin diye nafile beklemekten bıktığım halde bekliyorum bir şeyler söylemeni. Susup durduğun için sana lanet ediyorum, yine de gitmiyorum, gidemiyorum. Ama sen ne yapıyorsun? Susuyorsun. Çok şey değil istediğim...”

Sustu. Sesi titremişti. Ağlamak istemiyordu anlaşılan karşımda. Belki zamanımız dolunca, evine dönerken arabada boşalacaktı yaşlar. İnerken apar topar silecekti. Lanet edecekti bana.

“Canım,” desem, “Canın çıksın,” diyecek gibi bakıyordu. “Canım,” bile diyemedim.

Bir kez daha, “Senin neyini sevdim ben, senin Allah aşkına?” dedi.

Bak ben buyum işte, diyebilmek isterdim. Bunu sevdin sen. Bu tutukluğumu sevdin. Çevrendeki herkesten farklıyım. Herkesin her konuda söyleyecek sözleri, doğruları varken, benim kimseye diyecek bir şeyim yok. Kitaplardan alıntı yaparak konuşmam bundan. Birileri bir şeyler söyleyebilmişler. Bazen aklıma yatar gibi geliyor onların söyledikleri. Belki de haklısın, her şey kitaplardaki gibi sanmıyorum da, öyle olsun istiyorum.

“Benim güçsüzlüğüm kendini güçlü hissetmene neden oluyor, biliyorum,” dedi.

“Çok yanlış,” dedim. “Bu çok yanlış.”

“Doğru olan ne peki? Çırpınıyorum karşımda, susuyorsun. Daha da zorlarsam, kelimelerin yetmediğini söyleyeceksin, hep yaptığın gibi. Takılmışsın buna. Beni üzmemekten zevk alıyorsun. Yaşadığını böyle hissediyorsun. Kim bilir, kimin öcünü alıyorsun beni böyle sefil hallere sokunca.”

“Hayır” anlamında başımı salladım. “Sakin ol,” diyebilirdim. Yanlış olan buymuş. Dememeliymişim. “Ne sakın olacağım!” deyip kalktı. Sigara paketini çantasına fırlattı. Arkasından bakabildim giderken. Ne güzel savuruyordu saçlarını.

Dönüp bakmadı.

BUNDAN İBARET

Marketin rafları arasında görür görmez tanıdım. Telaşsız, ağır hareketlerle dolanıyor, raflara bakıyor, ama görmüyor gibiydi alacalı bulacalı paketleri. Gözüm market arabasına takıldı; neler aldığına baktım. Tozşekeri, birkaç paket deterjanı, patlıcanı seçtim, ama altındaki yeşilliğin marul mu, kıvırcık mı olduğunu tam göremedim, kâğıt torbada siyah ekmek... Öbür paketler altta kalmıştı, seçemedim. Evlenmiş diye geçirdim içimden. Bekâr bir kadın bu kadar doldurmazdı arabayı. Yok, bundan değil, tozşekerdi evliliğin nişanesi. Çocuğu da vardı, kek yapacak ona. Saçlarının rengini açmıştı – bu da olabildi evlendiğinin işareti.

Çıkısa mıydım karşısına? Meraktan, sıkıntıdan ama sanırım asıl olarak tanıyacak mı beni dürtüsüyle görüş alanına girip yüzüne baktım. Kendisine bakıldığını hissetti bütün dalgınlığına karşın. Bir saniye sonra ismimi haykırdı. Ne çok olmuş ismim haykırılmayalı. Sarıldı, öpüştük. Sanki gözleri elimdeki alışveriş sepetine takıldı. Soda, gofret, votka. Alakasız üçlü. Utandım.

“Neler yapıyorsun,” dedi Güler, uzun süren sarılma-mızın ardından.

“Döndüm,” dedim. Bir çılgılık daha attı. Gidenlerden birinin tutunamayıp gidemeyenlerin yanına dönmesine

mi sevinmişti, eski bir arkadaşını daha sık görebilecek olmanın sevinci miydi? Herkes sen mi be adam! Gidenler-gidemeyenler... Bunlar senin sözlüğünün, bulanık zihninin sözcükleri. Kız apaçık sevinmişti.

Bir yandan alışveriş edip bir yandan konuşmaya başladık. Konuşan a, alışveriş arabasına bir şeyler dolduran da oydu aslında. Alakasız üçlüye bir şişe vişne suyu ekledim sadece. Meyve sebze reyonunun oradan geçerken karpuzun iyisinden anlayıp anlamadığımı sordu.

“Valla, alırken ben de şöyle bir vururum, ‘dım-tıs’ diye bir ses çıkar, ama bana bir şey demez bu ses.”

En basit işlerden bile anlamayan bir adam. Ne iş yaptığı, neye yaradığı belirsiz. Böyle düşünmüş olmalı. Bilse bir zamanlar ne işlere yeltendiğimi. Şimdi bile karpuz değil de “post-bilmemne” hakkında bir şey sorsa, bir araba laf söylerim.

Yüksek raflardan bir şey alacağı zaman uzanıp yarıdım ettim – peçete, çay, salata sosu.

“Hâlâ çok incedin,” dedi göbeğime bakarak. “Gerçi hepiniz inceldiniz. O zamanlar kaba saba çocuklardınız. Geçenlerde buluştuğumuzda düşündüm bunu. Herkes bir beyefendi olmuş, sorma... Gerçi sen lisedeyken de çok inceydin.”

Nasıl olmazdım? İyi aile çocuğuydum, kafayı kötü olmaya takmış, beceriksiz, kararsız. Kibarca gülümse-dim, böyle öğrenmiştim, nasılsa unutmamıştım.

“Bu marketin içerisinde kafeterya var, biliyor musun,” dedi, “Avrupa’daki gibi.” Lisedeyken okul çıkışı git-tiğimiz hamburgerci İstanbul’dakilerle karşılaştırılırdı. Hedefler büyümüş olmalıydı.

Kafeteryada ışıldayan gözlerle baktı yüzüme. Sahi-den sevinmiş miydi beni gördüğüne? O kadar da yakın değildik lisedeyken. Telefonunu vermediği halde, “Hadi, görüşürüz, mutlaka ara,” deyip ayrılabilirdi, oysa birer

kahve içmeyi önermişti.

“Hiç mi evlenmedin?” diye sordu parmağını göstererek, “millet ikinci turda valla.”

“Hiç,” dedim.

“Âşık oldun mu peki?”

“Oldum, yıllar önce...”

Hikâyemin devamını sormayıp kendisinininkini anlatmaya başladı. İlk âşık olduğu çocukla evlenmiş. Burada öyle gerekiyormuş, şansı yaver gitmiş, bozulmamış araları. O eski heyecanın pek kalmadığını, ama başka heyecanların daha önemli olduğunu fark ettiğini anlattı. Konuştu durdu böyle, zevkle dinledim. Bana pek bir şey sormadı. Genelde sevmem böylelerini, ama Güler’e ne kızdım ne gücendim; sanki vereceğim yanıtlardan canımın sıkılacağını hissedip sormuyordu aklına takılanları – votka, gofret, soda üçlüsünü, neden döndüğümü, dönüp de ne yapacağımı, terk mi edildiğimi... Eski arkadaşlarımızdan söz etti uzun uzadıya. Birkaç hafta önce buluşmuşlar son olarak, keşke ben de olaymışım. Herkes yirmi yıl öncesine dönmüş, kimse kimseye hava atmamış. Önce böyle dedi, beş dakika sonra çekiştirmeye başladı ötekileri. Eminim yüzlerine de söylemiştir aynısını. İçinde bir şey tutamayanlardandı. Ne kadar genç yaşta evlenseler de, evlenir evlenmez –evlenmiş, çocuğu da varmış, kek meselesini soramadım– ağırlaşan, heyecanlanmayı kendine de, çevresindekilere de yasaklayan kadınlardan değildi, ismimi haykırışını bastırmamıştı. Bu nedenle mi kızmıyordum ona? Başkalarında içime batan çelişkiler bu yüzden mi sevimliydi?

Votkadan beklediğim –kırkından sonra evde gizlice içilecek votkadan umulan ilk gençlik heyecanının kötü taklidi dışında– günlerdir atamadığım sıkıntıyı bastırması, –çoğu kez tam tersi de olsa– geçmiş de, geleceği de bir kenara atmama yardımcı olmasıydı. Güler’i dinlerken

geçmiş bir kenara atmadım, ama geçmişten de eskilere gittiğim için gevşeyiverdim. Gerek kalmadı votkaya. Merakla dinledim eski arkadaşlarımın neler yaptıklarını – bir daha merak etmem hiçbirini sanıyordum. Sorular sordum, fırsat buldukça. Yaşamadığım her hayata duyduğum gıpta da canımı sıkmadı, her birine ayrı ayrı imrenmeme karşın. Sanki bazı parçalarım huzur bulmuştu, en büyük, en yakın parçam duymamışsa da – hiç yoktan iyiydi. Başka parçalarım olduğunun, olabildiğinin farkına varmak hoştu.

Yakın zamanda çoğunu yeniden gördüğü için tazeydi verdiği bilgiler. Bazılarını anımsayamadım bile, bazısının lisedeki halleri hayal meyal gözümün önüne geldi.

“Okan da geldi,” deyince irkildim. Parçalar yeniden ayrılıp dağılıverdi, daha uzağa, daha da un ufak. Okan benim için bu şehir demekti. Döndüğümde o artık burada yaşamadığı için eve gelmiş gibi duymamıştım kendimi – burada olsa duyar mıydım?

Okan’ın adını anması değildi irkilmemin nedeni. Okan, huysuz Okan, ne zaman lise yılları anılsa, “Topunu Allah bildiği gibi yapsın,” derdi. Ben ilgisizdim, o tuhaf bir hınç duyardı. Bir araya geldiğimizde, söz ister istemez lise yıllarına gelirdi, bazen laf olsun diye, bazen damarına basmak için, “Kim, nerede, n’apıyordur şimdi?” derdim; köpürürdü.

Bir gün beni de Allah’a havale etmişti; ben de onu. Sessiz sedasız çıkmıştık birbirimizin hayatından.

Bazı hayatlar bir süre eşzamanlı yaşanıyor. Peş peşe âşık olup peş peşe yıkılıyoruz. Başka yerlerde aynı şeyleri yaşıyormuşuz gibi geliyor. Sanki aynı kitapta aynı satırların altını çiziyoruz, aynı hüsrân duygusuyla aynı içkiyi yudumluyoruz – dostluk bundan ibaret. Basit bir eşzamanlılık. Makas açılıyor bir zaman sonra. Bir de çok gerekiymiş gibi benzemeyi sürdürelim istiyoruz. Bir dolu benzememin yanında, o benzesin hiç olmazsa diyo-

ruz kıskançlıkla. Bir dolu benzememin yanında en çok onun benzememesine yanıyoruz.

“Neler yapıyormuş?” dedim ezilerek.

“Aaaa, bilmiyor musun? İyi arkadaşınız siz.”

“Öyleydik.”

Sormadı neler olup bittiğini. Anlatma hevesinden değildi sormaması. Takdir ettim, ama ilk defa anlatasım vardı. Hiç değilse, bir zamanlar neler yaptığımızı birlikte. Neden görüşmez olduğumuzu es geçip, uzun uzadıya, ballandırarak.

“Kitap yazmış,” dedi, “aramızdan yazar çıkması ne hoş değil mi?”

“Çok hoş,” dedim, “çok hoş.”

“Söz verdi, bana bir hikâye yazacak. Ne güzel değil mi?”

Eğilip masanın altındaki torbayı kontrol ettim. Şişe sağlamdı.

KUŞLUK VAKTİNİN KARANLIĞI

Kuşluk vaktinin karanlığı, bulutlar yere yakın, kara. Yağıp da açacak gibi değil, bugün böyle geçer. Duramadım kapalı yerlerde. Birileri gelip lambaları açacaktı. Açmayın, diyecek olsam karanlığı sevdiğimden dem vura-caklardı. Yüzüme değilse, arkamdan söyleyecekler: kederli, huysuz, karanlık... Asıl bu saatte açık duran lambaların kederli olduğunu, huysuzluğumu ancak onların kaçtıkları, bir an önce kurtulmak istedikleri loşluğun azalttığını söyleyemeyecektim. Bir yerlerden televizyon sesi geliyordu. "Lambayı açacağınıza susturun şu hayat dolu kadını," diyemeyeceksem, ne demeye duracaktım yanlarında.

Bir yerlerde otururum sandım. Vardır, elektrik parasından tasarruf etmeyi akıl etmiş bir kafeterya sahibi. Yoktu. Caddelerde sabahın ilk insan akını durmuş. Birkaç adam geceki yağmurdan kalma su birikintilerinden sekerek geçti telaşla. Tüpgaz kamyonunun cıngılını işittim, göremedim. Boş bir okul servisi aheste beste köşeden döndü. Bir kadın markete girdi, saçları dağınık. Eczanenin kapısında bir kalfa, alnını cama dayamış, iki eli önlüğünün ceplerinde. Az ötede lacivert sırt çantasını karıştıran bir kız, yirmisinde de olabilir, otuzunda da. Ne çıkaracak diye durup baktım. Çakmakmış. Sigarasını ya-

karken geçtim yanından. “Ne bakıyorsun?” dercesine dikti gözlerini. Belki de sigaranın dumanıydı kaşlarını çatmasının nedeni.

Adımlarımı açtım. Ne olur ne olmaz, eski bir hayalin gerçekleşeceği tutar. Kızın –bugünlük– bir şey sormamış olması, buna izin vermemiş olmam, bir şeyi değiştirmede. Gecedan beri kımıltısını hissettiğim boy vermeye başladı. Bazen küt diye çarpar, bazen böyle.

Böyle bir kuşluk vaktinde olacaktı ne olacaksa. Loş bir oda, camlarda damlalar, yok, geceden kalma damlaların lekesi, bir sevişme sonrası, pek bir şeye benzememiş, benzemesi beklenmemiş, sevişince bir şey değişmemiş, gevşenmemiş, az önce birlikte terlenmemişçesine uzaklar, zoraki gülümsemeye bile mecal yok ama asık da değil yüzler. Kendi âleminde çıplak iki beden, kelimelerin yetişemeyeceği kadar dağınık iki zihin. Asıl sevişme yeni başlıyor, suskun kalındığında – o anda bunu düşüneceklerini sanmak safdillik, belki çok sonra kuracaklar bunu. Adam kadının memelerine dokunuyor, sol eliyle sağ elinin içini kaşırcasına kayıtsız. Kadın adamın eline bakıyor, sadece bakıyor. Gözüyle dokunuyor – kirpiklerinden hafif. Kalkıp giyiniyorlar anlaşılmış gibi, oysa zamanları var daha. Kadın pantolonunu bacaklarından geçirirken adamın solukları hızlanıyor, suyun dibindeymiş, öleceğini sanmış, son bir çabayla su yüzüne çıkıp ciğerlerine çekmiş gibi havayı. Soyunurken istemediği kadar istiyor kadına sarılmayı. Yoldan bir araba geçiyor. Kadın saatine bakıyor.

Yağmaz sanmıştım, serpiştirmeye başladı. Yürümeye de mecalim yok. Işıklı da olsa bir kahve bulup camın kenarına oturdum. Sokakta kimse kalmamıştı. Bir kedi geçti, sanki dönüp soran bakışlarla baktı. Eski bir çizimin kabuğu kalktı kedinin bakışıyla. Kurcalayıp duruyordum sabah beri. Yumruklarımı sıktım, vuracağımdan değil.

Bütün bedenimi sıkıyordum. Yavaşça alınma vurdum sıkılı yumruğumu, “ah kafam” gibisinden, kimse görmesin diye belli belirsiz. Pişmanlıktan değil, suçluluk hiç değil. Yanıtsızlıktan.

İstemediğimi düşündü sonradan. Bunu hiç söylemedi ama hissettim. İstemediğimden değildi oysa, nefes almak kadar istiyordum, hatta daha fazla. Onun nefesini ağzımda, yüzümde duyduğumda çok önce içime çektiğim nefesi sonunda bırakacaktım. Durgun olan her şey kımıldayacaktı. O zaman loşluklardan çıkacaktım. Rüya görmeye başlayacaktım, ipe sapa gelmez, uçucu hayalleri hatırlamaya çalışacaktım sabahları. Dakikalar tekdüze akmayacak, bir hızlanıp bir duracaktı. Dönmeye başlayacaktı başım dakikaların düzensizliğinden. Beklediğini biliyordum. Söze gerek duymadan çağırıyordu. Kaçmak sokuluveriyordu, dalıp gidiyor ya da öfkeleniyordu nedensiz. Erteliyordum. Bir şeylerin değişme olasılığı varmışçasına bekliyordum. Ne beklediğimi bilmeden.

Kendime şaşıyordum, bu kadar yakinken nasıl olup da adım atamıyordum. Onu koruduğum falan yoktu, bunu yanıt bile saymam. Kendimi? Bu daha da gülünç. Korkuyor olmalıydım, ama neyden? Harekete geçmemenin hazzı olur mu, ertelemenin ya da? O can alıcı gerginliği yeğlemişim diyorum şimdi. O gerginliği bile özlediğime göre.

“Biraz da sen anlat, neler yaşıyorsun?” derdi en çok. Anlattıklarımı beğenmezdi. “Geç bunları,” derdi bakışlarıyla, daha derinlerde neler olup bittiğini öğrenmek isterdi. Ya da eski zamanları sorardı. Nasıl bir hayatım olmuştu onunla tanışmadan önce; hep mi böyleydim; yeni bir şey miydi tutukluğum? Yanıt bulamadığım sorulara yanıt aradığını sezerdim. Soramadığı sorular olduğunu bilirdim. Şımarıklık mıydı? Anlatmayı deneyemez miydim?

Ne anlatacaktım? Kendimi ikna edemiyordum ki,

aklıma gelen hiçbir yanıtla. Şimdi bile içimi yakan pişmanlık mı, değil mi bilemiyorum. İşin kolayına kaçıp “Yanlış bir zamandı,” denebilir mi? Yanlış olan o kadar çok şey varken. Doğru tutum almanın kendisi en büyük yanlış. Bedenin –sözcüklere bulanmamış, cümlelerle sarp yollara sokulmamış, paragraf, bap, cilt duvarlarıyla çevrilmemiş– çağrısının yanında.

“Sessiz sakın bir yerde buluşabilsek, zamanımız olsa bol bol, konuşur muydun?” diye sormuştu bir keresinde. Nasıl heyecanlanmıştım. O loş kuşluk vaktini o anda kurmuştum. –Neden coşkulu değil de tutuk? Hayallerimi olsun serbest bırakamaz mıydım?– Bakışlarında çapkınca bir şeyler aramıştım. Yoktu ya da çok iyi gizliyordu. Başka zamanlarda dudağının kıvrımında bile gördüğümü sanırdım oysa. Saçını düzeltişinde sol eliyle, sigara dumanını savuruşunda.

“Belki,” dedim, nasılsa konuşmak istemeyecektik o zaman. Ne zaman?

Son görüşmelerimizden birinde, ıııklı bir ikindi –loş bir kuşluk vakti olsa bir şey değişir miydi– kahve içmiştik art arda. O gün pek susmadığımızı ayrıldıktan sonra fark ettim. Oysa sessizleştiğimiz anlarda, bazen beş bazen on beş dakika, rastlaşmış iki arkadaş olmaktan çıkıyor –görenlere vereceğimiz yanıtımız buydu–, aslında neden bir arada olduğumuzu hissediyorduk.

Vedalaşmışız o ikindi, şimdi anlıyorum. Artık güneş çıkabilir bulutların arasından.

“Benim sözlerim eksildi
Onunki de eksildi
Zaten kelimeler sonludur”

EDİP CANSEVER, “Bir Çiçek Sergicisi Der ki”

ISLAK MUŞAMBA

Coşkusu ağır geldi bana – coşku? Hadi canım, ne coşkusu! Düpedüz kendini aldatıyordu. Ama mutluydu; öyle diyordu. “Mutluyum, oluruna bıraktım her şeyi.” Bundan mı rahatsız oldum? Bırakamadığımdan. “Bir bıraksam,” deyip durmaktan. Peki, bu boşluk? Farklı sanki öncekinden. Ansızın saldım makarayı yokuş aşağı. Ben mi saldım; o mu çekti attı? Bu kadar çabuk boşalır sanmazdım. Kupkuru kaldı elimde tahtası – makaranın.

O gecedен beri bir tuhafım. Sabaha karşı uyandım. İçimde bir sızı. Olmamışın, yok olmuşun sızısı. Ter içinde kalmışım. Kalkıp yıkansam, kahvaltı etsem böyle olmazdı – öyle sandım. Bütün gün uykulu dolandım durdum. Kahve, çay, çiviye söken çivi cinsinden akşamüstü birası... Uyanamadım. Eve döndüm erkenden. “Kal,” dediler, “içelim.” Kalmak istemedim. Onu düşündüm; daha doğrusu o düştü aklıma. Mutlu muydu gerçekten? “Kendini kandırıyor,” deyip durdu bir yanı. Ama ya kandırabiliyorsa sahiden, kanıyorsa – ne vardı bunda? Bir zaman sonra ayıkınca canı yanmaz mıydı? Umurumda mıydı? Canı yanarsaymış! Yanacak her canın sızısını duyan adamlardan mısın? O farklı ama. Ne farklı ya! Neler yapıp ettiğini bir çırpıda, zemberekten boşalarak, hiç teklemeyen, günler geceler boyu neyi nasıl

söyleyeceğini hesaplamışçasına anlatanlardan biri. Ama gözleri güzel. Endamı hoş. Bir zamanlar sevmişsin – ya da öyle sanıyorsun.

Sinirlendim galiba. Bu kadar kolay aldatmamalıydı kendini. Peki, “bu boşluk; durmadan bizi çağıran!” Çağır-mıyor mu artık onu? Onun makarasına neler sarıldı gö-rüşmeyeli. Hay! Bu “makara” metaforu! Bulaşık şey. Ucuz, soysuz – bu da benim kandırmam!

İlk gün kımıldayamıyordum, ikinci gün yerimde du-ramaz oldum. Elimdeki dosyalar, yazışmalar bitsin diye bir telaş. Telaş içinde hatalar. Hatalarımı söyleyenlere öfke. Öfkemi görenlerden utanç. Kalkıp dolaştım masa-lar arasında. Müdürüm ya, gidip memurlara bulaştım. Kötü şakalarla gönül alma – hep o utanç.

İşler yarattım kendime, pişman oldum. Başlamış bu-lundum, bitiremedim. Ahmet Bey, Oya Hanım... Yardım-cılarım. Onlara yıktım; sanki bir şeyler yapmışım gibi, bir bakıp kontrol etmelerini istedim. Elleri değmişken biti-rirler. Mesaiye kalmayın, acelesi yok – dese miydim?

Gün bitti. Ellerim titriyordu sanki. Titremiyor da karıncalanıyor. Alkole çok düşkün biri, akşamı iple çek-miş, akşam bir türlü olmamış gibi. Tanımıştım böyle bir kadını bir zamanlar, titreyen ellerini tutmadan hiç, unut-muşum – unutmamışım. Benimkisi farklı. Alkol çözmez bu yumağı – ne zaman sarıldıysa yeniden. Salsana yokuş aşığı.

Şu yol bitsin, atlayayım bir taksiye kavşağın oradan, eve atayım kendimi... derken gülümseyen bir yüz. Akın. Sarıldı öptü. Akın’a anlatmış mıydım onu? Hani şu pem-be bereli, hatırla canım, her şeyi oluruna bırakmış Akın-cığım. Her şeyi. Beni, bensizliği – bunu söylemesi gerek-miyordu, söylemedi zaten.

“Ağbi, bu da bizim Emin... Senin hayranın.”

“Yazık.”

Tevazu sanıp gülümsediler, şakacı ağbiyi iki tek at-maya çağırdılar. Şakacı ağbi tevazu sandıkları hakikatten –“hakikat bu” bile diyemeyecek olmaktan– utanarak sü-rüklendi. Oluruna bıraktı akşamı. Bu akşam da böyle olsun. Belki ben de coşarım. Benim coşkum kimseye do-kunmaz, ağır gelmez. “Şöyle yapacağım, böyle edece-ğim,” derim. Projeler bitmez. Sayı, tarih, ilgi vermeksizin sayıp dökerim – boşanan bir zemberek. Hayran bırakı-rım hayranımı.

Kuruntulu adamımdır, çabuk nem kaparım bulut-tan. Kapmışsam, yağmur yağar – o ayrı. Yeni oturmuş-tuk, “Ağbi be,” dedi Akın, “şu senin eski arkadaşının yedi-ği halta ne diyorsun?” Gösteri maymunu gibi hissettim o an kendimi. Derdim miydi eski arkadaşım, arkadaşlarım? Sustum. Bilmezden geldim. Anlattıklarını biliyordum oysa. Bir kez daha anladım, hepten bırakmak gerek – göz atmayı bile dergilere, gazetelere. Tepki vermek yerine dönüp ciğer istedim garsondan. Söz değişir sandım. Bana baktıklarını biliyordum. Garsonu lafa tuttum. Ciğeri na-sıl yaptıklarını sordum. Sanki on türlü yolu var! “Aman kimyonu unutma ha,” dedim. Akın’ın, anlattıklarıyla il-gili bir şeyler söylememi beklediğini biliyordum. İtlikti yaptığı, aklınca beni kızdıracak, eğlence çıkacak.

Ne zaman değişti bu oğlan? O sessiz sedasız, mah-cup yeniyetmenin yerinde –bugün fark ettim– masaya hâkim bir adam oturuyordu. Ellerini nereye koyacağını, kadehi nasıl tutacağını bilmezdi. Sözümü kesmez, sus-mamı beklerdi. Bilmiyorum sanıp anlatmaya başladı, “eski” arkadaşımın yediği haltı.

“Sacda ciğer yediniz mi hiç?” deyip kestim sözünü. Emin biliyormuş. Nasıl yaptıklarını sordum. Kısaca an-lattı. Akın anlamıştır tepkimi, girmez bir daha bu konu-lara sandım. Büyüdüğünü, adam olduğunu unutmuşum.

“Ciğeri boşver ağbi,” dedi.

“Ağbi” deyişi bile değışmiş. Kolum ıslak bir muşam-baya değmiş gibi. Akın’la mı gitmiştik o ayakçı meyha-nesine?

“Bırak yahu bu sevimsiz konuları,” dedim.

Gücüm tükeniyordu ama Akın’ın da canı eğlence istiyor olmalıydı:

“Emin’den çekinme ağbi,” dedi, “yabancı değil.” Aklı sıra utandıracak beni.

“Yorgunum,” dedim. Elimi Akın’ın boynuna koy-dum. Dostmuşuz gibi, halden anlanmış, halinden anlar-mışım gibi. Sımsıkı sıkıp boynunu çürütmek vardı, kula-ğına eğilip “Sıçarım bacağına, kes itliğı!” demek... O den-li öfkelenmemişim demek. Olgunluk sandıkları böyle bir şey aslında. İçin çürümesi. Tohumun gevşemesi, yan-lış yerde, zamanda.

“Ağbimizi yorma Akın,” dedi Emin. İçtendi, belki de sevimliydi. Konuyu değıştirse yeterdi ama “ağbimizi” de-yişi etimi çekti etimden. İrkildim ama nasıl baktımsa yü-züne çocuğun, gülümsedi. Yüzümü çevirdim. Küskün bir çocuğun çemkirmesi – kimsenin görmediğı, anlamadığı.

Akın bir şeyler anlatmaya başladı. Bir zamanlar ona anlattığım bir olay. Nasıl da ayrıntısıyla hatırlıyor. Zama-nında çok anlatmış olmalıyım. Utandım. Şimdi anlat de-seler, Akın kadar iyi anlatamam, hatırlayamam bile. Emin şaşkınlıkla dinliyor. Akın’ın nedense diline taktığı “eski” arkadaşım-la yapıp ettiklerimiz. Ne demeye anlatmışım? Unutmaya mı çalıştım anlattıkça? Emin, inanmayan gözlerle bakıyor. Tepki bekliyor benden. Ellerimi iki yana açtım – ne anladıysa bundan? “Ağbimiz” mahcup... “Ağ-bimiz”in ağbiliğı kalmamış – soytarı. Akın, sen şanslısın yavrucuğum. Seni anlatmadım kimseye, böyle uzun uzun. Bir gün birileri seni anlatamayacak bana. Dinle-dikçe utanmayacağım – umarım.

Onu da kimseye anlatmadığım için unutamıyorum

belki de. Ona ne çok şey anlattım. Gelecekte konuşmadık hiç, eskileri anlattık birbirimize. Üzerinden geçtik. Anlattığım adama tutuldu bir zaman, anlattığım adama kızdı. Oluruna bırakmış her şeyi. Be adam, sen olmazına bırakmadın mı, ta en başta? Elin ayağın boşaldı işte. Yokluğuna alışmıştın, arada bir duyduğun sesine, yarım saat görmeye. Yokluğunun da bir gün boşluk bırakacağını arkada, bilemedin. Onca boşluk varken ardında. Yaşadıklarınla heyben dolmayıp boşaldı durdu – delikmiş ya da delmişsin bilindikçe.

Kalkacak gücüm kalmamış, “Beyler pardon,” diyecek. Pat diye kalktığım da olmuştur – hey gidi eski huy-suz. “Kalkar gideriz, gitmek unutmaksa.” Nasıl zevkle yinelerdim bu dizeyi. Bu nasıl gitmekse! Dönüp Akın’a, ya da bir başkasına yeniden anlatmışım. Oysa gitmeyi bilen ne de güzel gidiyor.

Akın sustu sonunda. Sıkıldı. Eğlendiremedim, özür dilerim. Kızıp küfretmemi bekliyordun. Bir gün, bir yerlerde, birilerine anlatacağın “eski” hikâyeler kalmıştır, dökerim sandın. Kalmıştır kalmasına ya, kim hatırlayacak? Üzgünüm, ne günlük tuttum ne de bir gün anılarımı yazacağım. “Senin hayatın roman, yazsana,” diyecek kimse de kalmadı. Oluruna bıraktı bunu en son söyleyen.

Aralarında konuşmaya başladılar. İlgiilenmediğimin farkındalar. Akın gene birilerinden duyduklarını anlatıyor. Emin gene şaşkınlıkla dinliyor. Akın’ın gülmesi de değişmiş. “Haydi siz de gülün” dercesine yükseliveriyor sesi gülerken. Sessiz geçen bir saniyenin ardından. Bu gecikmiş kahkahaları iş toplantılarından biliyorum. O sessiz saniyede tetikte olur herkes; kızan, gücenen yoksa, koyuverin gitsin kahkaha. Akın’ın yüzü bana dönük değil ama belli ki o sessiz saniyede tepkimi ölçüyor. Çekinecek bir şey yok oysa. Kızamıyorum bile Akın’a.

Pişman olmalılar beni gördüklerine, çağırdıklarına.

Her akşam da eğlence olmaz işte. Hatırlayacak bir şey kalmaz her karşılaşmadan. Ama Akın bu geceyi de unutmaz. Çıkar bir gün karşıma, “Sahi, neyin vardı o akşam senin?” der. Daha fenası, Emin hatırlar belki de. Herkes bir yerde birbirine çarpar bu âlemde. Herkesin herkese anlatacağı birileri vardır. Bir yerlerde adı anılır herkesin. Sözü tükendiği yerde, bir isim kısa ömürlü kıvılcım olur. Söz gider mi başka yere umuduyla. “Tanır mısınız?” “Tanırım. Bizim Akın’ın ahbabıdır.” Sahi, ne der bir gün Emin benim için? “Oluruna bırakmış gibiydi... Akın’ın anlattığından çok farklıydı.”

O da olur.

KEDİ BAKICISI

Daha önce çok geldiğim bir ev ama kapısını ilk kez anahtarla açıyorum. Ayakkabılarımı çıkarıp üzerinde “BJK” arması bulunan siyah terliği geçirdim ayağıma, bir numara küçük olmalı. Kabanımı askılığa astım, çantamı yere bıraktım. Aynadaki yansıma takıldı gözüm. Böyle bir ayna almalı eve. Hatta üzerine “Kıyafetini düzelt” yazmalı. Gelenleri eğlendirir – gelen var da... Felipe de anahtar sesini duyunca kapıya koşmuş olmalı, gözlerini dikmiş bakıyor. Altan, “Konuş onunla,” demişti – birinci talimat: “Selamlar Felipecik. Beni beklemiyor...” Amaaan, konuşuruz bir ara. İşimize bakalım önce.

Buzdolabını açıp konserve kutularından birini aldım. Yerdeki plastik tabağa boca ettim. Yoğurt kabındaki suyu değiştirmeli. Ulan Altan, özel bir kap almamışsın çocuğa. Bayılır böyle işlere. Allah bilir, Sırma kaç kez almak istemiş, bizim pinti engel olmuştur. “Zamanın varsa otur evde, okşaman, oynaman gerekmez ama yanında yöresinde biri olduğunu bilsin.” Talimat iki. Bunu zevkle yerine getireceğimden emin olabilirsin Altancığım. Bu karda kışta ne yapacağım. Evde de olsam yapacağım şeyler aynı olacaktı nasılsa. Kendi talimatlarımı uygulayacaktım. Tembellik et, kitap oku, uyukla.

Altan’la çok takıştık ettik, hiçbiri iz bırakmadı; ama

şu talimat meselesi başka. Kaç yıl geçti, nelerle alay etmedik; bir zamanlar her şeyden değerli olduğunu düşündüğümüz fikirlerimiz, sözlerimiz, hepsi mavra konusu oldu, aşklarımız, aşk sandıklarımız, kız arkadaşlarımız, onlarla yaşadıklarımız bile...

Salondaki koltuğa çökmüşken kalkıp yatak odasına yöneldim. Mutfağın önünden geçerken Felipe mamasını bırakıp peşime takıldı. "Evi benden mi koruyacaksın kerata?" Aşırı düzenli bir yatak odası. Sırma'nın eve gelecek yabancıyı düşünerek ortalığı toparladığı belli. Pazar gazetelerinin içinden çıkan mobilya broşürleri gibi. Geniş bir yatak, iki tarafta komodinler, komodinlerin üzerinde gece lambaları, Sırma'nın tuvalet masası, kapakları sımsıkı örtülmüş, bir duvarı boydan boya kaplayan gardırop. Hiçbir fazlalık, unutulmuş bir şey yok. Müze-ev mübarek. Ziyaretçilere açık. Gardırobun kapaklarını açmayacağımı düşünüp içine tıkmış olabilirler mi fazlalıkları? Tıkmışlarsa tıkmışlar, o kadar da ileri gitmeyeyim - bugünlük.

Gözümün önüne gelen manzaradan utandım. Bir kısmı yerde, bir kısmı tuvalet masasının üzerinde giysiler, çamaşırlar, Altan'ın yattığı taraftaki -pencere kenarını arkadaşşıma uygun gördüm nedense- komodinin üst çekmece si yarı açık, gecenin bir vakti, tam karanlık değil, Sırma'nın tarafındaki lambadan soluk bir ışık yayılıyor, sımsıkı kapanmış perdede salınan koca bir gölge. Felipe'yle göz göze geldik. O da tasvip etmedi aklıma gelenleri. "Kerata, seninkini kestiler diye ne kızılıyorsun?" Yaklaşıp ayaklarımı koklamaya başladı. Mutfağa gidelim iyisi mi, evin mahremini koruyacağım diye aç kalmasın zavallı.

Mutfak masasının, tezgâhların üzeri de parıldıyor. Tatile çıkmadan sıkı bir temizlik operasyonu yaşanmış burada da. Ne güzel insanın mutfağında masa olması. Yalnızken burada mı yerler akşam yemeklerini? Ben ol-

sam burada yerim. Altan da, Sırma da masa donatmayı severler ya, bu misafirlere özel bir şey midir, bilmem. Bin yıllık arkadaşımın evine evlendikten sonra bir kez olsun pat diye habersiz gelmedim. Sırma'dan çok Altan'dan çekindim aslında. Altan rahatsız olur planlamadığı şeylerden. Hatta gece oturmalarının uzamasından. Bekârken de böyleydi. Bana geldiğinde ne kadar içmiş olsak, bir saatten sonra, onca yoldan üşenmez, kalkar evine giderdi ama ben üşenir kalırdım. Bir keresinde de o yokken kalmam gerekmişti evinde. O zaman babamla kalıyordum. Altan bir iş için Ankara'daydı, yetiştirmemiz gereken bir yazı mı ne vardı dergi için, onun evinde oturup yazacaktım. Ortak imzamızla yayımlanacak bir yazıydı – ortak ama takma isimlerimizle. Yeni bir takma isim uydurmayı teklif etmiştim, kabul etmemişti. Unuttuk gitti takma isimlerimizi. Oturup konuşmuştuk neleri yazacağımızı önceden. Hiçbir ayrıntı kalmamış aklımda o yazıdan. Dergileri de saklamadım. Altan saklamış olmalı. Bir ara kıyı köşe deşer, bulurum belki. Dört günü nasıl geçireceğimi bulup sevindim. Altan'ın dolapları, kitapları, sakladığı mektuplar, eski fotoğraflar, yazı kırıntıları, belki atmaya kıyamadığı çıplak kadın resimleriyle dolu dergiler.

Ertelemenin anlamı yok deyip koridorun solundaki ardiye odasına girdim. Apartmanın aydınlığına bakan karanlık bir oda. Lambayı açınca içim sıkıldı gördüklerimden: ütü masası, çamaşır askısı, elektrikli, elektriksiz süpürgeler, kovalar, bezler, üç büyük koli, beş litrelik iki su bidonu, eski bir sandık... Kapadım ışığı. Yetmedi, kapisını da örttüm ardiyenin. Hevesim kaçtı. Salona dönüp üçlü koltuğa uzandım. Eski notlar bulacağım da ne olacak? Eski fotoğraflar, hatta Neşe'nin fotoğrafı...

Çok değil, birkaç gün önce Neşe geldiymiş aklıma. Ne yapar, nerededir? Ardiyesi tıklım tıklı bir evi vardır

onun da. Altanlarınkinden farklı, bir de bebek arabası katlanıp konmuştur bir köşeye. Bugün cumartesi, mut-faktdır, ocakta soğan kavuruyor, hızlı hızlı elindeki seb-zeleri ayıklıyordu. Sebzeleri soğanların üzerine boca edip çamaşırları toplamayı düşünüyordu. Ne asıktır yü-zü ne güleç... Onu ilk kez gördüğüm, katılmayıp dışarı-dan seyrettiğim yürüyüşteki cıvıltılı halinden eser kalmış mıdır? Altan da o gün mü fark etmişti Neşe'yi? Bunu hiç mi konuşmadık, unutup gittim mi zamanla?

Derse girmediğimiz bir öğle sonrası okulun bahçe-sinde yanımıza gelmiş, Altan'a gülümsemiş, benim om-zuma dokunup, "Siz ikiniz hiç ayrılmazsınız sanıyordum," demişti. Hafta sonu dernekte tanışmışlar Altan'la. Hasta mıydım, neydim, gitmemiştim toplantıya. Beni göremeyince şaşırmışmış. Bunu söylemişti omzumdaki elini çekmeden. Omzum değil, kolumdu galiba – neyse artık. Bizim farkımızdaymış diye sevinivermiştim. Kim-senin fark etmediği adamlar değiliz.

O gün kuzenimin yanına gitmeyi kararlaştırmamış olsaydım, Altan'la ikisi Köprüaltı'na giderken ben de gi-debilseydim –bir kez daha şaşırtmasaydım Neşe'yi– ne-ler değişirdi hayatlarımızda? Bir an kuzenimi ekmeyi düşünmüş, yapamamıştım. Allah'ın günü çoktu, başka bir gün gene gideriz, diye teselli etmiştim kendimi. Ne-reden bileyim o akşamın çok uzayacağını, Neşe'nin eve dönemeyeceği kadar geç bir saatte kalkacaklarını, Al-tan'ın evine gidip sabaha kadar sohbet edeceklerini, bir-kaç gün sonra da Altan'ın coşkuyla bana beraber olduk-larını anlatacağını. Köprüaltı'na başka günler de gitmiş-tik gitmesine ya, bazen tek bir anda oluyor ne oluyorsa; bir tek seçim hakkı oluyor insanın. Aynı biradan iki kez içilmiyor.

Varsa da Altan atmıştır Neşe'nin fotoğraflarını. Belki de atmamıştır. Kalkıp arayamam. Kaçtı bir kez hevesim.

Tek bir anda oluyor ne oluyorsa. İkimizin fotoğrafı vardı bir tane, o duruyor mudur? Bir gazetede staj yapan bir çocuk vardı –polis olduğu söylentisi çıkmıştı sonraları–, fotoğrafımızı çekip siyah beyaz bastırmıştı gazetenin laboratuvarında. O fotoğraftaki halimi beğenirdim. Bazen alıcı gözle bakardım. Kız olsam, hangimizi beğenirim diye? Bıyıklarım çok afiliydi, Altan’ınsa saçları.

Çok sürmemişti ilişkileri. Altan’a, “İyisin hoşsun ama biraz kabasın,” mı ne demiş. Köpürüyordu bizimki. Bir yandan onu teselli ediyor, ne ince adam olduğuna dair verdiği örnekleri başımı sallayarak onaylıyor, bir yandan da Neşe’nin beni kaba mı ince mi bulacağını merak ediyordum. Altan’la ayrıldıklarında Neşe’ye daha bir tutulmuş, onunla konuştuğumuzda, merhabalaştığımızda bana Altan’dan dert yanmasını beklemiştim. Altan’ı çok sevmemiş, ayrılınca öyle aman aman üzülmemişti. Öyle uzaktan sevdim bir süre, bekledim. Sonra tanımadığım biriyle çıkmaya başladı. Kızdım, gücendim; tavsadı ilgim. Bazen böyle geliyor aklıma. Bulanık bir sisin ardından çıkıyor –neler yok ki o sisin ardında?– belğin ardiyesi.

“Oy Felipe Gonzales oyyy,” dedim yüksek sesle, dönüp baktı serseri. Soyadını da biliyor. Kimin kedisi? Bakıştık bir süre, sanki başladığım cümleyi bitirmemi bekliyor. Altan onunla konuşmamı söyledi ama başladığım cümleleri bitirmemi söylemedi.

Fırlayıverdim uzandığım yerden, ben de şaşırdım ataklığıma, Felipe de. İki adım geri kaçıp durdu. Oyun istiyor, oyun sanıyor fırlayıvermemi. Orta sehpasındaki topu alıp attım; şingirdayarak gitti. Felipe de ardından. Patileriyle bir iki vurdu topa, şingirdattı. Şingirtı yarım kaldı, Felipe salondan çıktığını görüp peşime takılınca. Mutfığa gidip buzdolabını açtım. Ocağa su koysam, çay demlesem. Peynir ekmek çıkarsam...

O not geldi aklıma. Gülümsedim. Ortak ama takma isimlerimizle yazı yazmak için evine gittiğimde bir not bulmuştum. Galiba buzdolabının üzerine bantla yapıştırmıştı. Onu da saklamadım salak gibi. “Dolapta yemek var, hepsini ısıtma, yiyeceğin kadarını ısıt, banyodaki mavi havluyu kullan, çöpü evde bırakma,” gibisinden bir şeylerdi. Yemeği kısık ateşte, üzerine biraz su döküp ısıtmamı da yazmış mıydı, yoksa anlattıkça ben mi uzattım talimat listesini? Çok değil, birkaç yıl sonra, kim bilir kaçınıcı kez bu notu hatırlattığımda, “Yeter be birader,” demişti, “yok mu başka hikâyen anlatacak?” Şakadan kızmış gibi görünmeye çalışıyordu ama “birader” deyişine takılmıştım. Ne çok şeye takılırdık o zamanlar. Her kelimenin bir dolu anlamı olduğunu, her jestin başka bir jesti sakladığını falan düşünürdük. O notu yazdığı yıllarda bir dolu ayrıntıyı ihmal ettiğimize kanaat getirmiş, yaşadıklarımızın, yaşamadıklarımızın, hatalarımızın, bunalmışlığımızın, her şeyin nedeni o zamanlar ihmal ettiklerimizmiş gibi olabildiğince çok ayrıntıyı deşmeye azmetmiştik. Bulduklarımız yanlış değildi belki de ama böyle de yaşanmıyordu. Sonra bunu da bıraktık – gene bulamadık yaşamının nasıl bir şey olduğunu. Söze gelince, “İşte bunların hepsi,” demeyi öğrendik öğrenmesine ya, ne fayda.

Başka zaman, kanı kaynadığında, dertlendiğinde, neşelendiğinde, “kardeşlik” dediği adama insan neden “birader” derdi ki? Tepkisi fazlaydı, aşırıydı. Daha önce de onun bu talimatlarıyla dalga geçmiştım. Zülfü yâre dokunacak biri de yoktu yanımızda yanlış hatırlamıyosam. Birbirimizi didiklemeyi de severdik, bayılırdık hatta. Ya ana babalarımızla sorunlarımıza ya eksiklik, yetersizlik duygularımıza bağlardık birbirimizin sözlerini, tepkilerini ama bu tepkisinin üzerine gidememiştım. Başka bir gün nedenini bulduğumu düşünmüştüm. Gün-

lerce evin altını üstüne getirip, dibini köşesini arayıp da bulamadığımız eşyayı başka bir şeyi ararken buluvermemiz gibi. Kim bilir ne düşünüyordum, kimi, belki de kendimi deşiyordum, ayıkıvermiştim birden. Ne var ki böyle ayıktığımda hep yaptığım gibi Altan'ı aramamıştım. Bu bana kalacak bir ayıkmaydı. Belki de sayıları azaldıkça kendime saklamayı yeğlediğim, artık eskisi gibi heyecanlanmadığım ayıkmaların ilkiydi.

Haftada bir gün, her gün gittiğimiz yerlerden başka bir yere gidip arkadaşlık hırkamızı çıkarmamız gerekirdi. Bunun saçmalığının ikimiz de farkındaydık ama ulvi bir anlamı olduğunu düşünürdük. Altan birilerinin bizim tartışmamız, üzerinde fikir yürütmemiz gerektiğine karar verdiği konuları aktarırdı bana. Tartışma talimatını Altan'ın getiriyor olmasını sorun etmeyecek kadar yakın arkadaştık; tartışır, görüşürken de arkadaşça davranırdık birbirimize. Çoğu zaten başka zamanlarda da, okul çıkışlarındaki uzun yürüyüşlerimizde, Köprüaltı'nda bira içerken ya da kıyıda çekirdek çintip hayal kurarken konuştuğumuz şeylerdi. Tek fark, bu özel görüşmelerimizde sözü Altan toparlardı. Başka zamanlar dağınık kalmasında sakınca olmazdı konuştuklarımızın. Anlaşılan, her şeyi deşmeye başlayınca, sıranın bu özel görüşmelerimize de geldiğini, kendisinin bu görüşmelerdeki hallerini sorun ettiğimi, şu sevimli buzdolabı talimatnamesiyle de ona laf çaktığımı düşünmüş olmalıydı. Belki de bunları sorun eden kendisiydi o günlerde. İşimiz gücümüz kendimizi deşmekti o sıralar. Ne kadar çok eksikimizi, yanlışımızı bulursak, o kadar arınacağımızı sanıyorduk. Kuyruğunu kovalayan kediler gibiydik belki de. Neyse ki peşinden işe girdik, takım elbiselerimiz, kredi kartlarımız, borçlarımız oldu. Zaman kalmadı kuyruğumuzu kovalamaya.

Daha matrağı, bu “birader” meselesine kafayı takın-

ca bir dolu ayrıntı üşüşüverdiydi aklıma. Üşüştüler de ne oldu? Üzerinde durmadım hiçbirinin. Bir başkası yapmış olsa kızar, gücenirdim ama bu Altan'dı işte; kendisini yemeğin nasıl ısıtılacağını söylemek zorunda hisseden, sivilceli hallerinden beri tanıdığım arkadaşım. Dün de kedinin bokunu mutfaktaki ince dolabın çekmecesinden çıkaracağım poşetle alıp atmamı söylememiş miydi? Ha, bir de "Konuş onunla," demişti.

"Felipe," dedim ayaklarımın arasında dolaşan kediye, "senin baban var ya, o baban, etmediğini bırakmadı bana, ezdi beni yıllarca. On on beş yıl erken doğsan adın Felipe değil, Jozef mozef olurdu." Felipe anladı sanki sözlerimi, tısladı, uzaklaştı bir parça, gözlerini dikti. Özeleştiri bekliyordu benden.

"Baban da haklı ama," dedim, "ben de ona kopya vermemiştim matematik imtihanında."

"Bana ne" dercesine çevirdi başını, mamasını yemeye gitti mutfağın köşesine. Altan'ın sözünü ettiği ince dolabı açtım. Ağzına kadar poşet doluydu. Çekip aldım birini. Küçük tuvaletteki leğeni buldum. Buldum bulmasına da, nasıl alacağım bu pisliği? İnsan bir not bırakır, anlatır. Kedi mi baktım ömrümde?

“YAZ BİTTİ” DİYORLAR

“Yaz bitti” diyorlar. Yalan! Yaz gelmedi ama eli kulağında. Günler kısalmışmış – derdimdi.

Ne güzeldir yaz geceleri. Evde duramaz, hiçbir şey olmasa apartmanın önündeki duvara tüner, evlerden gelen yaz seslerine kulak kabartırım. Karpuzla bıçağın bulunduğu andaki çatırtı, bardağa dökülen biranın foşurtusu, yelpazenin tekdüze hışırtısına eşlik eden vantilatör vızıltısı, rüzgâra göre yeri ha bire değişen koltukların gıcirtısı, saat ilerlemişse, yatakta dönüp duranların kıpırtılı, huysuz homurdanmaları, terli iki bedenin birbirine değdiğiindeki yapışkan şapırtı. Yok, sonuncusunu duymadım hiç, hayal ettim.

Hatırlıyorum bunları, hayal de denebilir, aynı kapıya çıkıyor. Zamanın hızı eşitliyor ikisini. Hatırladıkça bilemiyor hafıza. Beni koltuğumda oturur gördüklerinde kırmıldamadan durabilme yeteneği sanıp saygıyla önümde eğilen arkadaşlarım yanılıyorlar. Oysa durmuyorum, sürekli hatırlıyorum – ayrıntıları değil, sesleri, kokuları, içimden geçenleri, içinden geçtiklerimi. Zamanda yolculuğu keşfettim edeceğim; az kaldı. Az daha bilensin hafıza.

Yaz gelmedi ama eli kulağında, demem bundan. Hatırlamıyordum nicedir yaz akşamlarını. Dün eve giremedim. Pek gereği yokken bizim sokaktaki berbere gittim.

Sıra beklerken dükkânın önündeki tabureye çöktüm. Makas şakırtılarını dinleyerek sokağı seyrettim. Her akşam pencereden seyrettiğim sokak değildi sanki. Yaz geldi geliyor, demem bundan.

Güneş çamların ardında, gölgedeyim ama arada yüzüme, gözüme vuruyor. Belli belirsiz, rüzgâr denmeyecek bir esinti çıktığında, ışıkla gölgenin yüzümde oynadıkları oyun, çam iğnelerinin huylandırıcı dokunuşlarını andırıyor. Elimde birkaç gün önce keserle yaşlı bir çamın gövdesinden sıyırdığım kabuk. Gemi yapacağım bundan. İçini oyup kenarlarını düzleyerek. Bir de kavis vereceğim tabanına. Kış kısmına mutfaktan araklayacağım kebab şişiyle delik açıp akasya ya da tespih dalından direk konduracağım. Daha başındayım işin. Kör bir çakıyla gemi şekli vermeye çalışıyorum çamın kabuğuna. Yavaş ilerliyor. Çakım keskin olsa, çocuk oyuncağı. İşaretparmağımın ilk boğumuyla bastırıyorum çakıya. Böyle giderse su toplayacak. Arada kabukla çakıyı yere bırakıyor, ışıkla gölgenin dokunuşlarını daha iyi hissedebilmek için gözlerimi yumuyorum. Gözlerimi yumunca daha bir duyulur oluyor ağustosböcekleri; tek ses o değil işittiğim, rüzgâr yok, hışırdamıyor yapraklar ama uzaktan kamyonların fren sesleri geliyor. Çamların ardında vadi, vadinin sonunda otoyolun yokuşu var. Ortalık sessizse fren sesleri ta bizim bahçeden duyuluyor. Gözlerimi kapalı tuttukça gelen uyku değil, başka bir şey. Uzanıyorum toprağa, kollarımı başımın altında kavuşturuyorum. Şimdi güneşle gölge kollarımda oynuyor aynı oyunu. Hafif bir esinti çıkar gibi oluyor, kolumdaki tüyler dikleşiyor. Sırtıma çam pürleri batıyor gerindiğimde. Peşinden rüzgâr demekten çekinmeyeceğim bir esinti yüzümü, gözümü gıdıklıyor. Kasıklarım kamaşmaya başlıyor güneşle gölgenin oyunu sürdükçe. Hoşuma gidiyor. Çamı, güneşi, yolu, ağustosböceklerini unutuyorum.

Şehrin en sıcak saatlerinde sokaktayım. Kimse yok dense yeri. Esnaf takımı dükkânlarda şekerleme yapıyor, sokak satıcıları bile hasır taburelerinde zor tutuyorlar başlarını, düştü düşecek önlerine. Caddeden minibüsler, arabalar pek aheste geçiyorlar, görmeden biliyorum sürücülerin pantolon paçalarını çemberlediğini. Ter içinde yüzleriyle birkaç adam geçiyor, hiç kadın yok ortalıkta. Deli değilim, gölgeden yürüyorum. Sırtımdan ter akıyor, koltukaltlarımdan. Evde duramadığım için dışarıdayım. Oyalanacak bir şey aradığım yok. Yaptıklarımın hepsi oyalanmak. Yaptığım da ne; yürüyüp durmak. Bir tanıdık geçse caddeden, bir yerlere yetiştigimi sanacak. Koyu gölgeli dar sokaklardan geçerken ev önlerinde oturan kadınlara bakıyorum – kısacık bir an. Sohbet etmeden öyle oturuyorlar. Tek tük çocuklar görüyorum, benim gibi ne yapacaklarına karar verememiş. Devam ediyorum terlemeye, yürümeye. Âtîf şehirde değil, köye gitti; o olca, sinemaya giderdik diye düşünüyorum. Tek başıma gitmem. Afişlere bakarım ancak. Girsem derim, filmin ortası başı fark etmez.

Ne bahçede ne sinemanın önünde olduğumu fark edince üzölmüyorum. Araya zaman girince, eski oyalanmalar, sıkılıp durmalar bile tatlı geliyor insana. Gelen kış olsa hatıralar acırdı, vakti geçmiş, tohuma kaçmış yaz sebzelerini andırırdı; şimdi firik bir erik kamaşması ağzımda. Ama uzun sürmez bu tat. Hatırlayamadığım bir rüyaya yeniden dalmaya çalışırken dışarıdaki seslerin belirginleşip belirsiz hayallerin iyice silikleşmesi gibi, bu tat da kaçar, sonra onu da özlemeye başlarım. Şimdi hava serin ama az önce sıcaktı; ter içindeydi sırtım, güneş koluma vurmuştu – yemin edebilirim. Nicedir –başkaları için yazken, koca bir yaz hem de– böyle terlemediğim için yazın gelmesi yakın diyorum.

Karşıya geçip onunla buluşacağım. Bu, baş başa

ikinci buluşmamız. Öncekinde bir kafede oturup lafladık, bu kez akşam yemeği yiyeceğiz. İlk kez içki içeceğiz birlikte. Gecenin devamı belirsiz – benim için belirsiz, o nasıl biteceğine karar vermiş olabilir. Eve çağırmak ilk buluşmada ayıp kaçabilir diye ses çıkarmayacağım ayrılırken ama o çağırırsa... Bu ihtimali düşününce güneş vuruyor koluma. Uğuru kaçar diye saymayı bıraktım yalnız uyuduğum geceleri. En son kaçta bıraktığımı bile unuttum.

Kafede sohbet ederken gizlice –ya da gizlice sanarak– baktım, en çok boynunu beğendim. Sadece boynunun açıkta olmasından olabilir, en çok orasından öpmek istedim. Akşamın sonunda evine bıraktım. Yanağımı yanağına değdirmeden ayrıldık. El sıkıştık mı bilmiyorum. Apartmanın kapısından girerken el salladı. Bunu hatırlıyorum ama aradaki zaman uçmuş. O saat anladım, yazın gelişi yakın. Zaman karışmaya, yitmeye başlıyor. Gelmeyeceğine kalıbımı basardım yazın, bir soran olsa. “Bundan sonra mutlak bir sonbahar,” derdim, sesime kırık bir ton vererek. İnanırdım da, inanmışım hatta.

Mayıs sabahlarının ışığı içinde şehir, öyle berrak. Meydandaki saate bakarsan, bir iki saate hava kararacak. Kim inanır? Güne yeni başlarkenki kararlılık içindeyim, yapacaklarım, yapmayacaklarım... Hepsine gücüm yeter. Bir yandan gülünç geliyor bu halim kendime. Uyuşmuş ya da uyanamamış gibiyim – farkındayım. Uyanmanın ne olduğunu gayet iyi biliyorum, tatsız. Böyle gevşek, böyle zamandan, mevsimden, iklimden azade ne kadar kalırım diye sormamaya çalışıyor, “Ne kadarsa o kadar,” diyorum. Bunu diyebildiğime göre sürüyor gevşekliğim – iyi.

Bu gevşek halin onun yanına varana kadar süreceğini, onu gördüğümde gevşemiş bütün hücrelerimin katılaşacağını biliyorum. Oturuşuma, duruşuma, sesime, ses tonuma, çatalı, bardağı tutuşuma, sözlerime, anlatacak-

larıma, dilimin dolanmasına, garsonla göz göze gelmeye çalışan gözlerime, boynuna, kulağına, göğsüne, parmaklarına takılacak bakışlarıma, onun anlattıklarını kaçırmamak için dikilecek kulaklarıma, yudumladığım şarabın buruklaştıracığı dilime, gırtlığıma, yanmaya başlayacak mideme, daha aşağılara sinecek, bulaşacak bu katılık. Bende kalmayacak, bedenimden taşacak, ucu koparılmış ekmek dilimlerine, tabaklarımızdaki peynire, giderek yükselen, konuşmayı da duymayı da güçleştiren, ama birbirimizi işitebilmek için sokulmamıza izin verecek müziğe, öbür masalardan taşan kahkahalara uzanacak. Kaskatı bir şey olacak masada sessizlik. Bozmalı mı bozmamalı mı bu sessizliği, diye düşünürken şarap yetiştirecek imdadıma. Aynı sırayla yeniden gevsemeye başlayacak bütün kâinat, eriyecek. Ter olacak boyunlarımızda, saç diplerimizde. Saçlarını toplayacak elleriyle, bir iki saniye sonra geri bırakacak – aklım gidecek.

Uzaklarda kara bulutlar toparlanmaya başlamış. Yaz yağmuru işte, yağar geçer, ortalığı serinletir, buğu yükselir betonların arasında sıkışıp kalmış topraktan. Şehir yağmurla, biz yağmurun ardından bedenlerimizden sı-zan terle arınıyoruz. Şehrin çalışan ızgaralarından çerçöp yeraltına süzülür, daha yüz sene yok olmayacak plastik türevleri gözümüzün önünden gider. Biz de yıllardır içimize attıklarımızı –kırıklıklarımızı, tökezlemelerimizi, pişmanlıklarımızı, kaçırdıklarımızı, yetişemediklerimizi, özlediklerimizi, cesaret edemediklerimizi, kof cesaretlerimizin ardından yere yıkılışlarımızı, yediğimiz azarları, çıkmayan seslerimizi, kendimize bile fısıldayamadıklarımızı, açılmadıklarımızı, yeri, zamanı değilken ağzımızdan kaçırdıklarımızı, her gün arzulayıp bir gün dokunamadıklarımızı, arzularken üzdüklerimizi, yapmacık gülümsemelerimizi, selamlarımızı, aşamadığımız engelleri, engel olduğunu bilip de bilmezden geldiğimiz tutukluk-

larımızı, mazeretlerimizi, başkalarından ha bire işittiğimiz, başkalarına ha bire sezdirdiğimiz sitemleri, tutku sandığımız kaçışlarımızı, kaçtığımız tutkularımızı, zaman ayırmadığımız soluklarımızı, bir an durmamıza imkân vermeyen koşularımızı, içimiz giderken nedenli nedensiz kalakalışlarımızı, başkalarına söyledikçe inandığımız yalanlarımızı, peşinden gıdemediğimiz doğruları aklımıza geldiğinde sıkışan yüreklerimizi, sıkamadığımız yumruklarımızı, keşif sandığımız tekrarlarımızı, çoktan sıkıldığımız hatıraları bir kez daha anlatmaya başladığımızda birden kaçan heveslerimizi, yarım kalan cümlelerimizi, fazladan söylediklerimizi, rezilliklerimizden daha utanç verici doğruculuklarımızı, huy, kişilik, karakter, seçim ya da beğeni diye adlandırıp üzerimize geçiriverdiğimiz, üstümüzde sakil durduğunu görmezden geldiğimiz kalıplarımızı, kalıbımızdan utanırız korkusuyla uzak durduklarımızın yarattığı çökelti katılaştıkça kaçan tatlarımızı, artan huysuzluklarımızı, yerli yersiz huylanmalarımızı, yitirdiğimiz saflıklarımızdan söz ettikçe artan sahteliklerimizi, kendimizin kötü bir karikatürü olmaya başladığımızı bilmenin yarattığı sıkıntıyı başka karikatürlere gülerek atma çabalarımızı, bütün bunların farkındaymışız gibi bir solukta hepsini sayıp dökmeye hazır olmaktan duyduğumuz gururu, sayıp döktüğümüzde hissettiğimiz beyhudeliği, bunları sayıp dökmenin de artık hava atmaya ya da başka herhangi bir şeye yaramayacağını sezdiren, bir kaş hafif kalkık susuşlarımızı, derinlik havası verdiğimiz sıklıklarımızı, hepsini, hepsinden fazlasını- sırtımızdan, koltukaltlarımızdan, kasıklarımızdan salarız dışarı. Sonra saldıklarımızı direnmeden kabul eden havayı yeniden soluruz. Kasılır gevşeriz, soluk alır veririz – kalbin atışı, kâinatın genişlemesi.

Yaz gelmedi, demem bundan biraz da. Arkadaşlarım sıcaktan, yılın ya da yüzyılın en sıcak gününü yaşadığı-

mızdan şikâyet ederken tınmadım. Terlemedim mi, terledim, hem de ne ter... Ama attığım eninde sonunda bir sıvıydı o günlerde. Bugünden sonra farklı olacak, seziyorum. Onunla birlikte terleyeceğiz, de ki bir daha görüşmedik, bir mevsim –elbette yaz, gene yaz– onunla geçmiş, yaz gerçekten bitmiş olacak.

OLAĞAN CUMARTESİ

Kapıyı açıp da beni görünce şaşırmadı. "Geldin mi? İyi..." deyip ayakkabılarımı çıkarmamı beklemeden salona geçti. Beni görmek istemediğini biliyordum. Kimseyi görmek istemediğini hatta, bir kişi hariç. Islak paltomu girişteki sandalyenin üzerine fırlattım. İçeride televizyon açıktı ama sesi kısılmıştı. Yemek masasının üzerinde bir tepsi, tepsinin içinde ekmek kırıntılarıyla zeytin çekirdekleri. Ayaklarını orta sehпасına uzatmış bana bakıyordu. "Seni kurtarmaya gelmedim, panikleme," dedim.

Umurumda değil diyen bir ağız hareketiyle yanıtladı. Omzunu bile silkmemişti. "Ne geldin öyleyse?" demesini bekledim, demedi.

"Hiçbir yere sığamadım bugün. Her yer, herkes battı." Of, bu açıklama zorunluluğu! "Sen beni kurtar diye geldim."

Gülümsedi. "Allah kurtarsın!" deyip televizyonun sesini açtı.

Tepsiyi alıp mutfağa gittim. Çaydanlığa su koydum. Tezgâhın üzerindeki tabakları evyeye yerleştirdim. Yemek kırıntıları yumuşasın diye musluğu açıp su gezdirdim tabağın çanağın üzerinde. Aynı işleri sabah da yapmıştım. Suyun kaynamasını beklerken laf olsun diye buzdolabını açtım. Peynir, zeytin, kapağı eğri büğrü açıl-

mış, üstü küflenmiş salçayla çürümeye başlamış kıvırcıktan başka bir şey yoktu. Bir şey yemek istemiyordum zaten. Buzdolabının kapağını kapatırken ucuzundan bir şişe viski gözüme ilişti. Kapağını açıp kokladım. İçesim de yoktu. Ocağı kapattım. Çay da istemedi canım. Ilımış suyun birazını bulaşıkların üzerinde gezdirdim.

Bıraktığım yerdeydi. Pencereyi açıp sokağa baktım. Pis bir yağmur, karanlık bir hava. Sinemaya mı gitseydim? Cumartesi kalabalığında film mi izlenir? Bana baktığını hissediyordum. Ne yapacağımı merak ediyor olmalıydı. Pencereyi az biraz açık bıraktım.

Kitaplığı karıştırmaya başladım. Hiçbirini almadım raftan. Kitapların üzerinde katlanmış bir gazete vardı. Açıp tarihine baktım. Geçen seneden kalma. Ne demeye sakladığını merak edip karıştırdım biraz. Haşır huşur sesler çıkardım bile isteye. Anlayamadım neden sakladığını. Arka sayfadaki kadını beğenmişti belki. Okumadan geçtiğim dış haberler sayfasında işiyle ilgili bir şey olabilirdi, dönmedim o sayfalara. Hışırtıyla katlayıp aldığım yere koydum.

Kanepeye geçip uzandım. Televizyona baktım bir süre. Hızla değiştirmeye başladı kanalları. Başım dönmeye başladı, gözlerimi yumdum. Ne cumartesi ama!

“Oğlum, terk edildim ben,” dedi, “hava yapma bana.” Yanıt vermedim.

Son görüşmemiz bir tuhaf olmuştu. O gün de terk edildiğini söyleyip durmuştu caddede bir aşağı bir yukarı yürürken. İleri geri konuşmuştum. Nasılsa on sene var, birbirimizi ciddiye almıyoruz. Kâh ayrılımlarının iyi olduğundan, kâh kızın geç bile kaldığından, onunla birlikte olmanın insanın kendisine işkence olduğundan dem vurmuştum. Ayrıldıklarına inanmadığımdandı biraz da. Kaç kez kavgalarına şahit olmuştum. Gene barışacaklardı nasılsa. Vurdumduymaz hallerim dokunmuş meğerse. “Senin gibi arkadaşın...” deyip sıkı bir küfür sallamıştı.

Konuşup durmuştu. Kızın hıncını benden almaya kalkışıyor gibiydi. Otobüs duraklarının oradaydık. İki omzumdan tutup, "Hayvan!" dedi. "İnsan bir 'Sus,' der ulan! Boş boş konuşuyorum senin yüzünden..." Kalkmak üzere olan otobüse atlayıvermişti, yanıt vermemi beklemeden. Bu anlattığım on beş gün öncesi.

Aramamıştık birbirimizi. Küstüğümünden değil. Ne diyecektim ki arayıp? Onu konuşturmasam da bir bok olmayacaktı, sessiz kalıp dinlesem ya da ahlanıp vahlanmalarına eşlik etsem de... Yalnız, kendi haline bırakmanın da bir anlamı yoktu ama aramamıştım işte. Aramasını da beklememiştim. Ama bugün ayaklarım onun yanına götürdü beni. Olağan cumartesi halleri. Hiçbir yere sığmadığımı doğruydı. Görünen o ki birazdan kalkıp buradan da gideceğim. Onun evi de kendi evim kadar bildik. Aynı bulaşıklar, aynı televizyon...

Aralık bıraktığım pencereden klarnet sesi geldi. Televizyonun sesini kıstığını fark edince gözlerimi açtım. Penceredeydi.

"Helal olsun çocuğa, amma da üflüyor."

Çocuğun hangi şarkıyı çaldığı anlaşılıyordu, yanık da sayılırdı uzaktan gelen ezgi ama öyle helal olsunluk bir şeye pek benzemiyordu.

"Bu var ya," dedi, "dünyanın en kederli çalgısı..."

Kederliydi sahiden de. Daha tuhafı, hem neşeli hem kederliydi. Ya da neşe de keder de birdi; biz bunu ender zamanlarda anlıyorduk.

Pencereden "Birader, dursana biraz..." diye seslenip salondan çıktı. Az sonra da sokak kapısının kapandığını işittim. Çocuğa para vermek için kalkıp dışarı çıkması şaşırtıcıydı. Geldiğimden beri kılı kıpırdamamıştı deyyusun. Kalkıp pencereden bakmaya başladım.

Konuşuyorlardı. Çocuğun kaşları çatılmıştı. Yukarıya, yanımıza çağırıyor olmalıydı. Çocuğun yüzünde şaş-

kın, ürkek bir ifade vardı. Daha önce kimse onu evine çağırmamış olmalıydı, güpegündüz, bir cumartesi öğle sonrası... Neler konuştuklarını işitemiyordum, uzamasından sıkıldım muhabbetlerinin. Israrcılığı tutmuştu gene. Kız arkadaşının canına tak dedirten de bu olmalıydı. Ansızın misafir geleceğini haber alan ev kadınlarının telaşıyla ortalığı toplamaya karar verdim. Çocuğun neden gelmek istemediğini anlıyordum. Ola ki bizimki onu ikna ederse, eli yüzü düzgün bir ev olduğunu sanmalı, ürkmemeliydi. Kanepenin yastıklarını düzelttim. Sehpa-daki bardakları mutfağa götürdüm.

Zil çaldı. Gelen oydu, yalnızdı; ikna edememiş oğlanı... diye düşünürken elindeki klarneti gördüm.

“Satın mı aldın?” diye sordum.

“Yok be,” dedi, “kiraladım.”

“Nasıl güvendi sana?”

“‘Aha burası evim,’ dedim, memur olduğumu söyledim ya, inanmadı. Bugün kaç para kazanmayı umduğunu sordum. Söylediğinin iki katını verince anlaştık. Akşama gelip alacak.”

“Ne adamsın,” dedim, “çalmayı bilmezsin ki...”

“Ben var ya ben,” dedi, “bunu öyle bir üflerim ki ağ-larsın. Hem unutma, beşti lisede müziğim...”

“O dediğinin üzerinden,” diye başladığım cümleyi bitirmemi beklemeden mutfağa girdi.

Klarnetin ucundaki ağızlığı çıkarttı. Çaydanlıkta su ısıttı. Aklınca dezenfekte edecekti ağızlığı. Suyun ısın-masını beklerken parmaklarını klarnetin düğmelerinde usta bir çalgıcı gibi gezdirip sallanmaya başladı.

“Alkol var mı?” dedim.

“Bak sen. Havaya girdin bile.”

“Yok be,” dedim, “üzerinden sıcak su dökerek ölmez mikroplar. Bir kaba azıcık alkol dökelim, suyla beraber onun içinde kaynatalım ağızlığı.”

“Erimesin...”

“Erimez, erimez...”

Evdeki yegâne alkol dolaptaki viskiydi. Dert etmemi söyledi, ispirotodan hallice bir şeymiş zaten.

Haşlanmış, viskiyle yıkanmış ağızlığı klarnete yerleştirmeden bir kez de sabunla yıkamasını söyledim. Ah benim bu anne titizliklerim!

Beklemediğim kadar çabuk alıştı klarnete. Yarım yamalak, yalan yanlış da olsa, ne çaldığını anlıyordum. Çaldığı şarkıyı bildiğimde uzun bir solo atmaya kalkıyor, klarnetten vapur düdüğüne benzer bir ses çıkıyordu ama bu daha da mutlu ediyordu ikimizi.

“Viski değdi ağızıma,” dedi. Kalkıp iki bardak viski doldurdum. Hızlıca içtik. Usta klarnetçiler gibi sallanarak birkaç şarkı çaldı. Arada hiç ses çıkmadığı oldu aletten ya da tuhaf gıcırtilar, vapur sirenleri... Neşeyle gülüyordu. Ben de çılgın gibi alkışlıyordum şarkı aralarında. Çaldığı şarkı yabancı bir şeyse, “Klarnette Woody Allen...” diye bağıırıyordum, bizden bir ezgiyse, Ercüment Batanay oluyordu anons ettiğim üstat. O da ben de biliyorduk üstadın klarnet değil, yaylı tambur çaldığını. Buna daha çok gülüyorduk. “Kandırallı de bari,” deyip kıızıyordu mahsustan.

Yorulunca bir sigara yaktı, dumanını klarnetin burnuna doğru üfleyip, “Sigara içmesem üstadı olurum ben bunun!” dedi.

HAYATLARIMIZIN ALDIĞI HALLER

Onu neden aramadığımı sormadı. Ben de ona sormadım. Karşılaştığımızı sevinmiş benziyordu. Gözleri, “Sen de nereden çıktın?” demiyordu en azından – dermiydi ki? Görüşmeyeli ne kadar değiştiğini anlamaya çalıştım. Anlayamadım. Takım elbisenin içerisinde başka biriydi; ya da koca bir yılın ardından – gözüm olmasın değişen?

Bir yerde oturmayı o önerdi. İkiletmeden kabul ettim. “Ne işim olacak bu saatte?” dedim, şaşırdım sesimdeki coşkuya.

Yürüdük bir süre, nerede oturacağımızı kararlaştırmadan. İşlerimizden şikâyet ettik, hayatın tadı tuzu kalmadığını ima ettik karşılıklı.

“Yeni bir şey değil bu,” dedi. Başımı salladım –aklım nereye gittiyse–, kaçırmıştım bir önceki cümlesini. Neyin yeni olmadığını anlayamadım, ama bunu sormak yerine, “Yeni bir şey var mı ki?” derken utanmadım, laf olsun diye söylememiştim ki. Gerçekten de yoktu.

Fal tuttum. “İçkili bir lokantaya girelim,” derse beni özlemiş olacaktı. Daha kısa sürecek –diyelim bir kahve içimi– bir akşam önerirse, merak etmiş olacaktı neler yaptığımı. Bir an için içkili bir yerde oturmayı kibarlığından ya da benim kabul etmeyeceğimi düşünerek önere-

bileceği geldi. Bir yılın ardından kibarlık falan kalmamış olmalıydı. Ya da büsbütün kibarlaşmış olmalıydık. Rastlaştığımızda hal hatır sorup ayrılmamız gerekirdi o durumda – böyle yapmamıştık.

Kravatını iyice gevşetti –akşam serinliği beklerken insanlar–, akşam buğusu çökmüştü şehre, sıcak, yapışkan.

“Şöyle oturalım mı azıcık?” dedi, bir çay bahçesinin önünden geçiyorduk. İşyerleriyle doluydu şehrin bu kırsımları, cadde de, çay bahçesi de bomboş sayılırdı.

Yorgun görünüyordu. Esneyerek yanımıza gelen garsondan soğuk su istedi. İşaretparmağımı kaşık gibi çevirip çay istedim – şekersiz içerim oysa.

“Aç mısın?”

“Pek değil.”

“Yenmiyor bir şey bu havalarda.”

“İçilmiyor da.”

Yanıt vermedi. Çok içtiğini söylemişti bir arkadaşım. Yapmadığı ya da ertelediği içkili yemek davetinin benimle ilgisi olmayabilirdi. Olmasıydı. Özlememiş olundu – ne çıkar? Şu sıcak yaz akşamında sessiz, sakın bir çay bahçesinde hayatlarımızın aldığı hallerden konuşmanın bir manası yoksa tadı vardı. Susmanın da... Yıllarca o kadar konuşup durmuştuk – bir gün bir yerde susmamız kaçınılmazdı.

“Eee, daha daha ne var ne yok,” demeyi birbirimize bırakmış susuyorduk.

Konuşmamız gereken bir şeyler kalmıştı son görüşmemizden. Ayıptı başka şeyler konuşmak. Benim gibi hissediyor olmalıydı – ya da yorgundu görüldüğünden.

“Yorgun görünüyorsun?”

“İki gecedir uyuyamıyorum doğru dürüst.”

“Sıcaklardan mı?” diye sorabilirdim. “Evet,” der geçerdi. Yapamadım. “O hikâye mi?” deyiverdim. Göz-

lerinden bir alev geçti. “O hikâye”nin kahramanına mı baktı öyle kızgın, bana mı –bir yıl önceki halime mi– bilemedim.

Fitili yakmıştım. Söndürmeye çalışmanın anlamı yoktu. İki yıl, beş yıl daha konuşmazdık en fazla. Kime, ne zararı olurdu bunun?

“Kızgın mısın bana?”

Hemen yanıt vermedi. Gözünü kaçırdı, kafasını kaşındı. Şişenin dibindeki su damlalarını bardağa dökmeye çalıştı. Ağzını buruşturdu sonra. “Bilmem,” gibi bir şeyler geveledi. “Kızdığım oldu ama geçti.”

“Ukalalık ettim o zaman, kusura bakma.”

“Boşveeeerrrr!” dedi, “Haklıymışsın zaten.”

Gözlerini görünce anladım, ne zaferdi söylediği benim için ne benim özrümün bir anlamı vardı. Mırıldandım – içimden geçirdim, içimden geçti sanmıştım oysa:

“Ne doğan güne hükmüm geçer / Ne halden anlayan bulunur.”

“Bırakmadın gitti bu şiir işlerini...” Gözlerine azıcık ışık vurdu sanki bunu söylerken.

Başkası duysa, şiirle, benimle, hatta bir zamanlar şiir karalamış bütün âdemoğullarıyla dalga geçtiğini sanırdı. Temenniydi söylediği, sadece temenni. Gücüm olsa, dağdağalı bir temennayla karşılık verirdim temennisine.

Yine de garson önümdeki çay bardağını alınca kalktık. İlk köşe başında birbirimize sarılmadan ayrıldık – sıcağı canım, ondan!

Belki seneye bir daha karşılaşırız. Daha az yorgun olursak, nem daha az olursa havada, işimiz olmazsa yeti-şecek, içkili bir lokantada gevşemiş kravatlarımızla oturur söyleşiriz. Güleriz, eğleniriz. Çıkınca yakınlardaki bir pavyona çağırır belki beni, korkarak kabul ederim. Dostluğa kaldırırız kadehlerimizi o zaman.

MÜSTESNA EYLÜL

Uyuyamayacağını hissetti. Lambayı kapattığı halde çıkmadı salondan. Belkıs'ın eve girer girmez uzanıp sızdığı divanın karşısındaki koltuğa oturdu. Sokak lambasının sarı beyaz ışığında hafif aralık ağzını seçebiliyordu kızın. Yüzünde bir saat önce kopan fırtınadan iz yoktu. Dişlerinin aklığı parıldıyordu. Dişlerinden yansıyan ışık, dudaklarındaki kıvrım, düzenli inip kalkan göğsü güzel bir rüyaya dalıverdiğinin işaretiydi. "Planlamış," diye düşündü Hayri, "olacakları önceden planlamış, beni de bu yüzden ısrar kıyamet çağırmış olmalı." Sevindi. Hoşuna giden, kızın böyle bir şeyler planlaması kadar -aklına bazen gelip hiçbirinde yapmaya cesaret edemeyeceği işlerdi bunlar- Hayri'ye de rol biçmiş olmasıydı. Nicedir birbirlerinden uzaklaştıklarını, belki de hiçbir zaman öyle aman aman yakın olmadıklarını düşünüp üzülüyordu.

Çok ağlamıştı Belkıs yanında, her seferinde etinden et kopuyor sanmıştı, yine de bir şeylerin eksikliğini her zaman duymuştu. Eskiden bir insanın başkasının yanında ağlamasını çok yakın olmak sanırdı -ah, bu yirmili yaşlar-, böyle olmadığını öğrenmişti.

Perdenin sallandığını görünce sessizce kalkıp ışıkları açmadan el yordamıyla yatak odasına gitti, sabah bıraktığı gibi -darmadağınık, uyunmamış da savaşılmış ya da

sevişilmiş gibi– duran yataktan pikeyi çekip aldı, kızın üzerine örttü. Koltuğa oturmadan içki dolabı olarak kullandığı nenesinden kalma etajerden kanyak şişesini çıkartıp bir bardak doldurdu. Oturur oturmaz kalktı. Uyanıverir de karşısında karanlık bir gölge görürse korkacağını düşündü Belkıs'ın. Mutfak balkonuna çıktı. Hafif bir esinti vardı dışarıda.

Eylülü ne çok sevdiklerinden konuşmuşlardı bir keresinde. O günden sonra –üç dört yıl oluyor– Eylül geldi mi Belkıs'ı düşünüp iki kişilik sevinirdi. “O da beni düşünür mü?” sorusu azıcık kaçıırırdı neşesini. Neydi ki Eylül neşesi zaten? Neşesizliğin içindeki neşe, neşesizliğin neşesi ya da. Pek benzeştikleri söylenemezdi Belkıs'la, eylül istisnaydı. “Müstesna eylül,” diye mırıldandı. Bir de Ayşe'ye duydukları sevgileri ortaktı. Bir zamanlar.

Kaç kez kıskançlık numarası yapmış, “Ayşe'yi daha çok seviyorsun benden,” demişti. Belkıs bu numaralara pabuç bırakmaz, ciddi günündeyse kadın dayanışmasından, bir erkeğin bir kadını asla anlayamayacağından söz eder; dalga geçesi varsa, Ayşe'nin tatlı diliyle onun kaknemliğini karşılaştırmamanın bile saçma olduğunu söylerdi.

“Yahu,” derdi, “Ayşe benim eski karım. Benden çok onunla görüşüyorsun. Bu nasıl bir şey anlamıyorum.”

Ayşe'yle boşanma kararı verdikleri gece bu balkonda oturmuş–eylül değildi, daha beter bir ağustos gecesiydi–, kendilerini nasıl bir gelecek beklediğinden konuşmuşlardı, geçmişten hiç söz etmeden. Ayşe bir ara, “Kitapları, kasetleri paylaşıyoruz da, arkadaşlar kimde kalacak?” diye sormuştu. O zaman Belkıs aklına hiç gelmemişti. Kendisinde kalacağından o kadar emindi ki. Ama işte, o da Ayşe'de kalmıştı sonunda. Yine de bu gece Belkıs, Ayşe'yi değil onu çağırırmıştı, gecikmiş mezuniyeti kutlamaya.

“Arkadaşlarınla kutla, benim ne işim var?” dediğinde, “Senin de mezuniyetin sayılır. Gelmezsen küserim

çok kötü küserim,” yanıtını almıştı. Olup bitenleri hatırlayınca çağrılmasının planın bir parçası olduğuna aklı iyice yattı. İlk başta Belkıs’ın ısrarının ardında başka nedenler aramıştı. Ya Ayşe gelecekti, ikisini yeniden bir araya getirme planıydı ya da bekâr bir arkadaşıyla tanıştıracaktı. İkincisi daha muhtemeldi. Bardan içeri girince böyle bir beklentiyle alıcı gözle bakmıştı kızlara. Aralarında tanıdıkları vardı; ötekilerle tanışırken Belkıs’ın yüzünde gizli bir anlam aramış, görememişti.

Aygül’ün yanına oturtmuştu Belkıs onu. Yıllar önceki hallerini bilirdi Aygül’ün; bir an önce büyümek isteyen liseli bir kızdı son gördüğünde. Ne demişti Aygül masadakilere onu tanıtırken? “Biz onun kitaplarıyla büyüdük,” mü demişti?

Masadaki oğlan –Aygül’ün sevgilisi ya da sevgili adayı olmalıydı– yanlış anlamış, ne tür kitaplar yazdığını sormuştu. Aygül kibarca düzeltmişti oğlanın yanlışını:

“Hayri çok kültürlüdür, çok kitabı vardı, çok okurdu, ondan kitap isterdik lisedeyken.” Başını ileri geri sallayıp gülümsemişti Hayri. Aygül ona dönüp, “Senin yazar olacağını düşünürdük Belkıs’la biz,” demişti sonra. Tuhaf gelmişti Aygül’ün “sen” deyişi o an.

“Estağfurullah,” gibisinden saçma bir şey mi söylemişti? Söylemişti galiba. Aygül bir dergide editörmüş meğer. Dergiden, dergideki görevlerinden, Hayri’nin yazmak gibi bir düşüncesi varsa, yeni imzalara açık olduklarından, kendisinin de yardımcı olacağından söz etmişti.

Aygül’ün “yeni imza” dediğini hatırlayınca gülümse-di, bardağa uzandı eli ama kanyak bitmişti. Sessizce salona girdi. Şişeye uzanmadan önce Belkıs’a baktı bir daha, huzurlu görünüyordu hâlâ. Üzeri açılmıştı, pikenin yarısı yerdeydi. Üzerine çekti yeniden. Deli kız soyunmadan, daracık eteğiyle, gömleğiyle uyuyakalmıştı.

Olay biraz da bu gömlekten çıkmıştı. “Çocuk bun-

lar,” diye düşündü, “iş güç sahibi oldular ama çocuklar daha.” Belkıs’ın kımıldandığını görünce sessizce süzüldü dışarı. Mutfağa girince alışkanlıkla buzdolabını açtı, şöyle bir baktı, kapatacakken buzluğun altındaki rafı çekti. Kahvaltılık var mıydı? Pek bir şey yoktu. Peynir kabının dibinde kurumuş peynir parçaları, zeytin kabında pörsümüştü üç beş zeytin. Sabah Belkıs uyanmadan gidip bir şeyler almalı, güzel bir kahvaltı hazırlamalıydı. Uzun uzadıya anlattırmalı bu akşamki curcunayı. Nasılsa pazardı, yapacak bir şeyi yoktu, akşama kadar oturabilirlerdi kahvaltı masasında. Otursalardı. Ya Belkıs’ın işi varsa, erkenden çıkar giderse, diye geçti aklından. Ayşe’yle evliyken, Belkıs çok gece kalmıştı onlarla. Bazı sabahlar çok erken çıkardı. Sessizce çekilen kapının tıkırtısıyla uyanırdı böyle sabahlarda. Okumaya ara verip çalıştığı zamanlar Belkıs’ın; bir de sevgilisi vardı. İşe gitmeden kıyıda bir yerlerde onunla kahvaltı ettiklerini söylerdi. Ne zaman sabah erken vapura binmesi gerekse gözleri Belkıs’ı arar iskeledeki çay bahçesinde. O çocuktan ayrıldığını bildiği halde.

Yeniden balkona çıktı. Başı ağırlaşmıştı, içmemeliydi daha fazla. Dökmek yerine kanyağı kafasına dikti. Uyurdu belki böylece. Yatmaya gitmeden yeniden salona girip Belkıs’a baktı. Kaşlarının arasını terlemiş parıldıyordu. Uyandırma mıydı? Sabaha kadar böyle yatarsa boynu tutulabilirdi. En azından divanın sert yastığının yerine daha yumuşağını mı getirseydi? Bilemedi. Uyanırsa yeniden uyuyamayabilirdi. İçeriden başka bir yastık getirip kızın kol mesafesindeki sehpanın üzerine bıraktı.

Yatağının başucundaki okuma lambasını açtı. Loş ışığın altındaki kitapların üzerindeki tozlar canını sıktı. Çift kişilik yatakta bir iki döndü. Elini atıp kalın kitaplardan birini aldı. “Kültürlü Hayrı” iki satır da olsa okumadan uyumazdı. Kaç yıldır başucundaydı bu kitap?

Rasgele bir sayfa açıp okumaya başladı. Okuduğundan bir şey anlamıyordu. Kitabı bırakıp ışığı kapattı. Baş zonkluyordu. Kalkıp bir ağrı kesici alsa mıydı? Üşendi.

O son kanyağı içmemeliydi. Yine sabaha dek uyuyup uyumadığını anlamadan dönecekti yatakta. Yarım yamalak rüyalar arasında zihni susmayacaktı. Derin soluklar alıp vermeye başladı. Ayşe böyle yapmasını önerirdi. Önerirdi ya, kendisi de yapar mıydı acaba? Bazen Belkıs'a Ayşe'nin nasıl olduğunu soruyordu ama tam tersinin olmasını isterdi. Ayşe'yle görüşüp Belkıs'ın nasıl olduğunu sormayı. Ayşe'ye içini daha çok açıyor diye üzüldü. Ayşe'yi kıskanması değil, kendisinin dışlanmış olması canını sıkıyordu. Kendi kabahatiydi, çok daha yakın olmak istediği halde uzak durmuş olmalıydı. Bir gün doyasıya sarılamamıştı, yanında bağıra çağıra ağladığında bile eli dili tutulmuş, öylece bakmıştı kaç kez. Kız nereden bilsin içinin parçalandığını o anda. Kültürlü, kaknem yeni imza!

Her şeyi planlamış olmasını istedi bir kez daha Belkıs'ın. Onu çağırmasının nedeni bu olsaydı. Sabaha sevinçle uyanırdı o zaman. "Nasıl bozdum o aptalı," derdi bir kez daha. Takside dönerlerken anlatmıştı bir şeyler. Sevgilisi gibi bir şeymiş o aptal. Belkıs gene zilzurna âşık olmuş, oğlanda bir afra bir tafra. Sıkılmış sonra Belkıs. Onu takmamaya karar vermiş. Bu akşamki cangamayı da bu kararla birlikte planlamış olmalıydı. Neredeyse bütün oğlanlarla dans etmişti akşam boyunca. Hayri uzaktan bakıp bunlardan hangisi Belkıs'ın sevgilisi diye düşünmüştü. Gülerек, eğlenerek –ya da öyle görünerek– dans edip durmuştu hepsiyle. İçmişti de bir hayli. Onu neşeli gördükçe sevinmişti, bir ara gelip kendisini dansa kaldırır diye beklemişti. Dans sırası Hayri'ye gelmeden, "o aptal" eğilip bir şeyler demişti kıza.

"Sana ne be!" dediğini duymuştu Belkıs'ın, "Hayri

bile bir şey demiyor, sana ne oluyor?” Kendi adını duyunca yanlarına gitmişti. Belkıs başını geri atıp göğsünü dikleştirerek, “Gömleğim çok mu açık?” diye sormuştu. “Yooo,” demişti Hayri, “çok güzel bir gömlek, çok da yakışmış.” Gerçekten de güzeldi, çok güzeldi. Dans edebilseler, kulağına eğilip “Prenses gibisin,” demeyi düşünmüştü onu seyrederken akşam boyu. Hiçbir zaman üstüne başına karışmamıştı Belkıs’ın, aklına bile gelmemişti böyle bir şey – gelmeli miydi? Oğlan kıpkırmızıydı, bir şey demeden alev saçan gözlerle bakıyordu.

Belkıs’ın arıza çıkaracağı tutmuştu o an. Sesini yükseltip, “Hepten çıkarırım istersem. Sana ne?” diye bağırmıştı. Belli ki çocuğun derdi gömlek değildi aslında. Kaşlarını çatmış bakıyordu. Çileden çıkaran bu olmalıydı kızı ya da birikmiş başka şeyler. “Ne bakıyorsun öyle, bir diyeceğin varsa desene!” demişti oğlana sesini azaltmaya gerek duymadan. Hayri ne yapacağını bilememiş, Belkıs’ı çekmeye çalışmıştı yavaşça. Oğlan tek söz etmemiş, Hayri’nin yüzüne bile bakmadan dönüp gitmişti. Belkıs’ın bütün arkadaşları, hatta yan masadakiler onlara bakıyordu. Belkıs’ın sesi müziğin sesini bastırmış olmalıydı. Oğlan gidince Belkıs önündeki masadan yarıdan fazlası dolu rakı bardağını alıp kimin rakısı falan diye sormadan kafasına dikmişti. Sonra da ağlamaya başlamıştı çöktüğü sandalyede. Bir iki kız gelip Belkıs’a sarılmış, bir şeyler söylemiş, bir şeyler sormuşlardı. Belkıs hiçbir şey söylemeden içini çekerek ağlamıştı bir süre. Hayri öyle kalakalmıştı ayakta. Gözyaşlarını sildikten sonra başını kaldıran Belkıs onu görmüş, “Ağbi,” demişti yıllar sonra, “götür beni buradan.” Sarılarak çıkmışlardı bardan.

Dışarıda eylül, müstesna eylül. Sabah kıyıda mı etselerdi kahvaltıyı?

“yarın pazar
yarınki pazarların sessizliği”

TURGUT UYAR, “Yenilgi Günlüğü”

HÂKİM AMCA BENİ SORMUŞ

Hâkim Amca beni sormuş, gelsin, demiş, görsün beni. Böyle dememiştir ya, babam kaytarmamam için abartmış olmalı. “Emekli olmuş,” dedi birkaç kez. Bunu da çekinmemem için söylemiştir. Her bayram sorar Hâkim Amca’yı ziyarete gidip gitmediğimi. Gitmemelik etmem. Vefa borcum var.

Lisedeydim o zamanlar. Bir arkadaşımızı tehdit etmişler sokakta, “Geçmeyeceksin buradan,” demişler. Biz de onlardan birini, liderleri olduğunu düşündüğümüz esmer, kavruk oğlanı dövmüştük. Sokak onlarındı, okul bizim; en azından bunu bellemeliydiler. Çocuk tutmuş, şikâyet etmiş. Polisler, Allahtan, gece evden almışlardı beni. Okuldan alsalar, babam geç haber alır; Hâkim Amca emniyeti arayana kadar yerdik sopayı. Korkutmakla yetinmişti komiser. Ama ne korkutma. Eşyalarımı teslim ettikten sonra bir şeyler imzalatmış, neler olup bittiğini anlamayan, şaşkın bakışlarla karakoldan çıkacağım sırada, “Nereye delikanlı?” demişti. Yanındaki polise, “Götür bunu aşağıya. Nasılsa resmen çıktı karakoldan...” Deli gibi korkmuştum. Her şey bitti, buraya kadmış, diye geçirmiştım içimden. Yarım saat mi, bir ömür mü bekledim aşağıda, onu bir ben bilirim. “Bir daha gelersen kimse kurtaramaz seni,” deyip göndermiş-

ti, her yanıma korku salan ayak sesleriyle merdivenlerden inen polis.

Yıllar sonra babama bunu anlattığımda, "Hâkim Bey tembihlemiştir komisere," demişti gülerek. Birkaç ay sonra da darbe oldu. Boşuna korkutmuş oldular. Pıstık kaldık bütün arkadaşlar.

Babam mal müdürüydü o zamanlar ilçede. Daha önemlisi, Hâkim Amca'nın içki arkadaşıydı. Neredeyse her akşam içerlerdi. Bir iki sene sonra Hâkim Amca tayin olup başka bir şehre gitti. Bağları hiç kopmadı; babam yalnız içtiği her akşam onu andı durdu. Çok sonra yolları İstanbul'da kesişti. Ben okulu bitirip İstanbul'a yerleşince babamlar her yaz yanıma gelmeye başlamışlardı. Hâkim Amca da Üsküdar'a tayin olmuş o sıra. Başladılar yeniden görüşmeye, içmeye...

Babamın üçüncü kez "Hâkim Amca'na gittin mi?" diye sorması üzerine kalkıp gittim. Bir gün önceden telefon açmışım. Öğleden sonra beklediğini söyledi. İşyerinden izin alıp çaldım kapısını.

İçeri girerken Hâkim Amca'nın saçları dikkatimi çekti. Enseden bir hayli uzamıştı. Gri, gür saçları ceketinin yakasına taşıyordu. Sadece bayramlarda ziyaret ettiğim için onu yıllardır kravatsız görmemiştim.

Bir şey içip içmeyeceğimi sordu. "Siz ne içiyorsanız," dedim. "Cin içelim mi?" dedi. "Bu saatte pek içmem," dedim, güldü.

"Baban gibi rakıdan başka şey içmiyorsan, rakı da var."

Hiçbir şey diyemedim. Şaşırmışım. Birincisi, Hâkim Amca da babam gibi rakıcıydı. Bu cin işi nereden çıkmıştı? Benimle içki içmek istemesine de anlam veremiyordum. Bayramlarda ziyaretine gittiğimde her zaman mesafeli olurdu. Emekli olunca eşit mi olmuştuk yani?

Ama asıl şaşırtıcı cümleyi cin bardağını elime tutuştururken söyledi:

“Siz sanatçılar cin içersiniz, değil mi?”

“Estağfurullah,” diyebildim. Bu sanatçılık meselesinin nereden çıktığını az çok kestirebiliyordum ama cin işi tuhaftı. İyi kötü üç beş sanatçı tanımıştım ama cin içen yoktu aralarında. Belki içecek başka şey bulamadıklarında...

Hâkim Amca'nın koltuğunun yanındaki sehpa da atılı duran dergiler dikkatimi çekti o an. Görebildiğim kadarıyla piyasadaki bütün edebiyat dergilerinin son sayıları üst üste yığılmıştı. Çoğunun en fazla adını duymuş, sayfasını çevirmemiştim. Hiç duymadıklarım cabası.

“Yazıyor musun?” dedi.

“Yıllardır yazmıyorum.”

“Hiç olur mu kardeşim?” dedi. “Hadi bizim mesleğimiz müsaade etmedi, yazamadık, bırakmak zorunda kaldık.” Yıllardır “evladım” derken, “kardeşim” olmuşum. Bir zamanlar yazı yazdığını da ilk kez duyuyordum.

“Kusura bakma, hiç okumadım yazdıklarını. Ama baban hep çok yetenekli olduğunu söyler.”

Anlaşılan yeterince şaşırmamıştım içeri girdiğimden beri. Yıllar önce bana, “Sende yetenek olsa, bugüne kadar ortaya çıkardı,” diyen babam yetenekli bulurmuş beni. Neler görecektim, neler duyacaktım daha?

Ne iş yaptığımı sordu. Bir reklam ajansında çalıştığımı söyledim.

“Ne güzel,” dedi, “tam sanatçı mesleği.”

“Ajans dedimse sizin bildiklerinizden değil. Ufak tefek promosyon işleri yapıyoruz.”

“Olsun canım. Yazmaya engel mi?”

Değildi ama ben o işleri bırakalı on yıl olmuştu belki de. Anlaşılan babam bir zamanlar bir edebiyat dergisi çıkarttığımızdan, orada üç beş şiir yayımladığımdan söz etmişti içki masasındaki bir buluşmalarında.

“Hayranım yazan çizen adamlara... Bak şu dergile-

re... Bir dolu insan, neler yaratıyorlar? Bu fikirleri, bu sözleri nereden buluyorlar, anlamıyorum...”

Dergilerden birini elime alıp sayfalarını çevirmeye başladım. Anlaşılmaz şeylerdi sahiden de. Ne anladığımı sorar korkusuyla, “Siz de yazar mıydınız eskiden bir şeyler?” diye sordum.

“Üniversite yıllarında şiir yazardım. Ama bizim zamanımızda daha farklı bir şeydi şiir. Duygulara hitap ederdi, şimdi bakıyorum da akla hitap ediyor şairler.”

Başımı salladım. Ne zaman öğrenmişti bu farkı. Edebiyat dergilerinde bir zamanlar böyle şeylerin tartışıldığını hayal meyal anımsıyordum. Kafamın almadığı mevzulardı bunlar doğrusu. Zamanında bu gibi konularda saatlerce konuşmuşluğum vardı ama o ayrı...

“Neden yazmıyorsun artık?” diye sordu. Kafamı kaşıdım. Önümdeki bardaktan bir yudum aldım. Uzun bir açıklama yapacakmışım gibi hava doğdu. Ben bile bir şeyler söyleyeceğim sandım.

“Bilmem,” dedim.

“İş güç, aile gaile, bilirim engel olur evladım.” Gene evladı olmuştum. Kafamı salladım, söylediklerine hem katılıyor hem de katılmıyor olabilirdim sallanan kafamla.

“Bırakmamak lazım. Ben bu hatayı yaptım. Sen yapma.”

“İçimden gelmiyor Hâkim Amca,” dedim.

Dudakları büzüldü. Belli ki yıllarca emekli olup özgürce okuyup yazacağı günleri beklemişti. Oysa ben... Evlenmemiş, özgür, başıboş, tam da yazarlara, şairlere has halimle neden yazmazdım ki?

Aynı anda çerez kâsesine uzandı ellerimiz.

“Cin de,” dedi, “güzel içkiymiş.”

“Ben pek içmem cin,” dedim. Eskiden babamla içki içtiğimi anlamasınlar diye içtiğim olurdu. Bunu söylese miydim? İçki üzerine sohbet etmek edebiyat konuşmak-

tan iyiydi. Eski bir içkiciyle içki üzerine konuşmak –hele içerken, cin bile olsa bardaklardaki– fena olmazdı. Fırsatı kaçırmıştım elimdeki bardağa bakarken.

“Bakıyorum da pek aşk şiiri yazılmıyor artık... Merak ediyorum âşık olmuyor mu bu genç şairler.”

“Oluyorlardır ama yazmaya değer bulmuyorlardır yaşadıkları aşkları.” Otomatik yanıtlar verme yeteneğimi yitirmedığımı fark edip gülümsedim.

Teyzeyle âşık olup mu evlenmişlerdi? Ya da bir başkasına gönlü düşmüş müydü hiç? İçkiye düşkünlüğü bundan mıydı? Sorulacak sorular değildi bunlar. Babama bile so-ramazdım böyle şeyleri. Bazen anneme takıldığım olurdu. Kızgınsa, “Deeert!” derdi; neşeliyse, “Deli oğlan” olurdum.

Sıcak basmaya başlamıştı. Geldiğimdeki gerginliğim azalmıştı. Alkolün yavaştan yerini bulmaya başladığına işarettti bunlar. Hâkim Amca, eski içkiciydi, babamın de-yişiyle, “sünger gibi çeken, bana mısın demeyen” biriydi, henüz etkilenmiş benzemiyordu.

“Sen tanır mısın bu şairleri, yazarları?” diye sordu.

“Bazısını bilirim,” dedim. Kimleri tanıdığımı sordu, eski arkadaşlarımdan birkaçının ismini saydım. Bir tanesi-nin ismini biliyordu. Onu bilmemek mümkün değildi za-ten, bu kadar dergiyi alınca mutlaka ismine rastlardı insan.

“Nasıl biridir?”

Ne denirdi ki şimdi! “İtin belden gerisi,” desen ol-maz, yıllardır görmemiştim, belki de bırakmıştı itliği. “Kötü şairdir, ondan bundan çalar çırpır, süsler,” de den-mez. Yıllardır tek bir cümlesini okumamıştım.

“Çok yakından tanımam,” dedim. Oysa bir dönem içtiğimiz ayrı gitmezdi onunla. Aynı evde kalmıştık bir süre. Sabahlara dek tartışırdık. Ne bulursak içerdik dışarı çıktığımızda, kim bilir kaç gece sürünerek eve dönmüş-tük, birbirimizin kolunda. “Gençtik o zamanlar,” dedim, “aynı arkadaş grubundaydık.”

“İçer miydiniz?” dedi. Elimi salladım, hem de nasıl anlamında.

“Babamlar benim okula gittiğimi sanırdı, biz onunla, başka arkadaşlarla gezer tozardık... İçerdik de...”

“Bak, o bırakmamış yazmayı.”

Hayat, dedim içimden, sen nelere kadirsin? O yıllarda bu konu açılrsa, belki de bana, “Evladım, yazmak falan iyi ama önce okulunu bitir,” derdi en sert bakışlarıyla.

Birden sevimli göründü Hâkim Amca gözüme. Yazmaya heves ettiğim yıllarda birkaç kez büyüklerden öğüt dinlemek zorunda kalmıştım. En usturuplu konuşanı, “Ne kazanır ki yazı yazarak bir insan?” diye sormuştu. Hâkim Amca’ysa, âşık olup olmadıklarını, içip içmediklerini soruyordu yazıp çizenlerin. Az şey değildi... Anlaşılan, bir şeyler yazmaya da karar vermişti, belki de başlamıştı yazmaya. Allah vere de, “Evladım bir bak nasıl?” demez diye geçirdim içimden. Bir yandan da neler yazdığını merak ediyordum. Saklı bir cevheri korumuş olabilir miydi, onca yıl o kasaba senin bu şehir benim gezerken?

“Neyi öğrenmek istiyorum biliyor musun?” dedi.

Meraklı gözlerle baktım.

“Nasıl insanlar olduklarını, yani nasıl yaşadıklarını, neler konuştuklarını... Bunca sözü nereden bulup da yazarlar?”

Beni de onlardan sanıp çağırmış olmalıydı. Tanıdığı insanlardan bir farkım olmadığını anlamış olmalıydı. Yine de düş kırıklığı yaşamışa benzemiyordu.

“Nerelere giderler? Ne konuşurlar bir araya geldiklerinde?”

“Ne konuşmazlar ki... Sanat, siyaset, kadınlar...” Bakalım buna ne diyecekti?

İki eliyle ensesindeki saçları düzelitti. Alışmadığı bir fazlalığı ne yapacağını bilemez gibiydi.

“Elbette,” dedi, “kadınsız olmaz.” Sevgilim olup ol-

madığını soracak diye bekledim. Sahi, ne yanıt verecek-
tim bu soruya?

“Bak, bu da ilginç geliyor bana,” derken gözlerini ka-
çırdı gibi geldi bana. Yıllarca kim bilir kaç sanığın bu gibi
mimikleri verdiği kararları etkilemişti? “Ben de hep sol-
cu bilirim bu sanatçı takımını. Ama yazdıklarına bakıyo-
rum, pek siyaset yok, hatta hiç yok.” Nereden dönmüştü
ki konu siyasete? Hiç sırası değildi.

“Bilmem,” dedim dudaklarımı büzüp, “izlemiyorum
neler yazıyorlar.”

“Solculuk iyidir ama tehlikelidir... Sen de bilirsin
ya...”

O yılları düşündüm, ne cezalar kesmiş olmalıydı
gencecik çocuklara. Kim bilir, belki de elinden gelen yar-
dımı yapmıştı. Şair ruhluydu. Siyasi değil de romantik
savunma yapanlar çıkmışsa, –ne hayaldi ama benimki
de– yırtmışlardı belki de.

Bütün bu sorulardan daha beteri geldi aklıma birden.
Babam... Babamla yakınlaşmalarının ardında ne vardı?
Hâkim Amca gibi babamda da mı saklı bir romantik var-
dı? İçip içip şiirden, kadınlardan mı konuşurlardı? Bunca
yıl, hem de başka şehirlerdeyken süren bir ahbaplık... Ne
sırlar paylaşmışlardı? Bizim kasabada çalıştığı yıllarda kaç
yaşında olduklarını hesaplamaya çalıştım. En fazla kır-
kında olmalıydı ikisi de. Benim yaşımda yani...

Cin isteyip istemediğimi sordu.

“Rakı,” dedim, “varsa rakı içelim Hâkim Amca... Yani
siz de istiyorsanız.”

Gözleri parladı. “Olmaz mı yeğenim,” dedi. İçtiği
ikinci bardak cin, ben gelmeden bir şeyler parlatmadıy-
sa, yavaştan havaya sokmuştu onu da.

Birlikte mutfağa gittik. Tertemiz, düzenli bir mut-
fak... Annemin mutfağı gibi. Biraz deterjan, biraz yemek
koku. Tertemiz evye, pırıl pırıl tezgâh. Havlular, tuta-

caklar, ekmek sepetinin üzerinde örtü. Buzdolabının üzerinde mıknaatıslı meyve sebze resimleri. Gözlerim tüpçünün geleceği günleri gösteren takvimi aradı, çok eskilerde kaldığını bildiğim halde. Rakı şişesini çıkarttı. Meze ne istediğimi sordu. Çerez yeterdi bana ama onun içki adabına düşkün olduğumu bilirdim. Bizim evde kavgalar biraz da bu yüzden çıkardı eskiden. Babam da benim gibiydi, açsa, kuru fasulyeyle bile içerdi. Annem kızardı o zaman. Hâkim Amca'yı örnek gösterirdi her seferinde. "İçiyorsan adabıyla iç," derdi. Hey gidi günler! Kendimi sevdirmek istedim o an. "Peynir falan olabilir," dedim.

Şaşırtıcı bir hızla dolaptan bir şeyler çıkartıp hazırladı. "Yeter" demesem, korkarım kollarını sıvayıp sarma bile saracaktı oracıkta, öyle bir zevkle girişmişti.

"Bir gün," dedi, "seninle dışarıda bir yerlerde içelim. Eskiden gören olur, laf ederler diye dışarıda pek içmezdim. Artık emekliyim. Şu senin eski arkadaşlarının falan gittikleri yerlere gidelim."

"Olur," dedim rakının ilk yudumunu alırken.

"İnsan bir şeyler bırakmak istiyor yaşlandıkça," dedi. "Ölüp gideceğiz işte. Emekli de olduk, sırada o var."

"Allah gecinden versin, gençsiniz," gibisinden bir şeyler geveledim.

"Yok, yok, bir şeyler bırakmalı insan. Geldik gidiyoruz. Ne oldu yani?"

"Siz bizim kasabadan gittiniz ama şanınız hep sürdü. Babamlar hep andılar sizi. Bazen de bir şeyler yazarak değil, yaşayarak bırakıyor insanlar." Ah bu otomatik yanıtlarım!

"Söz uçar, yazı kalır, demişler." Bu da onunkiydi!

Ellerimi iki yana açtım. Otomatik yanıt makinesi pes etmişti. Yemek masası L şeklindeki salonun küçük kısmındaydı. Az önce karşılıklı oturduğumuz bölüme

kaydı gözüm. Hâkim Amca'nın kitap, dergi dolu sehпасı bütün tıkış tıkışlığıyla salonun tamamından, duvarlardan, vitrinden, konsolun üzerinden daha ferah göründü gözüme. Keşke mutfaktaki küçük masada içseydik, mutfak balkonunun kapısını açıp. Dışarıdan sesler, serinlik gelseydi; ayaklarımız üşüse, mutfak perdesi hafiften sallınsaydı. Gömleğimin düğmesiyle oynamaya başladım. Rakı değildi terleten. Gözkapaklarım ağırlaşıyordu. Rakıyı bırakıp suyu diktim kafama. Varsın, "Bu çocuk da dayanıksızmış rakıya," diye düşünsün.

"Peki," dedim o kadar da dayanıksız olmadığımı anlaması için rakıdan kocaman yudum alırken, "ne yazacaksınız, yani ne yazmak istiyorsunuz?" Sonunda yazdıklarını okumak zorunda kalacaktım ama üzerime gelen kalabalıktan yeğdi konuşmak. Merak da ediyordum yazdıklarını. Neler okumadık ki zamanında!

"İşte onu bilemiyorum."

"Hay, çok yaşayın," deyip bardağımı bardağına vurdum. Vurdum ama o an pişman oldum söylediğime. İçinden, "Çorçocukla içersen böyle olur," demiş olmalıydı. Anlamayan gözlerle bakıyordu yüzüme. Alay etmediğimi anlatmalıydım. Sevinmiştim, hoşuma gitmişti, çok eski zamanlardaki hallerimize benziyordu. Söylenmezdi ki bu.

"Bilmemeniz daha iyi," dedim, "yani insan bir şeyleri bilip de yazdı mı samimi olmuyor, ders verir gibi falan oluyor..." Gözünü sevdiğim otomatik yanıt makinesi. Hâkim Amca'nın aklıma gelen en kötü yanıtı vermediğine sevinmiştim. Ya korktuğum gibi, "Yıllarca Anadolu'da görev yaptım, halkımı, milletimi çok iyi tanıdım, onların dertlerini anlatmak istiyorum," deseydi.

Kırdığım potu düzeltmek için bir şeyler yazmaya başlayıp başlamadığını sordum. "Ufak tefek önemsiz şeyler," dedi, okuyormuş şimdilik, "deli gibi" okuyormuş. Ne çok geri kalmışmış, arayı kapatmalıymış...

“O ara kapanmaz,” deyiverdim, yüzü asıldı. “O anlamda demedim Hâkim Amca. Ara mara yok, o yüzden kapanmaz.”

“Nasıl yok evladım? İşte adamların yazdıkları... Tek kelime anlamıyorum bazen.”

“Amaaan,” dedim, “anlamanız gerekmiyor. Anlayan yok zaten.”

Meraklı çocuk gözlerini kırpıştırarak, “Sen neden yazmıyorsun, anlamıyorum,” dedi, “bilgilisin, bunları da beğenmiyorsun anlaşılan... Neden yazmıyorsun?”

“Bir şeyler bırakmak istemiyorum ki... Mümkün olsa da, hiçbir şey bırakmasam...”

Başını salladı, derin bir nefes aldı. Sustuk bir süre. Rakılarımızı içtik. Hava karardı iyice. İkimizin de yüzü kızardı hafiften. Hareketlerimiz ağırlaştı. Kalktı, bir müzik koydu. Teyzenin gelmesi yakındı. Konuşmadan bunu söyledik sanki birbirimize. “Daha içmeyeyim,” dediğimde ısrar etmedi. Masayı topladık.

Sallanıyor olmalıydık ama farkında değildik.

İNTİKAM PEŞİNDE

Yıllardır kitap almam, okumam. Gazetede eski bir arkadaşımın yeni kitabıyla ilgili ilanı görünce, evden çıkmamaya karar verdiğim halde, kalktım şehre indim. Girdiğim ilk kitapçada yoktu; tezgâhtar kız ismini bile duymamış arkadaşımın. Birkaç kez tekrar etmem gerekti. Aradan geçen onca yılda isminin tanınır hale geldiğini sanıyordum. Yıllardır görüşmemiştik, daha fenası son görüşmemizde birbirimize “Eyvallah” bile demeden ayrılmıştık, yine de üzüldüm. Onun üzüldüğünü sanmam. Bildim bileli bir şeyler yazar ama yazar olarak tanıtılmaktan hiç hazzetmez. Bütün kitaplarını okudum. Pek anlamam edebiyattan, yazdıkları iyi midir, kötü müdür, bir şey söyleyemem. Ne yalan söyleyeyim, kitaplarını neler yazdığını merak ettiğim için okudum. Bir de, tabii ki benden söz etmiş mi diye. İlk kitabı arkadaşlık hakkındaydı. Anlattığı yerler, insanlar tanıdık gelmişti ama ben yoktum içlerinde. Arkadaş canlısıydı, iyi de arkadaştı aslında, sır saklamayı iyi becerirdi ya da ben öyle sanırdım. Neyse... Birkaç farklı arkadaş grubu vardı. Nedense bu arkadaş gruplarının bir araya gelmesini istemezdi. Bundan neden kaçındığını sormuştum bir keresinde. “Bir nedeni yok,” diye yanıtlamıştı. Tanımadığım halde, ilk kitabında anlattığı arkadaşlarını hemen teşhis etmiştim. Ankara, küçük bir şehir sonuçta.

Hiç yapmadığım, hiç sevmediğim halde bir pastaneye girdim kitabı bulunca. Önceki kitaplarını parkta oturup seyyar çaycıdan aldığım çayı yudumlarken okumuştum. Gözüm yemedi bu kez. Buz gibiydi hava. Yanıma gelen garsona kahve söyledim, pastanede yalnızca kahve içmenin doğru olmayacağını düşünüp bir de çikolatalı pasta. Başladım okumaya. İncecik kitabı bir saatte yarıldım. Söylediğim ikinci kahve üçüncüyü söylememenin gerekçesi olarak fincanda soğuyordu. Bir hikâyenin girişi çok tanıdıktı. Kalbimin daha hızlı attığını hissettim. Evet, bu kez benden söz edecekti anlaşılan. Arkadaşlarıyla iş kurmuş birini anlatıyordu. Ben de oralarda bir yerde olmalıydım. Birlikte yayınevi kurmamış mıydık, tuttuğumuz büroda aylarca tavla oynamamış mıydık?

Sonunda kendimi gördüm. Sokakta gördüğü televizyon kamerasının önünden defalarca geçip akşam da ekranda kendilerini görenlerin heyecanını duydum. Onlar kadar kısacıktı görüntüm. Tek bir cümle. Bir de mimik. Olsun. Zaten hepi topu iki sayfalık hikâyede bir cümle az şey değildi; üstelik bitiş cümlesi sayılacak bir cümleydi. Adımı bile değiştirmeye lüzum görmemişti namussuz. Birkaç kez ardı ardına okudum hikâyeyi. Benden intikam mı alıyordu anlattığı hikâyeyle, anlayamadım. Yayınevinin neden battığı hikâyeden anlaşılmıyordu. Kimin kabahati olduğu belli değildi. Küsmemizin nedeni kabahatin kendimizde olmadığına ısrar etmemizdi üçümüzün de. Üçüncü bir arkadaşımız daha vardı; namussuz onun adını değiştirmişti. Bunu fark edince, bu hikâyeyi benden intikam almak için yazdığından emin oldum. Sadece benim okumam için yazmıştı. Yazacağı her şeyi satır satır okuyacağımı doğru tahmin etmişti. Belki de sadece bu nedenle şiiri bırakıp hikâye yazmaya başlamıştı. Saçmaladığımı düşündüm buz gibi kahveyi yudumlarken. Bu, insanın laf olsun diye girdiği

sokakta gözüne çarpan kameranın kendisi için konduğunu sanması kadar aptalcaydı.

Şu kesindi: Bu hikâye bir intikam hikâyesiydi. Yıllarca edebiyatı şan, şöhret, kız tavlama gibi işlere alet edenlere söylemedik söz bırakmayan, “Edebiyat başka hiçbir şey için değildir, edebiyat için bile değildir,” diyen adam sonunda intikam için bir hikâye yazmıştı! “Edebiyat intikam için midir?” yazılı bir not göndermeyi düşündüm, imzasız. İmzasız olmayacaktı ki! Şak diye anlayacaktı benden geldiğini.

Dışarı çıkıp mart ayazını yüzümde hissedince bir parça sakinleştim. Ne yayınevini ne bir zamanlar arkadaş olduğumuzu hatırlayan kaldı. Ben bile unuttum gitti yayınevini. Kerata unutmamış. Koymuş demek ki! Yine de bu hikâyeyi karşılıksız bırakmamalı, bir intikam da ben almalıydım. Aklıma avukat arkadaşım Bekir’i aramak geldi. Tazminat davası açacaktım. Bekir’in hallerini anımsayınca vazgeçtim bu düşünceden. İşini bu kadar az seven bir adam tanımadım. Ne zaman ondan bir iş istesem, allem eder kallem eder, “Yargıtay” der, “İçtihat” der, boşuna masraf etmemeye ikna eder beni.

Çarşının ışıltılı sokaklarından, alışveriş etmesem de neyin kaçta satıldığını büyük bir merakla incelediğim dükânların önünden geçip otobüs durağına gelmişim. Otobüs durağında cumartesi kalabalığı. Arada sırada gittiğim birahane de zaman geçirmeye karar verdim. Salatayla bira söyledim. Salataya limon sıkarken aklıma geldi, bu onun ikilisiydi. Salatayı karıştırmadan limon sıkamama kızardı her seferinde. “Çokbilmiş, ukala...” dedim içimden. Neyse ki limonu salatayı karıştırmadan sıkmıştım.

Aklıma Çetin geldi. Çetin de üniversite yıllarında tanıdığım, yazmayı inatla sürdüren arkadaşlarımdandı. Bizim hikâyeciyi tanımasa da, ismini duymuş, kitaplarını okumuş olmalıydı. Çetin’in işi bu; kendini kitap tanıtma

yazıları yazmaya verdi. Gazetelerin kitap eklerinde, anlamadığım kavramlarla dolu yazılar yazıyor. Bir keresinde çıkışmış, “Ulan, senin yazdığın yazılardan sonra, insan okuyacağı varsa, o kitapları okumaz,” demiştim. Çok gülmüştü. O da birilerinden intikam mı alıyor yoksa bu yazılarla? Çetin’i arasam, ağzından girip burnundan çıksam, şu herifin kitabıyla ilgili, kitaptaki hikâyeleri itin götüne sokan bir yazı yazmaya ikna etsem. İnsan içine çıkamasa... Özellikle benden söz ettiği hikâyeyi yerden yere vursa. Bu da mantıklı bir çözüm gibi görünmedi. Birincisi, Çetin bunu kabul etmeyebilirdi, hatta etmezdi büyük olasılıkla. İkincisi, diyelim Çetin’i ikna ettim, bakalım öteki anlayacak mıydı bu işin ardında benim olduğumu? Derdim onun kitabının az ya da çok satması değildi ki. Çetin’e rica edip onun yazacağı yazıyı benim adımla yayımlatmak... Yok, bu iyice pespaye bir çözüm olurdu.

Birahane de devam ettim kitabı okumaya. Okuduğum her hikâyeden sonra dönüp benim hikâyeyi yeniden okudum. Pastanede, birahane de kitap okuyanlar canımı sıkar oysa. Hava attıklarını, gösteriş yaptıklarını düşünürüm. İşe yarar bir gösteriş de değildir üstelik. Karşımdaki kalabalık masada oturan kızların, hakkımda neler düşündüklerini merak ettim. “Gösteriş budalası,” deyip alay ediyor olmalılar. Öyle genç, öyle neşeliler ki... Olmaz ya, içlerinden biri kalkıp yanıma gelse, “Okuduğunuz kitabın yazarını pek severim,” dese, ne yaparım? Büyük bir hevesle, “Eski arkadaşım,” derim elbette. Hatta o hikâyeyi gösterip “Başımızdan geçen bir olayı yazmış, ben de az önce fark ettim,” diye eklerim. İster misin, kız iyice merak etsin, arkadaşlarından sıkılmış olsun, karşıma geçip benimle sohbet etmeye başlasın... İstenmez mi? Sonra birlikte kalkalım... Uçtun gene oğlum! Ama böyle olsa fena mı olur, hıyar herif benden intikam almak isterken bana kız bulmuş olur... Hayal!

Hikâyeyi ilk okuduğumda bir şey daha sıkılmıştı canımı. “Ya annem okursa bu hikâyeyi,” diye bir an kaygılanmışım. Yayınevi kurduğumuzu bilmezdi, üstelik benim koyduğum sermaye onun götürüp bir vakfa bağışlamamı istediği paraydı. O yıllarda bir gazeteci öldürülmüştü. Evde daktilo başında saatler geçirdiğim zamanlar. Bir gün yazar olacağımı sanıp kaygılanmış olmalı ki, günlerce televizyon karşısında bu cinayetle ilgili haberleri izledikten sonra öldürülen gazetecinin çalıştığı vakıflardan birine bağışta bulunmaya karar vermişti. Birikmiş dolarlarından bir bölümünü bağışlayacaktı, “çorbada tuzu olsun” istiyordu. Çekinerek fikrimi sorduğunda, “Ben götürürüm anneciğim,” dememden kuşkanmamıştı.

İlk günler suçluluk duymuştum. Bizimki avutmuştu beni. Kuracağımız yayınevi kültür dünyasında büyük bir atılım olacaktı, son tahlilde annemin ve rahmetli gazetecinin arzusunu yerine getirecektik. Laf! İki kitap basabilmiştik, ilkinin tercümesinin yalan yanlış olduğunu bastıktan sonra anlamıştık. İkincisini de matbaa teslim etmemişti, parasını ödeyemediğimiz için.

Hikâyede yayınevinden söz etmiyordu, sadece iş kurmuştuk diyordu. Sermayenin kaynağı da belirsizdi, yine de tedirgin olmuştum. Vergi borcu kalmış bizimkine, onu anlatıyor. Tam annemi evhamlandıracak mevzular; vergiler, ödenmeyen taksitler, senetler. Ne zaman televizyonda borç yüzünden intihara kalkışanlardan söz edilse, annemde şafak atar. Akşam eve geldiğimde, “Merhaba” demeden sorguya suale başlar. Borcum var mı, en son aldığım bilmem neyin taksitleri bitti mi? Aksi gibi deli gibi okuyor şu sıralar. Gazetenin kitap ekini işyerinde bırakırsam çok kızıyor. Çarşıya ne zaman insem kitap eklerinden kestiği bir iki ilanı tutuşturuyor elime. Bizim hikâyeciyi de tanıdığı için, görürse hemen okuma listesine alır. Önceki kitaplarının hepsini okudu. Kendince yo-

rumlar yaptı. Daha uzun yazmasını istiyor. Küstüğümü-zü bilmediği için, görüştüğümüzde söylememi istiyor. “Bak,” diyor, “şu saçma sapan roman bile ne kadar satmış. Söyle arkadaşına uzun yazsın.”

İntikam almak için annemden yararlansam... “Bak benden söz ediyor,” deyip versem kitabı, annem tedirgin olsa, kalkıp bizimkini arasa, o en telaşlı halleriyle... Bu da çözüm değil ki! Annemi çok sever, yemeklerinden az yemedi zamanında. Gece yarıları demlediği çayları içerken az övgüler düzmedi. Ama intikam almak için edebiyatı kullanan biri, annemin telaşından da keyif almaz mı? “Alır,” diyemiyorum her şeye rağmen. Üzülürer. Anne-mi avutur. “Üç kuruş borçtu zaten, işyeri benim adımay-dı, kapattım bitti,” der. Hatta annemi bana karşı doldurur farkında olmadan, ondan sonra benim uğraşmam gerekir annemle.

Hikâyeyi yeniden okudum üçüncü birayı içerken. Kızlar hâlâ bu tarafa bakmıyor. Baksalar, aynı kitabı okumuş olsalar ne değişir? Bir zamanlar yayınevi kurduğumuz bilmeyen biri bu hikâyeden ne anlar, ne hisseder okuduğunda? Neyi anlatıyor bu hikâye? Bir dost kazığını mı? Geçimsiz arkadaşlardan uzak durmayı mı öğütlüyor? “Arkadaşlıklar da bir gün biter, üzölmeyin,” mi diyor?

Belki de sadece göz kırpıp selam gönderiyor bana. Yıllarca bir dolu şey yazdı, ne benden ne birlikte yaşadıklarımızdan söz etti. Etmeli miydi? Şiirsel, edebi şeyler yaşamadık mı? Ben yazsam, en çok onunla birlikte yaşadıklarımı yazarım. Onunla Sıhhiye Parkı’nda kusmaktan yemyeşil olduğumuz gece yazılmaz mı? O mu terk edilmişti, ben mi, hatırlamıyorum bile. Aklımda sadece ortada bir kız meselesi olduğu kalmış, bir de yemyeşil kestiğimiz, gecenin üçünde, fosfor yeşili.

Yıllarca birlikte yaşadıklarımızdan söz etmemişken ne demeye yazdı ki bu hikâyeyi? Bilmiyorum. İntikam

için bu kadar kısa mı yazılır? Yazacak konu sıkıntısı çeken insan bunu mu yazar? Sorabileceğim kimse yok bunları? Üçüncü ortağımız yurtdışına gitti; adresi, telefonu yok. Unutup gitmiştir yayınevini, bizi. O unutmamış ama. Ona da soramam ki. Sorabilsem, ne yanıt vereceğini biliyorum aslında, “Edebiyat bu değil,” diyecek, sonra da göz kırpıp ekleyecek, “boşver edebiyatı, kızlardan konuşalım.” Kızların neşesi berdevam mirim.

Birahaneden çıkarken kitabı masada bırakıp hızla uzaklaşmalıyım. Annem bu kitabı görmemeli, kızlardan biri, “Kitabınız!” diye seslendiğinde duymamalıyım.

KUKUMAV

Ne kavgaydı ama! Demediğimizi bırakmadık birbirimize. Birkaç ayda ne çok şey birikmiş? Sersem gibi çıktım evden. Caddeler bomboş. Bir iki sarhoş sallana yuvarlana geçti yanımdan. Saat on ikiyi geçmiş, birahaneler kapanmış olmalı. Sinemanın önünde bir adamla kadın oturuyor. Hoş bir basamak var, günün her saatinde birileri çöker buraya. Çoğunlukla siyah tişörtlü kızlar, oğlanlar. Bu ikisi pek de buraya çökecek tipler değil. Bu ikisine sıra anca gelmiş olmalı. Tartışmaktan yorulunca çökmüş olmalılar. Herkes biz mi? Herkes sen mi sersem? Neyine gerek gidip bu kadına âşık olmak, otur evinde pinekle. Yüzüne gözüne bulaştıracağını bilmiyor muydun?

Hepsi iyi de, sevimlilerinizden ne söz edersin? Bir gün tutamadın çeneni. Bir yanımda, “İyi oldu,” diyor, “yürümeyeceği belliydi.” Öbür yanımda şimdiden özledi. Ne büyük sözler ettim yahu! Bir adaya düşseymişiz... Ulan, dünyanın en kalabalık şehirlerinden birindesin. Ne bilirsin ıssız bir adada yalnız kalmayı.

Kaderden kaçılmıyor. Kaderle ilgili bir şeydi bu. Bundan eminim. Yoksa ne alakamız var. Takım elbise giymemden bile rahatsız olan biri. Gene de iyi dayandık bunca zaman. Israr ettim diye oldu zaten. Çok dolaştım peşinde. Ne heyecanlı günlerdi ama. Yaş gününde işyeri-

ne ziyarete gidişim, oda arkadaşlarının yanında ona hediyeler verişim. “Kim bu deli?” diyenlere, “Bir hayranım,” demıştır. Önemsizleştirmiştir beni. Hep böyle yapmadı mı? Bu akşam da... Sanki beni kırmamak için aldı koynuna. Bugün beni kırmayan... Bunu söylememeliydim en azından. Dayanaksızım içkiye, bir o kadar da sessizliğe.

Böyle olacağı belliydi. Hiç bulaşmayacaktım, hiç! Onun peşinden koşacağıma neler yapardım bunca zaman? Fahri’nin istediği çalışmayı bitirirdim. İyi kötü bir şey çıkardı ortaya. Ne güzel başlamıştım ufaktan. İşin fenası, bundan sonra da yazamam bir şeyler. Kimse bil-mese ben bilirim yazacaklarımın sahteliğini. Fahri’ye anlatsam inanmaz. “Yaşam koçu” adayın içini dışına yardı Fahriciğim. Onun için dert değil bu; basacak kitap olsun ona. Acemi yayımcım benim! Hülya’nın kahve falına bakmıştım bir akşamüstü. Fal mal bahane, üç saat konuşmuşuz. Çok sıkıntılıymış, beni dinledikçe rahatlamış. “Tüy gibi havalanmış” halde eve dönerken Fahri’ye rastlamış, ballandıra ballandıra anlatmış falına nasıl baktığımı, nasıl iyi geldiğini sözlerimin. Fahri de sokaklarda yazar arıyor zahir, çat hemen aradı. “Oğlum, sen neymişsin, yazsana bunları...” İyi, yazayım da Fahri, benim falıma kim bakacak? Bana bir “koç” bul Fahri!

Eve gidip televizyonu açsam, eski bir film bulsam, kadın adama “Ayrı dünyaların insanıyız,” dese, oturup ağlasam. Yarın da kızı almam gerek aksi gibi. Hava güzel olursa parka gideriz demiştik. Annesi, “Bu günlerde pek sıkıntılı,” diyor. Kızımın da falına bakamam ki... Kızım, sen sen ol, takım elbiseli yaşam koçlarından uzak dur. Hatta mümkünse erkeklerden uzak dur. Ama cici ablan gibi de olma. Bir gün tanıştıracaktım ikisini. Nasıl tanıta-cağım, diye düşünmüştüm. Bir arkadaş, cici abla, cici bir arkadaş... Sanki bir şey değişecek. Cin gibi şimdiki çocuklar. Ertesi gün annesine, “Babam sevgili yapmış ken-

disine,” diyecek. Yok ya, daha ufak benim kızım, böyle şeyler söylemez. Sen öyle san... Geçen cumartesi neydi söylediği? Ulaş’ı seviyormuş ama Deniz’i bir başka seviyormuş. Onun yanında olunca okulu bile seviyormuş.

Ben de cici ablanın yanında, bütün o karanlık yerleri çok sevdim bebeğim. Hapşırılmamak için buluşmadan önce ilaç içip koşarak gittim o duman altı yerlere. Allahım, ne saçma şeyler konuşup durdular geçen akşam. Hiçbirini sevmedim arkadaşlarının, hiçbirini. Hele o keçi sakallı, nasıl da asılıyordu kıza. Sevgilisi olduğumu anlamamış olmalı, yakıştırmamıştır. Biz yakıştırdık mı sanki? Bir gün olsun, “sevgilim” demedi, “sevgili” dedi bir iki kez, o kadar. Ne kadar şairane gelmişti bana ilk kez “sevgili” dediğinde. Yıllar önce okuduğum bir şiirde öyle seslenirdi şair. Sorduğumda, adını bile duymadığını söylemişti. Sahiplenmiyordu, o saçma “m” harfini ekleyerek bu güzel kelimeye. Buna yormuştum. Bunu da yazarım kitaba, demiştim. Bak, yeni bir “başlık” sana Fahri –dilini eşekarısı sokasınca Fahri–: “Kullandığımız kelimeler ki niyetimizdir...” Harfler bile Fahri... Hiç kimse “m” eklemesin hiçbir kelimeye, bak kalıyor mu ego! Kimse hiçbir kelimeye hiçbir harf eklemesin Fahri, herkes sussun, ben konuşacağım. Anlı şanlı “yaşam koç”unuz bildiriyor. Susun, sessiz olun, konuştukça batarsınız. Laf mı yahu; “O adam sana asılıyor,” denir mi? Benden çok onunla konuştun diye çemkirilir mi? Bari sen susaydın sevgilim. –Bu “m”nin de...– Offfff, offfff, onca söz söylenmemiş olur mu bir gün? Bir harf olsa, bir kelime, unuturuz, atarız... O uzun tiratlar... Tirat neydi Fahri, replik neydi? “Sen yaz ben düzeltirim,” demiştin. “Edit” et beni Fahri. Ara şu kızı, öyle demek istemedi, böyle demek istedi de. “De”yi ayırmamış, virgülü yanlış yere koymuş. Hepsini düzeltilir; bütün harflerin yeri değişir; ses tonumu düşürebilir misin Fahri? Bir şiir okur gibi pes perdeden, yeniden seslen-

direbilir misin beni? Böyle bir dize olur mu sevgili musahhih? “Sen benimle sevişmedin hiç,” cümlesini ne yapacağız Fahri? Terbiyesizleşme Fahri, yakışmıyor senin musahhih ağzına o kelime. Duymamış olayım. O da sözlerimi duymamış olsun ama.

N’apıyordur şimdi? Bir bardak daha içki doldurmuş, sigarasını yakmış olmalı. Acıklı bir şarkı bulmuştur ona yaptığım kayıtlardan. Ardım sıra atmadıysa hepsini apartmanın önünde bağırış çığırış oynaşan kedilerin üzerine. Ağlıyor mudur? Sanmam. Benim için ne ağlayacak! “Oh, iyi oldu,” diyordur. Sahi, öyle mi, iyi mi oldu? Bu yaştan sonra sokak ortasında ağlayacağım. Birilerini aramış mıdır dertleşmek için? Keçi sakallıyı arama sevgilim –bak kendimi inkâr edip “m” ekliyorum gene–, bunun hatırına arama o herifi, yiyecek gibi bakıyordu, sen görmedin, ben gördüm. Sen aşağı inerken birahanenin asmakatından.

Adamla kadın hâlâ oturuyorlar basamaklarda. Evli mi bunlar? Ne dedikleri anlaşılmıyor doğru dürüst. Kadın birini çekiştiriyor sanki, yüzünde o çok tanıdık ekşilik. Ancak bir kadın başka bir kadından söz ederken böyle ekşitir yüzünü. Bak hele, neler diyorum. Binlerce kadın tanımışım da uzmanı olmuşum! Yılmaz serserisi haklı aslında. “Ağbi âşık oldum,” deyip kapısına vardığım gece dakikalarca gülmüştü. Daha ilk günden söyleniyormuşum, insan âşık oldu mu neşelenirmiş, ben kukumav olmuşum. Nasıl söylenmeyeyim birader? Bakmaz bana diyordum. Baktı. Konuşmaz dedim, konuştu. Yatmaz dedim, yattı. Ne tuhaf; bir şey anlamamıştım ilk sevişmemizden. Soyunup sarılınca yabancı gelmişti her şey. Elim ayağıma dolanmıştı. Boşanalı iki yıl olduğu halde suçluluk duymuştum. Tersti bir şeyler, öyle sarılmamalıydı, böyle öpmemeliydi. Kim bilir kaç adama böyle sarıldığını düşünüp kitlenip kalmıştım. Birden anne şefkatiyle sarılmış, avutur gibi okşamıştı boynumu. Sevişmek iste-

mediğimi düşünüp geri çekmişti bedenini. Boynuma dokunduğunda ateş bürümüstü oysa içimi. Dönüp sarılmaya kalktığımda, “Boşver,” demişti. Diretememiştim. Uyu-muştu az sonra, sızmıştı. Öyle seyretmişim gün ışıyana dek. O uyanmadan dışarı atmıştım kendimi. Her şeye karşın –her şey de bir şey olsa– güzel gelmişti dışarısı. Bir kadının yanından kalkmayalı çok olmuştu. Bir daha görüşmez benimle, deyip üzüliyordum bir yandan. Kıyıya inmiştim, kadınlar, adamlar koşuyorlardı eşofmanlarıyla. Birkaçı köpek gezdiriyordu. Hiç bilmediğim bir âlem. Burnumun dibinde neler oluyormuş sabahın köründe. Kayalıklara oturup derin nefesler almıştım. Gelen dalgayla nefes alıp gidenle veriyordum. Alırken seviniyor, verirken üzüliyordum. Dalgalardan biri üstümü ıslatınca geri çekilip çimlerin üzerine oturdum. Kahrolası zih-nimi boşaltmaya çalışıyordum. “Boşal” deyince boşalmı-yordu lanet. Bir süre önce gittiğim kursta eğitimci hanım nefesimize odaklanmamızı söylemişti. Kursta da odakla-namıyordum, kadının daracık tişörtünden alamıyordum odağımı. O sabah da aldığım her nefes, o uyanmadan yanına dönme isteğimi kışkırtıyor, verdiğim nefes “Ol-maz” diyordu. Hızlı hızlı yürüyen başörtülü bir kadın yanımdan geçerken, “Allah kabul etsin,” gibisinden bir şeyler gevelemişti de kendime gelmişim. Hangisini ka-bul edecekti Allah, aldığım nefesi mi, verdiğimi mi?

Artık eve dönmeliyim. Az da olsa uyumalıyım. Kız yarın gene durmayacak yerinde. Dinç olmalıyım. Evi de toplamalı. Günlerdir yatmadan yatmaya gittim. Ev dan-dini. Giresim yok içerilere. Nefes alamaz oldum, deyip tuttuğum ev boğar oldu. Karım nasıl da uysal kabul et-mişti ayrı eve çıkmamı. “Kendini iyi hissedeceksen,” de-mişti. Bu kadar çabuk kabullenmesine bozulmuşum bir yandan. Hoşlandığı biri var, beni sepetliyor, demiştim. Son bir iki yılının hayaliydi; evleri ayırmak için kızın

biraz daha büyümesini beklemiştim. Eve gelen giden boğuyordu beni, canım kızımın yaramazlıkları, birlikte yapılması gerekenler, hepsi boğazıma çöküyordu. Okuyamadığım kitaplar, gidemediğim filmler, buluşamadığım arkadaşlar... Taşındığım günün akşamı kararlar almıştım. Haftada en az iki filme gidecektim, televizyonum olmayacaktı, spora başlayacaktım, en azından yüzmeye gidecektim, belki dalgıçlık kursuna başlayacaktım. Televizyonu kızın bende olduğu günler oyalanır diye aldım hepta. Spora yazıldım, diskim kaydı. Sinemalara hep kötü filmler geldi.

Evimin yakınındaki bu caddeden uzaklaşmıyorum. Uzaklaşırsam eve dönmek gözümde büyür diye korkuyorum. Caddede kimse kalmadı. Basamaklardakileri saymazsam. Ne çok konuştular hiç susmadan, kötü kötü baktı adam yüzüme son geçişimde. Kaçırmadım gözlerimi ama dehşetli ürktüm. Başıma bir şey gelir diye korkmuyorum artık. Boşandıktan sonra kaç geceyi bu caddelerde geçirdim. Bu ikisi yeni, o zamanlar yoklardı. Klarinet çalan bir adamla arkadaşları vardı. Sahi, kışın yok oldular ama çıkmadılar bahar gelince ortalığa. Bir gece yanlarına varmıştım cesaretimi toplayıp. Koparmışlar diyordum hayatla bağlarını. Kendi âlemlerinde, zamandan, mekândan uzak kafa çekiyor, klarnetin nağmeleriyle akıyorlardı. Ne diyeceğimi bilememiştim. "Oturabilir miyim?" "Katılabilir miyim?" Allahtan bir şey dememe kalmadan, "İçkin var mı ağbi?" demişti en esmerleri. Bir koşu o saatte açık bir büfe bulup şarap almıştım. Koptukları falan yokmuş, klarnetçi meşhur olmuş bir arkadaşına sövüp duruyordu. "Sattı kendini," diyordu. Ötekiler onu pek dinlemiyor, meşhur olan arkadaşlarının ne çok kadınla beraber olduğunun hesabını tutuyorlardı. Uzatmadan muhabbeti, kalkmıştım yanlarından. Sonraları birkaç gece rastlaştık, nümayışlerle selam verip aldık.

Klarnetçi klarnetini kalbine götürüp selam veriyordu.

Bu ikisinden ürktüm ama. Kadının kısık gözleri, durmayan çenesi. Uzaklaşamıyorum ne var ki; bir şey engel oluyor. Ben de tutamadım çenemi bu akşam, ondan mı? “Çenen çekile,” derdi nenem çok konuşan komşu kadınların ardından. Çenem çekileydi de susaydım. Öleydim de demeyeydim o sözleri. Sarılaydım konuşacağıma. Kızcağızı da üzdüm, kızdırdım. Az bile söyledi, bozmadı efendiliğini. Yüzüme bakmaz bundan sonra. Baksa ne? Bunca zaman baktı ne oldu, bakmayınca ne değişecek?

Şimdiden özledim, elini beline koyuşunu hesap sorar gibi.

HİKÂYEDEN BİR İŞ

Adamın ağzı kıpır kıpır. Sürekli konuşuyor – mırıldanmıyorsa kendi kendine. Arada gülümsediğine göre konuşuyor olmalı. Kadınsa neredeyse hareketsiz. Adamın dudakları kıpırdarken kadın arada şöyle bir dönüyor yüzünü ama adamın sözü bitmeden çeviriyor başını. Adamın sadece dudakları değil kıpırdayan, eli, kolu, bedeni de durmuyor. Masaya yaklaşıyor, kızın dibine sokuluyor, kızın sert bakışlarından ürküp kaçıyor, kaçtığında da rahat değil, birasını yudumluyor, sigara böreğine benzettiğim şeyleri minik parçalara ayırıyor, ağzına atıyor, kadına uzatıyor. Bir kere bile almadı kadın, adamsa bıkmadı ikram etmekten. Kadın kahvesinden bile bir yudum almadı daha. Buz gibi olmuştur. Madem kadın bira içmeyecekti neden buraya geldiler ki? Adam bir kez daha çatalına sapladığı şeyi kadına uzatırsa kadın kesin kes kalkıp gidecek. Adam paltosunu iskemlesinin arkasına atmış, ceketle oturuyor, kadınsa çıkarmamış kabanını. İğreti bir hali var, kalktı kalkacak.

Kadının bakışlarını adamın yüzünden görmeye, anlamaya çalışıyorum. İfadesiz bakıyor olmalı, adam bunca telaş ettiğine göre. Kadın dönüp de bir bakmadı arkasına ama güzel bir kadın olmalı. Kabanını çıkarmamış bir kadının güzel olduğunu sırtından nasıl anlarsa insan? Ada-

mın yüzü şekilden şekile giriyor. Adamın hali acıklı ama kadının sabrı her an taşabilir. Fuat gelse de kalkıp aşağı insem, kadının yüzünü görsem kalkıp gitmeden, adama, “Birader, az rahat bırak kadını yahu,” desem. Fuat da, bugün cumartesi ya, gelmek bilmez bir türlü. Öbür masalara bakıyorum arada, hiçbiri bu ikisi kadar ilgimi çekmiyor. Adam bir sussa, kadın belki derdinin ne olduğunu söyleyecek. En azından kabanını çıkarıp bir yudum alacak kahvesinden, “Soğumuş, bana yenisini söyler misin?” diyecek. Bu adam kalkıp oynar kadın böyle bir şey derse. Gözlüklü, saçları önden hayli açılmış kırklarında bir adamdan beklenmez ya, hissediyorum, bu adam bunu da yapar. Kim bilir, ne yaptı da kadını kızdırdı?

Ben de eski ben değilim. Neler uydurur, ne hayallerle daldım ilk zamanlar. Nice kadını zor durumdan kurtarmış, arkadaş olmuştum. Baş başa gelmiş çiftlerden çok kalabalık masaları severdim. Kızlı erkekli masalarda kimin kimden hoşlandığını bulmaya çalışırdım. Masaya gelen bardaklar arttıkça –yavaş yavaş, yudum yudum– neyin ne, kimin kim olduğunu anlamaya başlar, kimin ayazda kalıp evine sallana yuvarlana gideceğini, kimlerin sarılarak çıkacaklarını tahmin etmeye çalışırdım. Özellikle ayazda kalacakları şıp diye anlar olmuştum. İster sığıntı gibi dursunlar masada, ister şu bahtsız adam gibi soytarısı olsunlar masanın, tedirginliklerini anında sezerim. Hoş, bu adamın tedirginliğini kim olsa sezer.

Hah, sonunda adam da sessizleşti. Ama ne sessizleşme. Yüzüne bakmıyor kadının. Daldı gitti – aslı varsa. Aklınca duygu sömürüsü yapacak. Yer mi birader kadın milleti böyle sessizleşip dalıp gitmeleri? Şöyle bir doğal kalsan olmaz. Ya şebeklik yapacaksın ya kasacaksın kendini. Senin gibi nicesini gördü bu gözler.

Kadın adamdan hayli genç olmalı. Evli de olabilir adam bir başkasıyla. Sorun bu mu? Eyvah, gene kurmaya

başlıyorum. Yapmamalıyım. Fuat'ın söylediklerinden değil hâşâ. Tövbe yapmam öyle şey. Ama korkar oldum onunla konuştuktan sonra. Erkenden gelmişti o gün. Sevinmiş, çıkmaya hazırlanmıştım.

“Yooo,” demişti, “saat beşe kadar kalacaksın.”

“Yahu,” dedim, “geldin işte, ben kalkayım. Başka gün de ben erken gelirim.”

Tek başına sıkılıyormuş, takılacakmışız beraber. Aşağıdan bira, fıstık falan da getirmiş. Önce içmek istemedim, patronlar görür mörür, al başına belayı. İnadı inattır çocuğun. Aşağısı da tatsızdı, her zamanki tipler.

“Bizim burada yaptığımız neye benziyor?” diye sormuştu.

“Bir nevi televizyon izlemek,” dedim.

“Yok be,” dedi, “daha başka bir şey. Biz burada Tanrı'nın katında gibiyiz.”

“Tövbe de,” dedim; sırtıttı sersem.

“Bak şimdi, buradayız, aşağıda kimin ne yaptığını görüyoruz. Ama hepsi bu işte. Kavgaya bile çıksa bizim işimiz değil. Sadece seyrediyoruz, görüyoruz.”

“O sadece seyretmez, hem ödüllendirir, hem cezalandırır yeri geldiğinde.”

“Emin misin?” diye sordu.

“Elbette,” deyip konuyu kapatmaya çalıştım. İş mi yoktu serserinin, anlamadım. Takmadım önce kafaya. Kendi cezasını kendi bulacaktı, beni ortak edemezdi. Ama o günden sonra korkar oldum. Fuat'ın sözlerini hatırlıyorum olmadık yerde. Aşağıdakilerin kaderlerini belirliyormuşum gibi geliyor. O pek övündüğüm tahminlerimden ürkmeye başladım.

Kadın hangi arada çıkarttı kabanını? Çıkarmaz sanmıştım – bu iyi! Hırkasının başlığını geçirmiş şimdi de kafasına. Tavır mı alıyor adama? Bu başlıklı hırkalar da yeni moda; arada böyle başlıklarını çıkarmadan oturan

kızlar oluyor ama onlar kadar genç mi ki bu? Kahvesinden de içmiş galiba, sigara yakmış. Adam hâlâ gözünü ayıramıyor. Parmaklarıyla oynuyor, çıtlatıyor olmalı. Bekliyor, bekleyecek. Herkes bekliyor. Kadın da bekliyor, ben de bekliyorum. Adam çabalarının işe yaramayacağını sonunda anladı, kadının kararını bekliyor. Kadın ne bekliyor, adamın biraz daha üzülmesini mi? Hey Allahım, kurmamak mümkün değil ki buradan seyrederken. İnsan merak ediyor. Bulacağı yanıtların uydurukluğunu bilse de uydurmadan edemiyor. Neşeli bir grup olsa da onlara baksam. Olsa ne? Gözüm gene bunlara kayacak.

Fuat geldi sonunda. O günden beri soğuk davranıyorum. Çok pişman o da söylediklerinden ya, biraz daha üzülsün. Çeksin cezasını. Selamını bir şeyler geveleyip geçiştirdim. “İyi akşamlar”ını duymazdan geldim. Geçen gün gene erken geldi. “Hadi sen git,” dedi, gitmedim bekledim, bir iki şirinlik yaptı, kulak asmadım. Saat beş olunca kalkıp selamsız sabahsız çıktım. İmansız, şimdi de aç olup olmadığımı soruyor, istersem mutfaktan bir şeyler getirebileceğini söylüyor. Duymazdan gelsem, dedim ama ufacık odada iki kişiyiz, olmaz. Gözümü ekrandan ayırmadan başımı salladım. Derin bir nefes alıp oturdu iskemleye. Ekrandaki saate baktım: Beşe çeyrek var. Kabanımı alıp giydim, çıkacağımı sandı, geri oturdum. Saat beş olana kadar adamla kadına baktım. Adam birasını yudumladı, kadın hiç kımıldamadı. Mesaim bitince masadaki çizelgeyi apar topar imzalayıp çıktım. Fuat, “Güle güle,” dedi, homurdandım.

Hava da erkenden kararmış, sokaklar boşalmış. Gezinirim biraz, diyordum, canım istemedi. Geri döndüm ama yukarı çıkmadım. Sote bir yerde oturdum. Kadının yüzünü gördüm bir an. Ay parçası. Gözleri ateş saçıyordu, yine de çok güzeldi. Oturduğum yerden, adam yana kaykıldığında az biraz görebilirim belki. Mahmut’tan bira istedim.

“Ne iş ağbi?” dedi.

“Bizimki can değil mi?” dedim. Sağa sola bakındı. Anladım nereye baktığını.

“Parasıylan oğlum,” dedim. “Bir şey demedim ağbi,” deyip getirdi birayı, yanında sigara böreği, “müesseseden” miş. Fuat şanslı, giderek kalabalıklaşıyor içerisi. Hangi masaya baksam, bir iki saniye sonra öncekilere kayıyor gözüm. Kayıyor da, anca adamın kambur oturuşunu görüyorum.

Dikkatlerini çekmemeye çalışarak öbür masalara bakınıyorum. Anlayamadım kimin ayazda kalacağını. Yanlarındayken, aynı kattayken anlaşılmıyor. Buraya inince yalnız başına oturanları görür oldum, üç kişi daha var benden başka. Önlerindeki bardaklara takılıp kalmış gözleri, arada kaçamak bakabiliyorlar yan masalara. Daha önce dikkat etmemişim, asıl ayazda kalanlar benim gibi bir başına içenler. Ötekilerin çıkarken en azından kaçır-dıkları fırsatları olacak – kederleri. Bense çıkınca hızla minibüse atlayıp eve varacağım, vurup kafayı sızacağım. Onları uyku tutmayacak. Acıdığım, kendi kendime dalga geçtiğim, “İşte şapa oturdun beyim,” dediğim adamlardan daha beter halim.

Kimseye acımamalı insan, acımasız olmalı. Kendine bakmalı, kendini düşünmeli önce. Ona buna hikâye yazmak kolay, ne var, uydurursun gider. Sıkıysa kendi hikâ-yeni yaz, yaşa gönlünce. Yaş gelmiş otuza, otuz beşe. Üç kuruş maaşla ne evlenirsin ne bir kadınla iki bira içebilirsin. İki bira içecek olsanız, ya üçüncüyü isterse ne yaparım, diye tedirgin olursun. Böyle bir kadın var da hayatında... Eskiden vardı da ne oldu? Kız bekledi bir şeyler kurmanı, etmeni. Beceremedin. Bula bula bu işi buldun. İş bulmanı beklemeden gitti giden...

Uğursuzluk var bu hikâye uydurma işinde. Sanki her şey bu işi bulmadan önce daha güzeldi. Parasızdım,

işsizdim ama kafam rahattı. Eve iş götürür oldum yahu! Televizyon seyredemiyorum babamlarla; maçtı, diziydi unuttum. Evdekiler de yanlarında oturmayınca üstlerine alınıyorlar. Duramıyorum televizyonun karşısında, ya balkona ya öbür odaya kaçıyor, gündüz seyrettiğim adamların, kadınların o anda neler yaptıklarını düşünüyorum. Kahveye insem, bizimkilerle okeye otursam taşları takip edemiyorum. Böyle giderse mesaiden sonra birahane kapanana kadar çıkanları izleyeceğim. Tahminlerim doğru çıkarsa ne olacak? Ödül mü verecekler? Kafam rahatlayacak – o da bir gecelik. Ertesi gün başka birinin hikâyesinin peşine düşeceğim.

Şu adamın kadını ne yapıp da üzdüğünü bir öğrensem. Adamın sebep olduğundan da emin değilim. Belki evde bir şeyler oldu; kız annesiyle takıştı. Öyle bile olsa, adam onu o evden kurtarmadığı için kabahatli. Beni de bununla suçlamadı mı sevgilim? “Şiştim, bunaldım. Annem üzerime üzerime geliyor. Ağbimlere, ablama kızıyor, elinin altında ben varım, bana çemkiliyor, bağırıyor,” dememiş miydi?

Adam ayağa kalktı, tuvaletin olduğu tarafa gidiyor. Kadını yandan görebildim sonunda, pencereden dışarı bakıyor. Böyle de çok güzel. Adam giderken çevirmedi başını, bakmadı, gelince de tınmadı. Ne çabuk geldi bu da. Bu kez tamamen kapatmadı önümü. Kadını az da olsa görebiliyorum. Bu kadın da konuşacaksa konuşsun artık. Benden tarafa baktı sanki. Ateş saçtı gözleri. Çok kızgın ama adama değil kızgınlığı, herkese, hepimize. Payıma düşeni aldım ben de. Kesinlikle bırakmalı bu hikâye uydurma işini. Başkalarının değil, kendi kaderimi yazıyorum hikâye uydururken. Bu yüzden bırakmalı. Kadını da küstürdüm işte; ne bakıştı öyle. Seyretmeye devam, el mecbur, işim bu, ama hikâyesiz. Kurmak yok. Acımak yok. Üzölmek, eğlenmek yok. Böyle olunca da tadı yok bu işin.

Tatsız matsız gene de iş en azından. Buna da şükretmeli. Ya Hayrettin'in dediği gibi mekân sahiplerinin açtığı davada kameraların kaldırılmasına karar verilirse... Bizi anında çıkarırlar işten. Ondan sonra istesem de kuramam hikâye mikâye.

DOLUNAYDA DOĞUM GÜNÜ

Dolmuşta gelirken binaların arasından olgun bir şeftali gibi yükseldiğini gördüğüm dolunay, içerideki kalabalık masada, hiç kimseyle neredeyse hiçbir şey konuşmadan, garsonların birini bitirmeden öbürünü getirdikleri mezeleri rakıya katık ettiğim sırada çoktan buz rengini almış. Bahtsız günlerimden biriydi. İçeri girip kalabalık masaya baktığımda, tanıdığım dört beş arkadaşımın hiçbirinin yanının boş olmadığını fark etmiştim. Yer de açmadılar. Akıllarına gelmemiş olmalı. Masadaki öbür insanları tanıdığımı düşünmüş olabilirler. En uca yakın oturmuş, yanımdakilerle şöyle bir selamlaşmıştım. Aynı masada oturuyor olmanın yarattığı birliktelik duygusu pek de uzun sürmedi. Gürültülü bir müzik bütün restoranı çalkalamaktaydı; hiçbirinin adını tam olarak anlayamadım. Onların da ismimi öğrendiklerini sanmam. Yine de tanışma faslının ardından bakışlarını üzerimde hissettiğim birkaç kişiye, eveleye geveleye, masanın öbür ucunda kâhkahalar atarak otuz yaşına girişini kutlayan kadınla bir süre aynı işyerinde çalıştığımızı, hâlâ arada sırada görüştüğümüzü, davet edince onu kıramadığımı söylemiştim. Söylediklerimin çoğu doğrudu. Arada sırada görüştüğümüzün dışında... Beni arayınca hem şaşırmış hem de sevinmiştim. Hoşuma giden, beş yıl –altı mı

yoksa?– önce benim otuz yaşına girdiğim akşam bana verdiği sözü unutmamış olmasıydı. Oysa ben onun bu günlerde otuzuna girdiğini unutmuş gitmişim.

Üçüncü kadehten sonra biraz sessiz olur umuduyla gittiğim lavabodan dönerken restoranın geniş bir terası olduğu fark ettim. Kimsenin görmeyeceğini, fark etmeyeceğini bildiğim halde masanın uzağından geçerek terasa çıktım. Dışarıdaki havanın serinliği, sessizliği, buz rengini alsa da görkemini yitirmeyen dolunay içeri dönmemi engelledi. Yokluğumu kimse fark etmeyeceğine göre bir süre terasta kalabileceğimi düşündüm. Nasılsa doğum günü pastasını alkışlarla karşılayacaklardı, o zaman masaya dönüp hediyesini verebilirdim vefakâr arkadaşımın. Binaların üzerinde asılı devasa bir lamba gibi şehri gümüş bir ışıkla aydınlatan dolunay kimsenin ilgisini çekmiyordu. Yaşadığımız yarımadanın öbür tarafında olsaydık, dolunayın ışıklarının denize vurduğunu görebilecektik. O zaman ilgimizi çekecekti. Oradaki içkili yerlerde, teraslar, balkonlar tıklım tıklımdır, diye düşündüm. Dolunayın denizdeki yansıması her zaman ilgi çeker, kendisi pek ilgi çekmese de. Güneşin ışıklarını yansıtan dolunayın denizdeki yansısı... Suyunun suyu... Böyle olunca ilgisini çekiyordu insanların. Kibirilenir gibi oldum önce; işte, bu koca terasta dolunayın farkında olan bir tek bendim. Güldüm sonra kendime, kibrime. Kendimle gurur duyacağım tek meziyetim buymuş gibi göründü. Ne meziyetti ya! Doğum günü kutlamasına davet edilmedim, farkında olacak mıydım dolunayın? Farkındaydım da ne oluyordu? Bir yerlerde dolunaydan korkanlar korunmak için, başka yerlerde de dolunayı kutsayanlar kim bilir neler yapıyorlardı, ben ne yapıyordum?

Yanıma gelen garsona bira söyleyip gözümü dolunaya diktim. Bu da benim ibadetim olsun, dedim. Yüzlerine böyle uzun uzun baktığım kadınları anımsadım; ra-

hatsız olur, bunun bir ibadet olabileceğini düşünmezlerdi. Hoş, ben de daha önce böyle düşünmemiştim ya! Onların sandığı gibi onları etkilemeye de çalışmazdım bakışlarımla, sadece bakardım. Dolunaysa gözlerini kaçırmadı onlar gibi, aksine, bir adamla bir kadın göründü sanki aydedenin yusuvarlak suratında. Sarılacak gibi duruyor ama kımıldamıyorlardı. Kadın adama bir şeyler anlatıyordu. Adam dikkatle mi dinliyordu kadını, yoksa sözü bitsin de sarılayım havasında mıydı kestiremedim. Birbirlerine bakmaktan sıkılıp bana dönselerdi yüzlerini. Adam sıkılacağı benzemiyordu ama kadın başını çevirip neden bu terasta olduğumu, neden yeni insanlardan çekindiğimi, konuşamadığımı, aralarına katılamadığımı anlatabilirdi. En azından, on binlerce yılın bilgeliğiyle, onları hor mu gördüğümü, yoksa horlanmaktan mı çekindiğimi söyleyebilirdi. Boşuna bekliyordum. Bitmek bilmedi kadının sözleri. Ciddi bir şeyler olmalıydı anlattıkları; sanki gökyüzünde çok ciddi bir şeyler olacaktı ya da yeryüzünde, onları haber veriyordu. Adamın onu dinlediği kesindi ama kadına hayran olduğunu, kadına sarılabilmeyi gökyüzünde ya da yeryüzünde olabilecek her şeyden daha çok önemsedini düşünmeden edemiyordum. Hikâyenin sonunu da görür gibi oldum aslında. Adam, bir zaman sonra dinleyemez olacaktı kadını. Kadının ağzından çıkan sesler anlamını yitirecek, sadece kadının sesi olduğu için girmeye başlayacaktı kulağına. Kadın er geç anlayacaktı adamın kendisini dinlemediğini. Tepki vermesini beklediği bir yerde adamın tepki vermemesine bozulup susacaktı. Adam da, öyle olmasını umduğu, beklediği, istediği için, kadının suskunluğunu sarılma çağrısı sanacaktı. Sonra... Kadın taş kesilecekti adamın kollarında. Adam afallayacak, sözü dolunaya getirecek, romantik bir şeyler söyleyip naçar, savunmaya çalışacaktı kendisini. Adam ne kadar saçmalasa benim

kadar saçmalamayacaktı. Dolunay romantizmiymiş... Onlar zaten aydalar avanak. Dünya oradan buzdan bir kavun ya da şeftali gibi görünmüyordur üstelik. Olsa olsa, mavi mor bir mürdüm eriğine benziyordur. Siyah inciri andırırsa belki...

Bir başkasının yanıma geldiğini hissettim o an. Yanımdaki karaltı, “Merhaba,” dedi. Teras zaten loştu, gözlerim de uzun süre dolunaya baktığım için iyice karar-mıştı. Bir türlü tanıyamadığım adama –ancak adam olduğunu anlayabilmişim karaltının– “Merhaba,” dedim. İki kişilik küçük bir masa seçmişim terasın en ucunda. Oturmak için izin istedi yabancı karaltı. Buyur ettim.

“En doğrusunu yapıyorsunuz,” dedi. Aydaki adamın kadına sarılmasının pek de doğru bir şey olmadığını geç de olsa anlamıştım oysa, sorularıma yanıt vermeyeceklerini de.

“İçerisi çok gürültülü,” deyince anladım neyi kastettiğini.

Kendini tanıttı. Bizim masadaymış. Gözüm loşluğa alıştığı için yüzünü seçebiliyordum. Kırklarında bir adam. Seyrelmiş saçlar, kırışmaya başlamış göz kenarları, gri bir sakal. Sallapati bir şıklık vardı giysilerinde.

“İçerideyken de dikkatimi çekmiştiniz... Benim kadar sakil bir tek siz vardınız masada.”

“Sakil mi?” dedim telaşla. Bu kadar mı açık ediyordum kendimi?

Sorumu yanıtlamak yerine, bu kelimeyi bilip bilmediğimi sordu. Bilir gibiydim, uyumsuz, uygunsuz gibi bir anlamı vardı. Gri sakalına karşın adamın yaşının kelimesi değildi ama. Babamların kuşağının bile değildi. Belki dedemlerin... Bir an korkarak başımı yeniden dolunaya çevirdim. Kadın aynı pozisyonda adama o çok ciddi şeyleri anlatmayı sürdürüyordu. Korkmam gerekmiyordu, konuğum aydan gelmemişi.

“Uygunsuz anlamına geliyor galiba,” dedim. Başını hayır anlamında salladı.

“Başka bir kelime karşılamaz bunu.”

Bir kadının gökyüzü ve yeryüzü hakkındaki çok ciddi meseleleri anlatmasına bile tahammülüm yoktu, karşımda kelimelerin kökeni, etimolojisi üzerine ahkâm kesen biri... Bahtsız günümdeydim ki ne bahtsız... Kendi kelimelerimi de garipsedim: “Tahammül” neyse de, “ahkâm” pek kullandığım bir kelime değildi. Yeniden dolunaya baktım. Kadın aynı ciddiyetle sürdürüyordu konuşmasını. Yoksa, dedim kendimle dalga geçerek, dolunayda kurt adam değil de, Osmanlıcacı mı oluyordu insanlar?

Adamın da gülümsediğini görünce utandım. Kendime saklayamamıştım gülümsememi. Derin bir oh çektim, “tebessüm” diyebilirdim, dememiştim.

İçince konuşası gelenlerden biriydi konuğum. Kaldığı yerden sürdürdü sözünü:

“Başka bir kelime yok ama hayatlar var. Sizin masadaki halinizi başka bir kelimeyle ifade edemem.”

“Ben olsam masadaki halim için...” deyip durdum, başka bir kelime gelmedi aklıma. Başladığım cümleyi bitirmek zorundaydım: “Yalnız derdim ya da...”

Konuğum sözümü bitirmeme izin vermedi, başını iki yana sallayarak. Bu kelimeyi çok sevmiş. Bir yandan dolunay ışığında etimoloji konuşmanın nasıl bir kader olduğunu düşünürken, ayıp olmasın diye, “Neden?” diye sordum. “Neden seversiniz?”

“Beni de en iyi bu kelimenin ifade ettiğini düşünürüm.” Allah için doğruydı söylediği. Şu dolunay akşamında biralarımızı yudumlarırken kelimeler hakkında konuşan birini başka bir kelimeyle ifade edemezdik. Bunu ona söylemeyip kibarca başımı salladım. “Eyvallah” gibi bir anlam vermeye çalıştım baş sallamama. Sevimli bir adam olduğunu düşündüm bir yandan. Tanımadığı biri-

nin yanına gidip “Ben sakil bir adamım,” demek cesaret işiydi. Romanlarda, hikâyelerde benim gibi yalnız başına terasa çıkan adamların yanına alımlı, gizemli kadınlar gelirdi. Onun yerine bir kadın gelseydi yanıma, bu kadar ilgisiz davranır mıyım, diye düşündüm. Yanıt belliydi. İlgiyle dinlerdim, dolunaydaki adamın ilk başlardaki ciddiyetiyle.

Aklımdan bunları geçirirken konuğumun söylediklerini kaçırmışım. Rakının üzerine bira, dolunay, zaten dağılmaya hayli yatkın bir zihin... Ayıp olmasın diye kullak kesildim.

“Evliliğimiz de farklı olmadı. Aldığımız hiçbir eşya eve uymadı örneğin. Uymadıkları gibi bozuluverdiler, ucuz olanlar neyse de, bir ton para verdiğimiz şeyler de. Yaptıramadık bir türlü. Ya çağırdığımız ustalar beklediğimiz sırada gelmeyip biz evden çıkınca geldiler. Ya da biz çağıramadık. Kırık kaldı sehpanın camı yıllarca. Kitaplığın ayağının yerinde hâlâ kalın bir sözlük durur.”

Bir kadını dinler gibi olmasa da ilgiyle dinlemeye başladım. İçkiyi çok kaçırmış, bir şeyler diline vurmuş, kurban olarak beni seçmişti. Yine de içeride sıkıldığım kadar sıkılmıyordum onu dinlerken. Hele, “Sevişmelerimiz bile,” deyince pürdikkat kesildim. “Nasıl?” diye sormadım, o da ayrıntılara girmede ama bir sırrı paylaşan iki insan olmuştuk dolunayın ışığında. Merakım yüzüme, gözüme vurmuş olmalı.

“Bilirsiniz işte,” dedi. Sevişmeyeli aylar oluyordu. Aylar öncesinde kalan sevişmelerimi gözümün önüne getirdim. Nasıllardı? Sakarlıklar geliyordu gözümün önüne, gülümsüyordum. Ama onun kastettiği başka bir şey olmalıydı. Aklıma gelen görüntülerden kurtulmak için büyük bir yudum aldım biradan.

“Başka çiftlere gıptayla bakıp dururdum. Nasıl da tıklar tıklar yürürdü işleri. Biz plan yapamazdık örneğin.

Yapsak da uyamazdık. Tatile gidişlerimiz hele... On günlük tatilden döndüğümüzde bir haftada kendimize anca gelebilirdik.”

“Kavga eksik değildi korkarım aranızda,” dedim. En çok çekindiğim ama çok sık başıma gelen şeydir bir kadınla tartışmak. Dolunaydaki adamla kadını bile kavga ettirmemiş miydim az önce?

“O da başka bir hikâye,” deyip gülümsedi. “Kavga bile edemezdik. Eşim susar, ben konuşur dururdum. Konuştukça batardım. Yaptığım her açıklamadan sonra başka bir açıklama yapmak zorunda kalırdım. Ben konuşmaktan, o susmaktan yorulunca biterdi kavgalarımız.”

“Boşandınız mı?”

“Eşimin neden yanımda olmadığını merak ettiniz sanırım.”

“Onu sormak istemedim. Hep geçmiş zamanda konuşuyorsunuz da...”

“Ah, evet,” dedi. Geldiğinden beri ilk kez başını kaldırıp dolunaya baktı. Bardağını bardağıma dokundurdu hafifçe. Onun da dolunayın farkında oluşundan cesaretle bardağımı dolunaydaki adamla kadına doğru kaldırıp, “Kâinatın bütün sakillerine,” dedim. Açık bir hırsızlıktı cümlem. Buna çok benzeyen bir cümleyi her sabah radyoda duyuyordum. Gülümsedi. Hırsızlığımı fark etmişse de önemsememişti. Anlaşılan, içinde “sakil” geçen her cümle onun için kutsaldı.

Dolunaya baktım. Hâlâ konuşuyordu kadın, adam can kulağıyla olmasa da dinlemeyi sürdürüyordu. Can kulağı, kadının bir türlü söylemediği, “Sarıl bana,” deyisindeydi. Konuşumun susmasından işkillendim. Geldiğinden beri susmamışken birden susuvermesi rahatsız etti beni. Sıkıldığımı düşünmüş olmalıydı. Onu rahatlatmak için, “Ayda birileri varsa,” dedim sesime sevimli bir tını katmaya çalışarak, “tam şu an buraya bakıyorlarsa,

bizim ne kadar sakil bir ikili olduğumuzu düşünüyor olabilirler.”

“Yok,” dedi düşünceli bir ifadeyle, “oradan bakanlar varsa, başka şeyler görüyorlardır dünyada.”

Kelimeler üzerine sohbet fena değildi, adama da ısınmıştım ama dünyadaki savaşlar, iklim değişiklikleri, birkaç onyıl sonra kaçınılmaz olduğu söylenen susuzluk gibi küresel konular hiç cazip değildi dolunaya bakarken. Yüzümü eğip sustum. Kadın zaten adama bütün o ciddi konuları saatlerdir anlatıyordu. Konuğum da susunca sessizlik uzadı, içim sıkılmaya başladı. İzin isteyip kalkayım, dedim, yapamadım. Aksi gibi biralarımız da bitmişti; garsonlar terasın bu loş köşesini unutmuşa benziyorlardı.

Sessizlik uzun sürmedi neyse ki.

Ben dolunayı kutsadım gecenin devamında. İsmini aklımda tutamadığım, ileride kendisini hep “Sakil Efendi” olarak anımsayacağım arkadaşım da memnundu halinden. En çok biz eğlendik sanırım. Alkış seslerini duyunca içeri girip dans pistine dönen restoranda hoplayıp zıplamaya başladık.

ALINTILAR VE GÖNDERMELER

“Bugünüm harap oldu, dünden iyi midir ki?” (s. 15, “Gün Ortasında Arzu”)
Âşık Mahzuni’nin “Dom Dom Kurşunu” adlı türküsünden:

Bugünüm harap oldu,
Dünden iyi midir ki?
Doktor hasta, ben hasta
Benden iyi midir ki?

“Peki, ‘bu boşluk; durmadan bizi çağıran!’” (s. 56, “Islak Muşamba”)
Edip Cansever’in “Umutsuzlar Parkı” adlı şiirinden:

İşte bu boşluk, durmadan bizi çağırıyor
Kremler, pudralar, iç bulantıcı kokular gibi

“Kalkar gideriz, gitmek unutmaksa.” (s. 59, “Islak Muşamba”)
Behçet Necatigil’in “Hangi Kaç” adlı şiirinden:

Kalsın ağır demir kapılar ardında;
Artık başka yüzler onsuz, onlarsız
Ve kalkar gideriz, gitmek unutmaksa

“‘Yaz bitti’ diyorlar.” (s. 69, “‘Yaz Bitti’ Diyorlar”)
Ömer Ateş’in “Yaz Sancısı” adlı şiirinden:

yaz bitti diyorlar. bitmedi
çocuğumun elinden tutan kumsal
güneşe yaslanan aşkım
bitmeden bitmeyecek sanırdım yaz

“Geldin mi? İyi.” (s. 77, “Olağan Cumartesi”)
Edip Cansever’in “Dostlar” adlı şiirinden:

Geldin mi, iyi
Yollarından yürüyüşler sızdıran sonbahar
Bir tenhalığı eskisinden çok sezmeyi
Bakımsız bahçeler mi olur, büyük ahşap boş odaları mı olur

“Ne doğan güne hükmüm geçer / Ne halden anlayan bulunur.” (s. 85,
“Hayatlarımızın Aldığı Haller”)

Cahit Sıtkı Tarancı’nın “Gün Eksilmesin Pencereyden” adlı şiirinden:

Ne doğan güne hükmüm geçer,
Ne halden anlayan bulunur;
Ah aklımdan ölümüm geçer;
Sonra bu kuş, bu bahçe, bu nur.

Kitaptaki hikâyelerden “Müstesna Eylül”, “İntikam Peşinde” ve
“Dolunayda Doğum Günü” *Eşik Cini*’nde yayımlanmıştır.

Yarattığı kendine özgü öykü dünyasıyla Behçet Çelik, son dönem edebiyatımızın önemli isimlerinden biri.

Behçet Çelik'in 2008 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanan kitabı *Gün Ortasında Arzu*'da on sekiz öykü yer alıyor. Günümüz insanının içdünyasına, başkalarıyla girdiği ilişkilerdeki anlık gerginliklere, yaşadığımız çevreden yükselen sese, kokuya uzanıyor her biri. Çelik'in öyküleri yetkinlikle aktarılmış ayrıntılardan alıyor gücünü. Okuru yaratıcı bir okuma deneyimine sürüklüyor; öykünün, yazının ortağı kılıyor. *Gün Ortasında Arzu*, son dönem edebiyatımızın en parlak kitapları arasında.

"Gün Ortasında Arzu, Behçet Çelik'in öykücülüğündeki en önemli basamağı gösteriyor. Bu düzeyin, son kitabında ortaya çıkması yazarın sürekli gelişme çizgisinin yukarı doğru ivmelendiğinin işaretidir."

Semih Gümüş, *Radikal Kitap*, 8 Şubat 2007

"Öykülerde asıl anlatılan zaman bugün değil, geçmiş; asıl anlatılan kişi kahraman değil, öteki; anlatılan mekân ise bulunan yer değil, özlem duyulan yer. Yazar da aynı öykülerinde anlattığı, suskunluklarıyla suçlanan erkek kahramanları gibi, bize şimdi, burada, nasıl gibi basit şeyler anlatmıyor, asıl anlatmayı seçtiği, anlatmadıkları. Ve bunda çok başarılı."

Asuman Kafaoğlu-Büke, *Taraf*, 13 Mayıs 2008

Kapak resmi: RENEE DESCHAMPS

ISBN 978-975-07-1259-3

10 TL
KDV DAHİL

9 789750 712593